

♦ CAPÇALERA ♦

REVISTA DEL COL·LEGI DE PERIODISTES DE CATALUNYA

Desembre 2014 · Núm. 166 · 4 €

PROBLEMA DOBLE

La delicada situació laboral se suma a la pèrdua de valor de la feina periodística

Posar la tecnologia al servei de les persones continua mereixent un premi

Per segon any consecutiu, som el **Millor Banc del Món en Innovació Tecnològica**. La revista financera internacional *Euromoney* ens ha tornat a concedir aquest prestigiós guardó.

Tot un reconeixement a una idea nascuda el 1904, aparentment senzilla, però realment complexa: treballar sempre al servei de les persones.

- Som líders en banca a través d'internet, mòbils i caixers.
- Pioners en tecnologia *contactless* i *wearable*.
- Amb el primer *store* d'aplicacions mòbils en el sector financer, amb més de 70 apps.

Adaptar-se a l'evolució del temps, sent fidel a tu mateix, és el que et fa gran. Durant 110 anys, milers d'homes i dones a CaixaBank ens hem mantingut fidels a aquesta idea.

No som només un banc. Som CaixaBank.

CaixaBank

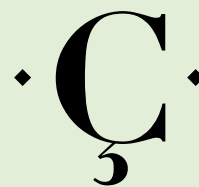
[Tu] ets l'Estrella

Descobreix com ho fem amb la nostra última innovació

Best Retail Bank for
Technology Innovation
in the World | 2013 & 2014

DOSSIER

CRISI I VALOR DEL PERIODISME

05 CARTA DE LA DEGANA
AMB ELS BRAÇOS OBERTS
TEXT Neus Bonet

06 REPORTATGE
FORMAR-SE DES DE CASA
TEXT Eudald Coll
IL·LUSTRACIÓ Paula Castel

10 REFLEXIÓ
NO TOCAVA?
TEXT Diversos autors
FOTO Pedro Madueño

14 REPORTATGE
LA CATAPULTA DIGITAL
TEXT Nereida Carrillo
FOTOS Oriol Clavera

18 ENTREVISTA
"ESTEM EN MANS DELS
DEPRADORS"
TEXT Jordi Rovira
FOTO Sergio Ruiz

22 REPORTATGE
INFORMACIÓ O PROPAGANDA?
TEXT Jordi Rovira

28 REFLEXIÓ
EL FUTUR QUE S'APROPA
TEXT Eric Schmidt / Jared Cohen
FOTO Vicente Pruna

32 REPORTATGE
L'AUDIOVISUAL LOCAL
PÚBLIC ES REIVINDICA
TEXT Joan Catà
FOTOS Sergio Ruiz

36 REPORTATGE
CONSTRUÏNT EL PASSAT
TEXT Carme Escales
FOTOS Dani Codina

40 DOSSIER
TOCANT FONTS
TEXT Eudald Coll
FOTOS Vicente Pruna / Arxiu

50 DOSSIER
LA CRISI, DES DE DALT
TEXT Marta Arbós
FOTO Vicente Pruna

54 DOSSIER
A EUROPA TAMBÉ RETALLEN
TEXT Lina María Aguirre-Jaramillo
FOTO *Financial Times*

58 REPORTATGE
REPORTERES EN PEU DE GUERRA
TEXT Laura Saula

64 REPORTATGE
UN NOU MÓN, UNA NOVA PROFESSION
TEXT Anna Galdon
FOTO Jordi Salinas / TVC / Arxiu

70 REPORTATGE
UNA SIMBIOSI HISTÒRICA
TEXT Josep Maria Figueres
FOTO ANC / Fons Brangulí

76 PERIODISME AL MÓN
LA DOBLE REVOLUCIÓ
TEXT I FOTOS
Albert Lladó Romero

82 WEBS / LA XARXA
Àlex Barnet

84 LLIBRES
Elena Serrano

86 LA FOTO
Antoni Arissa

88 OBITUARIS

90 DIA A DIA
Sara Masó

98 COM ENS VEU...
Òscar Sardà

REVISTA CAPÇALERA
Núm. 166

EDITOR Col·legi de Periodistes de Catalunya
DIRECTOR Jordi Rovira
CONSELL EDITORIAL Neus Bonet, Francesc Canosa, Núria de José, Xavier Puig, Marc Vidal
CORRECTOR Jordi Sales
DOCUMENTACIÓ Carme Teixeiro
DIRECCIÓ D'ART I MAQUETACIÓ Laia Guarro
SECRETÀRIA Alicia Llamazares
PUBLICITAT Xavier Fuertes
FOTO PORTADA Sergio Ruiz

REDACCIÓ
Col·legi de Periodistes de Catalunya
Rambla de Catalunya 10, principal
08007 Barcelona
T 93 317 19 20
comunicacio@periodistes.org
www.periodistes.org

DEMARCACIONS
Nou del Teatre, 1, 1r, 1a · 17004 Girona,
T 972 209 162

Rbla. Ferran, 21, 8è A · 25007 Lleida,
T 973 240 044

August, 5, 1r, 1a · 43003 Tarragona,
T 977 245 454

Plaça Ramon Cabrera, 7, 1r · 43500 Tortosa,
Terres de l'Ebre T 690 753 038

Plana de l'Om, 6, 1er · 08241 Manresa
T 938 723 720

JUNTA DE GOVERN
DEGANA Neus Bonet
VICEDEGANS Marc Vidal, Sara Sans, Rafael Gimena, Sílvia Tejedor, Joan Ventura i Gonçal Mazcuñán

SECRETARI Jordi Navarro
TRESORER Josep Maria Martí

VOCALS Enric Badia, Jordi Basté, Juan Garcia Bausa, Ramon Besa, Francesc Canosa, Sílvia Cobo, Núria de José, Laura Fanals, Laia Forès, Teresa Turiera, Mònica López Ferrado, Ismael Nafria, Alicia Oliver, Carles Prats, Jesús Rive-rola, Raquel Sans, Jaume Serra i Esteve Giralt
GERENT Xavier Fuertes

DIPÒSIT LEGAL GI.358-89
ISSN 1135-1047
IMPRESSIÓ Ingoprint, SA

Crea el teu
propi espai
al catàleg del
Centre de
Documentació
i les biblioteques
del Col·legi!

ENCARA NO L'HAS FET SERVIR?

Ja pots consultar el catàleg en línia dels fons documentals de les biblioteques de Girona i Lleida i del Centre de Documentació del Col·legi de Periodistes de Catalunya.

- Trobaràs 7.000 referències especialitzades en comunicació de massa i exercici de la professió periodística.
- Podràs crear la teva pròpia biblioteca, els teus llistats, comentar i etiquetar els documents...

AMB ELS BRAÇOS OBERTS

Benvolgudes, benvolguts,
Quan llegiu aquesta carta, serem en ple procés, inicial, de la campanya de col·legiació extraordinària que hem aconseguit quatre col·legis professionals; el de Periodistes, el de l'Audiovisual, el de Publicitat i Relacions Públiques, i el de Disseny Gràfic, que un bon dia ens vam unir per poder donar oportunitat a moltes persones que feia que temps que ens ho demanaven, i que per raons diverses en cada cas, no podíem atendre. Els Estatuts no ho permetien. No es podien col·legiar.

Des d'aquí vull transmetre, una vegada més, el meu agraïment al conseller de justícia Germà Gordó i als professionals del seu departament, especialment la Direcció General d'Entitats Jurídiques que, allà on tothom hi veia problemes, van fer dos exercicis poc sovintejats: escoltar i negociar. Agraïment també a tots els partits polítics que seguint la màxima d'aplicar el sentit comú, van aprovar per unanimitat la nostra petició al Parlament. Vull recordar, que els quatre col·legis que ho demanaven som tots de col·legiació voluntària. No obligatòria.

Els requisits per poder col·legiar-se, si ho voleu, els teniu al web, no m'hi estendré. Però sí que voldria, des d'aquí, deixar molt clar que aquesta situació extraordinària no s'ha buscat per anar contra

"LA CAMpanyA DE COL·LEGIACIÓ EXTRAORDINÀRIA AMPLIARÀ EL GRUP DE PERSONES QUE LLUITEM PER UNA INFORMACIÓ DIGNA, RIGOROSA I VERAÇ"

ningú, no vol fagocitar cap col·lectiu. Només vol donar oportunitat a les persones que ho vulguin, si compleixen els requisits específics, de formar part d'un grup, ja ampli, de persones que ens unim per lluitar en defensa del dret a una informació digna, rigorosa i veraç.

Persones que aposten per la dignificació d'una professió en hores baixes i en canvi constant. I que volen aportar el seu gra de sorra. A tots els que ja s'esperen, que en són uns quants, us donem la benvinguda amb els braços oberts. Els mateixos braços que hem obert als més de 225 col·legiats que, sense encara haver tancat l'any, ja s'han sumat a la nostra organització. Molt especialment

els vull esmentar avui i aquí perquè la majoria són joves que necessiten del mestratge que la resta, ja més granats, els podem fer. I per tot allò que ells ens poden ensenyar de la seva visió d'aquest ofici en què han decidit arriscar-se. Gràcies per la confiança.

Foto: Sergio Ruiz

El número que teniu entre les mans, com sempre, conté reportatges i articles d'interès màxim. No deixeu d'aturar-vos en el necessari record a James Foley. I preneu-vos una estona per meditar com els mitjans acabem sovint sent una fira de mostres d'organitzacions, com l'Estat Islàmic, profunds coneixedors de les nostres rutines productives. I això els permet d'estendre els missatges de l'horror de manera viral. Pensem-hi. Ser els notaris de la història, com se'ns anomena, no vol dir ser simples registradors del que passa. Al contrari. Hem de tenir un paper actiu en transformar la societat en la qual vivim i a la qual servim.

I al reportatge "Reporteres en peu de guerra" recreu-vos en la història de quines eren les estratègies de les primeres dones periodistes enviades a zones en conflicte. Les tàctiques emprades per aconseguir un passaport de premsa oficial i poder arribar a la primera línia de foc. Admiració màxima. Bona lectura.

Ben cordialment,

Neus Bonet Bagant

Degana del Col·legi de Periodistes de Catalunya

degana@periodistes.org

FORMAR-SE DES DE CASA

El Col·legi aposta pels seminaris en línia o *webinars*, una formació digital a distància que s'està obrint pas en els darrers anys.

TEXT EDUARD COLL
IL·LUSTRACIÓ PAULA CASTEL

El Centre de Formació del Col·legi de Periodistes compta, des de fa un any, amb un nou tipus de curs que es pot seguir des de qualsevol lloc. Es tracta dels *webinars*, un recurs d'educació a distància interactiu que als Estats Units fa temps que s'aplica amb èxit, però que a casa nostra tot just es comença a conèixer.

L'oferta formativa del Col·legi de Periodistes ha eixamplat el seu camp d'acció gràcies a les noves tecnologies. I prova d'això són els *webinars* que, al llarg del 2014, han posat en marxa amb força èxit. Una eina que permet iniciar el que, en el futur, podria ser una aposta més forta per l'educació a distància.

També conegut com a seminari o conferència web, un *webinar* permet impartir conferències en línia i en directe. La seva etimologia precisament prové d'ajuntar i contraure les paraules web i seminari en llengua anglesa. Gràcies al *webinar*, l'usuari observa el conferenciant i el material que exposa i, a diferència dels vídeos, on no hi ha possibilitat d'interacció, s'hi pot participar activament.

Els *webinars* s'utilitzen sovint en el màrqueting i en reunions de treball, si bé també tenen aplicació en l'educació. Per això el Centre de Formació i Desenvolupament del Col·legi ha apostat per aquesta formació en línia periòdica, ja que cobreix les exigències dels diferents perfils de professionals, en horaris diversos i

permet participar des de les demarcacions en ser una eina ideal per superar les limitacions pròpies de la distància. D'aquesta manera, s'aconsegueix que periodistes i comunicadors de tot el territori accedeixin a l'oferta formativa.

Actualment, els *webinars* organitzats pel Col·legi consisteixen en una classe en directe d'una hora en què els participants poden fer preguntes a través del xat al final de la sessió.

Els temes escollits en aquest primer any de funcionament han estat complementaris dels cursos presencials i impartits per professors del Centre de Formació i Desenvolupament. S'han centrat sobretot en l'aprenentatge d'eines molt pràctiques amb unes pautes concretes que es puguin ensenyar en una hora. Si l'alumne que segueix un *webinar* vol aprofundir més sobre

el tema en què s'ha basat aquesta formació en línia pot fer-ho assistint al curs presencial que el docent imparteix.

Així, el 2014, s'han portat a terme *webinars* d'una dotzena de temes diferents, com la creació d'una newsletter, gestió de les crisis en xarxes socials, narratives per a mòbils i tauletes, entre altres, als quals hi han participat més de dues-centes persones.

QÜESTIÓ DE RITME

“La idea dels *webinars* va venir, d'una banda, de la necessitat d'oferir formació a distància pensant en els periodistes de la resta de les demarcacions que no tenen accés a tanta formació com a Barcelona, però també per a tots aquells altres professionals que, per falta de temps o dificultats de desplaçament o perquè viuen a l'estranger, no podien

assistir als cursos presencials”, explica Mònica Viñas, cap de Formació i Relacions Internacionals del Col·legi.

CONSISTEIX EN UNA CLASSE EN DIRECTE
D'UNA HORA EN QUÈ AL FINAL DE LA SESSIÓ
ES PREGUNTA A TRAVÉS DEL XAT

SENZILL I ASSEQUIBLE

Els participants als *webinars* del Col·legi de Periodistes no han de disposar de cap software especial, ja que a l'inscriure's se'ls dóna unes instruccions perquè es descarreguin una aplicació que permet accedir al programa gotowebinar. Els preus dels *webinars* són de 9,95€ per als col·legiats (excepte els que són a l'atur, que els tenen gratuïts), 17,45€ per a associacions i estudiants de Periodisme i, finalment, 19,95€ per al públic en general.

Els *webinars* s'han implantat al Col·legi amb l'assessorament d'Enrique San Juan, periodista expert en noves tecnologies amb una llarga experiència en formació i que, des de fa temps, col·labora amb el Centre de Formació. “Des del 2009, als

UNS DOS-CENTS ALUMNES JA HAN PARTICIPAT EN LA DOTZENA DE SEMINARIS EN LÍNIA DEL CENTRE DE FORMACIÓ I DESENVOLUPAMENT

Estats Units els *webinars* formen part del màrqueting i de les empreses de formació. Vaig començar fent *webinars* el 2011 i des de llavors n'he fet centenars. És una manera interessant, ràpida i còmoda de treballar sense desplaçaments i en unes condicions específiques. Perquè siguin de màxima eficàcia han de durar una hora com a màxim, el temps que una persona pot centrar l'atenció en un ordinador, Ipad o *smartphone* amb bona cobertura. És una eina, doncs, ben dinàmica per donar molt contingut en un temps curt” explica.

“A Espanya, encara no és habitual. Molta gent no sap de què els estem parlant però, a poc a poc, les empreses els estan descobrint”, afirma San Juan, que ha aplicat al Col·legi les fórmules més avançades de *webinars*. “El més important, —prosegueix— a banda de la solvència tècnica de les plataformes utilitzades, està en el ritme i la forma. I en això estem igual d'avançats que als Estats Units, perquè hi hem implantat els darrers models i tendències”.

VALORACIÓ POSITIVA

Les enquestes de satisfacció mostren que els alumnes valoren molt bé els *webinars* i aporten dades, com que els assistents han participat des de Barcelona, Vic, Tortosa, Lleida, Girona, Andorra, Reus, Igualada, Mollet o Brussel·les, entre altres indrets. Amb tot, no cal viure massa lluny per apuntar-se a un curs d'aquestes característiques. “No és tant

una qüestió de desplaçament geogràfic, sinó un aprofitament del temps. Si algú viu a la ciutat, agilitza més el temps i no té necessitat de sortir de la feina o de casa”, afirma San Juan.

“Normalment, no m'estic a Barcelona, així que acostumo a apuntar-me als *webinars* que m'interessen per la comoditat

EL COL·LEGI APLICA LES FÓRMULES MÉS AVANÇADES DE WEBINARS QUE ACTUALMENT S'ESTAN UTILITZANT ALS ESTATS UNITS

que representa connectar-me des de qualsevol lloc sense desplaçar-me”, explica Sònia Bagudanch, periodista gironina que ha participat en diferents *webinars* del Col·legi. “Com que només duren una hora —afirma— no permeten aprofundir massa, però ajuden a donar unes quantes claus i proporcionar recursos. S'haurien de potenciar molt més, perquè

alguns cursos de fora de Barcelona s'han d'anul·lar per manca de quòrum. I això és fotut. En canvi, als *webinars* s'hi pot inscriure qualsevol col·legiat de Catalunya”.

Ester Pinter és una altra alumna que també valora positivament l'experiència. Ha fet quatre *webinars* en els darrers mesos. “Pots imaginar-te que si he repetit és perquè m'han satisfet bastant”, argumenta. Aquesta periodista estava a l'atur i va dedicar el temps a formar-se i posar-se al dia amb cursos del Col·legi. “És molt còmode que, estant a casa, et donin petites càpsules de coneixement en línia molt útils. En alguns casos, eren programes dels quals mai havia sentit a parlar. D'altres els coneixia però no trobava el moment, per temps o ganes, de buscar una tutorial per Internet que expliqués com fer-los servir. És fantàstic que et diguin que tal dia i tal hora t'explicaran de manera molt directa

com fer ús d'aquesta eina i que no caldrà que surtis de casa.

En una hora i de manera molt clara acabes coneixent-la i ets sentit membre del

grup, a la vegada que notes que et parlen directament”, assegura.

A més, a Pinter li va anar molt bé aquest sistema quan es va quedar embarassada. “L'últim mes d'embaràs no em venia gaire de gust sortir de casa per anar a un curs i passar-me moltes hores asseguda. I, ara que ja he tingut el nen, encara recorreré

SOLUCIONS FORMATIVES

El terme *webinar* és d'aquelles paraules que mai no hem après a l'escola i que, en canvi, circulen amb intensitat en contextos laborals i formatius.

Cada cop és més important accedir a la informació sigui on sigui el lloc on es trobem, i utilitzant qualsevol dels dispositius que ens permeten estar connectats amb la resta del món. En aquest context, l'aprenentatge i l'adquisició de coneixement demanen nous escenaris i mecanismes que garanteixin l'actualització permanent en la nostra professió. Els *webinars* són un dels múltiples exemples que trobem en la pràctica de l'educació en línia, coneguda com *e-learning*. L'ús i la credibilitat d'aquesta modalitat formativa està augmentant, com posen de manifest els estudis del Babson College dels Estats Units. En els darrers anys, i no més als EUA, han augmentat més d'un 20% les persones que han realitzat algun curs de formació en línia. Els professionals liberals (dels quals els periodistes en són un exemple paradigmàtic) necessiten solucions formatives amb grans dosis de flexibilitat, que permetin escollir les propostes de formació més adequades, i a les quals es pugui accedir ràpidament i de manera ubíqua. L'educació en línia és, sens dubte, una de les solucions que més veurem créixer en els propers anys.

Albert Sangrà

Expert en educació en línia

Director Acadèmic de la Càtedra UNESCO en Educació i Tecnologia per al Canvi Social de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC)

més a aquesta fórmula per una qüestió de conciliació laboral", explica.

HANDICAPS I AVANTATGES

Però els *webinars* no han estat tan sols un descobriment per als alumnes del Centre de Formació, sinó també per a molts dels seus professors. "La meua primera experiència com a professor de *webinars* ha estat al Col·legi de Periodistes. El gran handicap per al professor d'aquest tipus de cursos és que els alumnes no són al davant perquè interactuin i per veure si segueixen les explicacions. Això obliga a fer un

"M'INTERESSEN PER LA COMODITAT QUE REPRESENTA CONNECTAR-ME DES DE QUALSEVOL LLOC" Sònia Bagudanch, alumna

discurs molt fluid durant tota l'hora. El més difícil és la feina prèvia d'estructurar els continguts perquè siguin molt clars, acompanyant-los de diapositives visuals entenedores, atractives i, sobretot, que focalitzin el missatge que es vol transmetre", recorda Àlex Poderoso, consultor i desenvolupador de projectes web per a empreses i professionals, especialment de l'àmbit de la comunicació. Per a Poderoso, "la practicitat d'un *webinar* és primordial, ja que en una hora es poden explicar molt poques coses i l'objectiu és que l'alumne s'emporti uns recursos que li siguin útils i d'aplicació ràpida en la seva feina diària".

Sílvia Llobart, periodista especialitzada en Internet, també es va estrenar amb els *webinars* al Col·legi. "L'experiència va ser molt positiva. Al ser la primera vegada, evidentment, hi ha nervis abans de començar, encara que el resultat el considero altament positiu. Les opinions dels alumnes també van ser molt bones". Llobart destaca els avantatges de formar sense que els alumnes s'hagin de desplaçar, la interacció així com el fet que, com a professora, l'ha permès aprendre una nova eina, explicar d'una altra manera. "No té res a veure amb preparar una classe pre-

sencial. És totalment diferent. Una classe pensada presencialment no funciona com a *webinar*", reconeix. D'altra banda, admet que "el fet que els alumnes no et vegin, i sobretot que tu no els vegis, implica que com a professor no puguis jugar amb la complicitat i l'empatia veient la reacció de la gent. Vas una mica a cegues".

Finalment, Jordi Flamarich, consultor en comunicació digital especialitzat en noves formes de narrativa i continguts per a dispositius mòbils, també ho considera una bona experiència. "Són una eina fantàstica per transmetre coneixements de manera

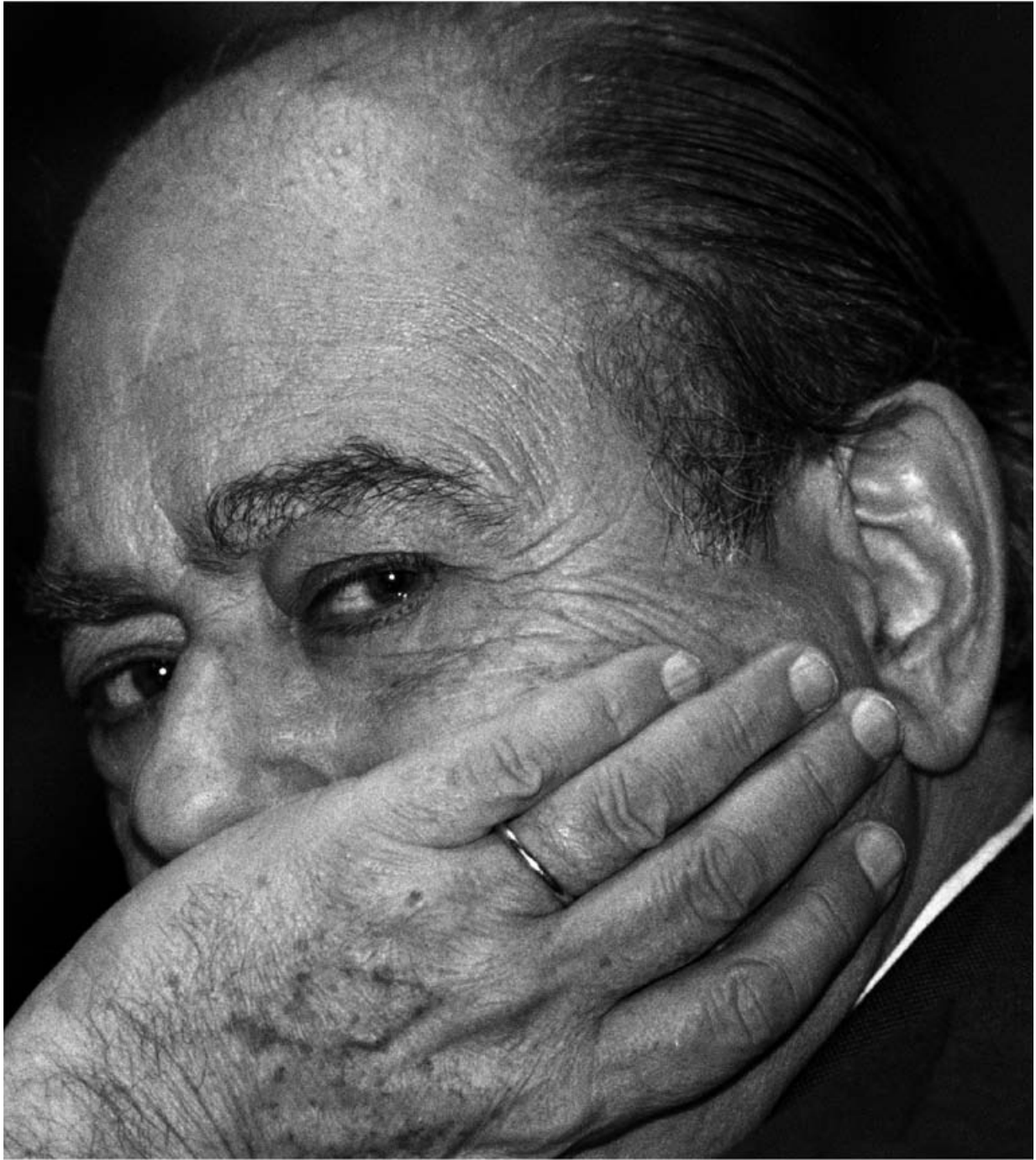
no presencial. Com a docent impliquen un repte considerable, ja que no pots comptar amb el llenguatge no verbal ni amb la complicitat que es

genera quan mires els alumnes als ulls. Per contra, obliguen a estructurar molt bé el missatge, de manera que el que perds per una banda ho guanyes per l'altra. Al tenir una durada d'una hora, els veig més com a "píndoles" de coneixement, ràpides i directes. També trobo interessant que es facin en directe, així tens la retroalimentació en forma de preguntes, comentaris dels alumnes", explica. "M'agrada –conclou– que el Col·legi de Periodistes experimenti amb aquests nous formats, molt més còmodes per a aquelles persones que es volen formar, però que no tenen temps de desplaçar-se". Ç

Més informació a:

www.periodistes.org/ca/home/formacio.html → Pàgina del Centre de Formació i Desenvolupament del Col·legi de Periodistes.

+ info

NO TOCAVA?

El comunicat en què Jordi Pujol reconeixia l'evasió fiscal, sumat als negocis dels seus fills que investiga la justícia, han posat el focus en la figura de l'expresident, desmitificant-lo i oferint-ne un perfil diferent. Cinc exdegans del Col·legi de Periodistes reflexionen sobre el paper de la premsa durant els vint-i-tres anys del seu govern amb el popular "ara no toca", que marcava una línia entre el que s'havia de parlar i el que no en el periodisme català.

FOTO PEDRO MADUEÑO

AQUELL DIRIGISME INFORMATIU SALVADOR ALSIUS

Vagi per endavant que el "*no comment*" és una pràctica admesa i admissible a les convencions universals sobre l'activitat informativa. Òbviament, els drets de les fonts, com ho és el dret a callar, assisteixen més els particulars que no pas les persones que ocupen llocs de preeminència pública. Però és aplicable a molt diverses situacions, i una d'aquestes és la del governant qui, abans de mentir a propòsit d'una qüestió sobre la qual és interpel·lat, opta per guardar un silenci prudent.

Dit això, un president de govern, com a norma general, ha de ser capaç de donar resposta a totes les preguntes que se li facin i no pot escudar-se, sistemàticament, en aquest dret a callar. I

"EL DIRIGISME INFORMATIU PUJOLIÀ TROBAVA UN TERRENY BEN ADOBAT EN ÀMPLIES CAPES DE L'ESTAMENT PROFESSIONAL"

això és el que feia de manera reiterada Jordi Pujol en moltes compareixences davant de la premsa. El seu "avui no toca" s'havia fet cèlebre entre els periodistes catalans. Tristament cèlebre. I per cada vegada que hagués pogut ser justificat n'hi va haver un munt en què no amagava altra cosa que una voluntat de dirigir amb mà fèrria l'agenda dels mitjans.

No és cap secret que Pujol, que ell mateix va ser un comunicador extraordinari, mai no havia tingut una relació fluida amb els informadors. No la va tenir a les seves incursions com a empresari de premsa i no la va tenir tampoc com a president. Som molts els periodistes que podríem evocar situacions gens airoses viscudes al seu voltant. Que serveixi com a exemple un paperet que va

circular de taula en taula per la redacció de TV3 en què hi havia escrita de puny i lletra del president la pregunta que li havien de fer un dia els reporters que cobrien un dels seus recorreguts sabatins per les comarques catalanes.

Dit això, no és menys cert que el dirigisme informatiu pujolià trobava un terreny ben adobat en àmplies capes de l'estament professional. Em refereixo, per descomptat, a una cort de periodistes d'un determinat àmbit ideològic que varen mostrar sempre una actitud mesella davant dels dictats del mandatari. Però em refereixo també a un bon nombre de professionals que, sense formar part dels mateixos cenacles, estaven igualment disposats a combregar amb certes rodes de molí quan se sentien subjugats per l'autoritat del personatge i reconfortats per les manyagues del poder.

I dit tot això, també cal afegir que una part de responsabilitat en l'acceptació de l'"avui no toca" (o del seu complementari "avui toca això") resideix a les empreses i als seus gestors. Potser les coses haurien anat diferent si a les rodes de premsa presidencial no s'hi haguessin enviat becaris. Bé, becaris inexperts o professionals atemorits per la precarietat de les condicions de treball. I d'una manera diferent haurien anat les coses si els mitjans catalans haguessin decidit que, de vegades, de les tempestes de sorra se'n pot treure més profit que de la vida regalada a l'oasi. Ç

UN RECLAM UNÀNIME MONTSERRAT MINOBIS

L'“ara no toca”, expressió pujoliana per excel·lència, es va convertir en el paradigma d'una època en què s'amagava —ara ho hem vist i recomprovat— una manera de fer política que alterava l'ecosistema periodístic. Fins a tal punt que, en un d'aquells àpats de Nadal en què el president Pujol convidava a l'“escudella i carn d'olla” al món periodístic català, aquest “ara no toca” va ser el *leitmotiv* del meu discurs de degana d'aleshores per convertir-lo en un “Ara sí que toca” (manllevant el títol del company Francesc Marc Álvaro), per demanar la concessió de la Creu de Sant Jordi a Josep Pernau, exdegà i mestre de tantíssims professionals del periodisme. I, alhora, posar de manifest, una vegada més, el nostre principal compromís amb la societat: el deure d'exercir la llibertat d'informació, sempre.

Aquest 2014, l'expressió que tantes vegades va utilitzar l'expresident Pujol per no fer declaracions o no contestar preguntes incòmodes ha desaparegut davant del reclam unànime per part de la ciutadania del país d'un “ara sí que toca” demanar responsabilitats a qui va ostentar el càrrec de president de la Generalitat durant vint-i-tres anys per haver confessat ser un evasor fiscal tot dilapidant un bagatge polític (d'encerts i errors) i eliminar, així, la figura d'un personatge que va confondre Catalunya amb la seva persona i amb el seu partit.

"MOLTS PROFESSIONALS HAN RECONEGUT QUE NO ERA SENZILL NI FÀCIL INFORMAR SENSE SOSTRAURE'S A L'ENORME INFLUÈNCIA DE PUJOL"

“Ara sí que toca” donar comptes davant d'un país, d'un poble que necessita de polítiques i polítiques honestes, i tenint com a testimonis i transmissors de la realitat i la veritat informativa una professió periodística que, en un determinat moment va pecar per omissió davant d'un personatge que tant va influir en la vida política i periodística del país.

A l'hora de demanar responsabilitats, també és bo exercir l'autocrítica públicament. Autocrítica que, per altra banda, aquests últims mesos molts professionals del periodisme han manifestat àmpliament tot reconeixent que no era ni senzill ni fàcil (hi ha excel·lents casos del contrari) dur a terme una informació sense sostraire's a l'enorme influència exercida per l'expresident Pujol en tots els àmbits de la societat catalana.

Amb la declaració de l'expresident Pujol s'acaba el pujolisme i qui sap sí també una manera de veure i entendre el país. Els fets dels darrers mesos —escric aquestes ratlles abans del 9N— així ho fan entreveure. Ç

ELS EFECTES DE TOT PLEGAT JOAN BRUNET

Ningú no pot dubtar, a hores d'ara, que l'actitud de Jordi Pujol envers els mitjans de comunicació en general, i els periodistes en particular, durant l'etapa al capdavant de la Presidència de la Generalitat de Catalunya ha acabat per incidir en la qualitat (forma i fons) de la informació política catalana. L'“ara no toca” és i serà com una llosa que pesarà sobre el sistema comunicatiu català, i de la qual només el temps i els observadors polítics, econòmics, i socials, n'acabaran per discernir la dimensió i efectes tant sobre la ciutadania com sobre la manera de concebre la política.

Fonamento aquesta asseveració en les conseqüències ja vistes d'aquella *tolerància* en la qual periodistes —i també editors— propietaris de mitjans de comunicació— vàrem caure, i que, *de facto*, va comportar que acceptéssim l'“ara no toca” com a argument suficient per no tractar les qüestions que, des de la presidència del govern de Catalunya, consideraven que no era el “moment adient” de fer-ho. Dit d'una altra manera: amb la *tolerància* a l'“ara

"L'ARA NO TOCA' ÉS I SERÀ COM UNA LLOSA QUE PESARÀ SOBRE EL SISTEMA COMUNICATIU CATALÀ"

no toca”, periodistes i mitjans de comunicació deixàvem a mans de Jordi Pujol la gestió de l'agenda politicoinformativa catalana en detriment —i això és el més greu— dels drets de la ciutadania a la informació pública i a la transparència.

Assenyalat això, cal constatar immediatament que d'excepcions a aquella acceptació tàcita de l'“ara no toca” n'hi va haver, a despit que no és menys cert que es podien comptar amb els dits d'una sola mà. Excepcions que per haver comés “el pecat” de no plegar-se als desitjos ni a la concepció de país que Pujol proclamava, eren desqualificades per poc patriotes.

Tanmateix, com a complement d'aquestes remarques necessàriament breus, m'he d'afanyar a afegir-ne encara una altra que, des del meu punt de vista, dóna tot el sentit a la concepció tan personal de país i de govern que Pujol encarnava. I és que l'“ara no toca” no pot dissociar-se en cap cas ni en cap moment dels silencis inherents a aquell oasi català en el qual se'ns volia fer creure que estàvem “feliçment” instal·lats... Ç

L'HORA DE L'AUTOCRÍTICA JOSEP CARLES RIUS

El cas Pujol interpel·la tota la societat catalana i, en especial, els periodistes. Quin grau de culpa hi tenim com a professió? Al meu entendre, en tenim molta, però cal filar prim en l'anàlisi. Amb la Transició, tant la democràcia com l'autogovern i les llibertats eren fràgils, i els periodistes vam desenvolupar un instint de protecció, de responsabilitat mal entesa, que va contribuir a l'anomenat oasi català. Que, a la pràctica, va ser com una llei del silenci molt ben aprofitada per qui va aconseguir identificar-se

"ÉS EL MOMENT EN QUÈ ENS PREGUNTEM QUÈ VAM FER DURANT AQUELLS ANYS, I QUÈ PODEM FER PERQUÈ ALLÒ NO ES REPETEIXI"

amb la idea de Catalunya. És a dir, Catalunya era fràgil i, per tant, no es podia fer el joc a qui l'atacava des de fora. Pujol era Catalunya; per tant, Pujol era intocable. Primer, per a bona part de la ciutadania, que li donava majories absolutes, i després per als grans mitjans de comunicació, que van renunciar a l'esperit crític davant l'hegemonia política aconseguida per Jordi Pujol.

El problema no és el silenci respecte al clan Pujol. El més greu és la renúncia a la tasca de fiscalització del poder per part de la premsa. Però no podem generalitzar, hi va haver periodistes crítics, que van anar contra corrent, i en van pagar un preu. Hi va haver periodistes, potser la immensa majoria, que "no es van posar en política". I hi va haver una minoria que van ser protagonistes d'aquell règim de silencis, mitges veritats, complicitats i manipulacions. Una minoria que va formar part del poder. Dins i fora dels mitjans. I la pregunta és: la renúncia a l'esperit crític davant les hegemonies polítiques és el passat, o avui estem repetint la mateixa història? Fins i tot amb els mateixos protagonistes?

Sabem què van fer els editors i els grans mitjans. Ara és el moment en què cada un de nosaltres ens preguntem què vam fer durant aquells anys, i què podem fer perquè allò no es repeteixi. I tots, editors i periodistes, hem de saber que la ciutadania ara s'ha emancipat i no tornarà a acceptar mai més un periodisme que estigui al servei del poder. Ç

L'OASI PERIODÍSTIC JOSEP MARIA MARTÍ

Al meu parer, les més importants patologies que genera la pràctica del periodisme es deuen a un problema de mala gestió de les distàncies. En el cas que ens ocupa, cal recordar que durant la transició democràtica a casa nostra el conjunt de la professió és molt a prop de la gent i a una més que prudent distància dels poders fàctics.

En aquells temps, les pàgines de la premsa, les emissores de ràdio i les pantalles de la televisió intentaven reflectir la realitat complexa d'un país que anava canviant. Però amb el pas dels anys, els mitjans de comunicació i els periodistes començarem a fer passar l'actualitat pel filtre de la visió dels polítics i de les institucions, quasi sense adonar-nos-en —o sí!— que nosaltres cada cop estàvem més barrejats amb els qui manaven.

La distància òptima amb els fets a què el periodista s'ha de situar, es va perdre. Si ara estigués de moda la semiòtica, podríem utilitzar una de les seves disciplines, la proxèmica, per saber com i perquè va començar la confusió que encara dura. En tot cas, amb els

"ENS HEM AGENOLLAT REVERENCIALMENT DAVANT LES DECLARACIONS, PRESENCIALS O VIRTUALS, SENSE PREGUNTES"

anys, una pràctica periodística com la de les preguntes públiques a les rodes de premsa, s'ha convertit en una cerimònia litúrgica en què els poders expliquen el que volen i una munió de becaris-aspirants a mileuristes prenen notes i enregistren sons i imatges.

Ens hem convertit en altaveus acrítics i ens hem agenollat reverencialment davant les declaracions, presencials o virtuals, sense preguntes i acceptat, a més, que ens renyin quan algú planteja les qüestions que no toquen. I el pitjor del cas no és que nosaltres no ho denunciem, sinó que a més ni assumim què passa. Hem construït un oasi periodístic que és realment un miratge, a base de parlar dels temes recurrents que fixen els qui manen i que cada cop menys decideixen la gent que ens llegeix, ens escolta o ens veu.

Algun dia n'hauríem de parlar. Ç

LA CATAPULTA DIGITAL

L'entorn en línia actual ofereix nous nínxols laborals als periodistes

TEXT NEREIDA CARRILLO

FOTO ORIOL CLAVERA

Els llibres digitals (*ebook*), els blocs especialitzats i les narratives multimèdia generen noves oportunitats de feina als professionals de la informació. Aquests nous nínxols laborals no sempre arriben a constituir un negoci lucratiu, però sovint es converteixen en un revulsiu per a la carrera dels seus autors. Diferents emprenedors expliquen com han aconseguit obrir-se camí en l'univers digital.

Més enllà dels mitjans tradicionals hi ha tot un món, el digital. Alguns periodistes comencen a descobrir-lo a les palpentes. El camí no serà curt, ni fàcil i, al principi, esdevindrà força solitari. Tot i així, l'univers digital és allà, per esbrinar. Una amalgama de formats com els llibres digitals, els blocs especialitzats, les noves narratives o els projectes transmèdia proporcionen als periodistes diferents nínxols per explicar històries.

Cap opció és lucrativa. “Hi ha model, però no hi ha negoci”, sentència Fernando García Mongay, editor d'eCícero, una editorial de llibres electrònics breus de no-ficció. Els freelance, però, reconeixen que les plataformes digitals els ofereixen més oportunitats per treballar. El rèdit econòmic no suma un sou, encara que Internet els proporciona una comunitat de lectors, una marca personal sòlida, un segell d'innovació i moltes vegades una dreuera a altres feines. Els periodistes Marc Serena, Angelo Attanasio, Jordi Pérez Co-

sobre com tres països (l'Índia, l'Uruguai i Egipte) lluiten contra la fractura digital.

ELS LLIBRES ELECTRÒNICS APORTEN ALS PERIODISTES INGRESSOS EXTRA I ELS AJUDEN A RENDIBILITZAR MILLOR LA FEINA FETA

La feina es va difondre en paper a *El Periódico*, però també al web, amb el format de *l'scrollytelling*, que comporta combinar vídeos, àudios i text amb una aparença innovadora. El projecte es va publicar també a *La Repubblica* i a la revista belga *MO**.

Per a Attanasio, les narratives multimèdia constitueixen noves oportunitats per als freelance, que poden proposar, així, “alguna cosa novedosa, interessant, atractiva”. Opina que molts mitjans grans no inverteixen prou en periodisme digital perquè hi veuen riscos; en canvi, sí que són receptius a propostes innovadores de col·laboradors.

Melinda Gates a través d'una beca de l'European Journalism Centre que, entre altres, ha valorat la innovació en el format. “Si no hagués estat finançat per una fundació, aquest projecte no s'hauria pogut realitzar”, confessa Attanasio. Malgrat tot, han aconseguit oxigen amb una altra beca per realitzar un nou projecte, “Connecting Africa”, en què plantegen com la tecnologia està ajudant les noves generacions africanes.

El treball, que veurà la llum a principi de 2015, serà també multimèdia. Attanasio explica que el viratge ha estat natural: “En comptes d'anar amb una gravadora, ara vaig amb una càmera de vídeo”. Una manera de reinventar-se per fer-se un lloc en el nou panorama informatiu.

NOU PERIODISME NARRATIU

El març de 2012, Fernando García Mongay va encetar un projecte que complau els periodistes frustrats per tot allò que han hagut de deixar al tinter. Es tracta d'eCícero, una editorial de llibres electrònics de no-ficció que s'inicia amb el títol “Capitán Dadis”, de Jon Lee Anderson.

García Mongay busca textos a mig camí entre la notícia tradicional i el llibre: cròniques llargues, entrevistes en profunditat i reportatges narratius. “Aquesta distància intermèdia és bona per al públic, perquè s'informa millor, i és bona per als periodistes perquè, com diu una frase del *New*

SOVINT NO SUMA UN SOU, PERÒ INTERNET PROPORCIONA LECTORS, UNA MARCA PERSONAL SÒLIDA I UN SEGELL D'INNOVACIÓ

lomé i Fernando García Mongay expliquen a CAPÇALERA les seves experiències amb nínxols digitals. Com la Xarxa ha catapultat les seves històries i la seva veu.

ELS FREELANCE ES REINVENTEN

Amb el títol “Enderrocant el mur digital”, l'italià Angelo Attanasio i l'uruguaià Jerónimo Giorgi van elaborar diverses peces

Potser per això, va tenir clar des del principi que volia un “diàleg entre contenidor i contingut” a la seva peça. “Si estem tractant com es trenca el mur digital, també hem d'apostar per una forma que trenqui el format tradicional d'explicar històries”, assenyala.

El treball d'aquests dos professionals ha estat finançat per la fundació de Bill i

Attanasio, amb formació literària, recorda: “El meu mestre sempre deia que la forma és contingut sedimentat”.

York Times, els permet estirar les cames, ser més creatius”, explica.

Malgrat la tendència a la brevetat —aquesta primavera Reuters i Associated Press van limitar els textos dels seus redactors a 500 paraules—, García Mongay creu que el públic demana periodisme en format llarg. L’editorial que comanda ha publicat

més d’una vintena de títols i en la seva nòmina d’autors compta amb professionals de renom com Leila Guerriero, Ander Izaguirre, Jordi Pérez Colomé, Jon Lee Anderson o Meyer Berger. Reportatges inèdits, cròniques ja publicades que s’amplien, un compendi de textos o traduccions al castellà de treballs en altres llengües es combinen al catàleg. Els llibres

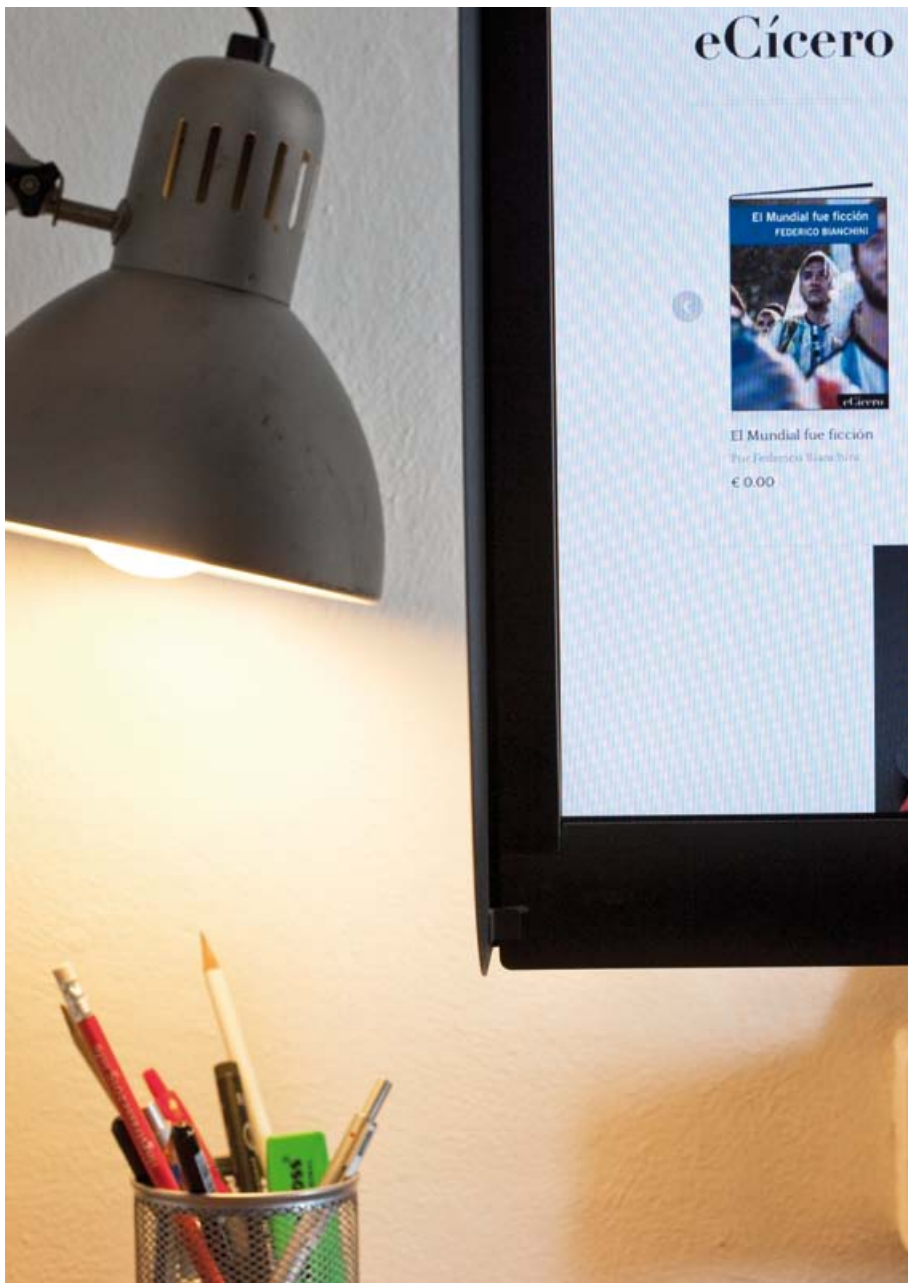
electrònics, gratuïts o comercialitzats a un preu inferior a tres euros, aporten als periodistes ingressos extra, els ajuden a rendibilitzar millor la feina feta. “Ajuden a difondre un periodisme poc conegut com és el narratiu i donen a conèixer joves periodistes”, afirma García Mongay.

WEB, APPS, LLIBRES, XERRADES...

El periodista Marc Serena i el fotògraf Edu Bayer conviden els seus lectors a acompanyar-los en un viatge pels micropobles de Catalunya, 328 municipis de menys de 500 habitants. De moment l’aventura s’articula a través del web *Micro-catalunya.cat*, però l’horitzó és convertir el material en un llibre, una exposició, aplicacions de mòbil o xerrades; tota una experiència transmèdia que Serena ja havia experimentat abans amb altres projectes. “No sé res del poble on va néixer el meu pare —explica el periodista— i no ho puc trobar a Internet. Volia fer aquest projecte perquè vull entendre d’on vinc, com era i com és la vida en aquests municipis.”

Posar fil a l’agulla no ha estat fàcil. Però després de reunions i “excels amb pressupostos impossibles”, Serena i Bayer se n’han sortit. I han fet un projecte innovador en què, a més d’explicar històries personals, posen a l’abast molta informació d’aquests municipis. Els usuaris també aporten dades i fotografies —n’han aconseguit més de 4.000 a través d’Instagram. “Volem que el web tingui una part de servei i una part d’autor”, explica Serena.

El projecte, que segons aquest jove periodista intenta “comprendre la ruralitat catalana”, es finança a través de Verkami

Els llibres electrònics, com els de l’editorial e-Cícero, són un nou producte del mercat digital.

Les noves plataformes i hàbits digitals estan configurant una oferta i una demanda diferenciada.

—han aconseguit 4.000 euros— i de les aportacions de l'Obra Social de La Caixa i l'Associació de Micropobles de Catalunya. Per a Serena, la iniciativa ocupa un "nínxol periodístic", el que ha deixat una crisi que s'ha acarnissat amb la informació local, que, amb el tancament de moltes corresponalies, queda "descoberta a nivell nacional". Amb una idea pròpia i finançament de molts, Serena porta a terme a la Xarxa el periodisme que sent el "compromís" de fer.

"LA LLIÇÓ MÉS GRAN QUE HE APRÈS EN AQUEST MÓN SELVÀTIC DE LES XARXES SOCIALS ÉS QUE NINGÚ TÉ UN PÈL DE TONTO" Jordi Pérez Colomé

FINANÇAR UN BLOC ESPECIALITZAT

"Sense tenir gaire clar què podia aportar el bloc a la realitat informativa del país, vaig començar a fer el que m'agradava: parlar de política internacional". Jordi Pérez Colomé rememora així l'inici, el 2010, del seu bloc *Obamaworld*. Després de quatre anys de "feina de formigueta", Yahoo li ha ofert treballar sota el seu paraigua i, des del maig de 2014, reflexiona sobre l'actualitat internacional a *World Wide Blog*. Però molt abans que aquest gegant d'Internet financés la seva feina, Pérez Colomé ja havia aconseguit treure rèdit econòmic a les peces digitals.

El 2013, va obtenir 6.390 euros gràcies al bloc, dels quals 4.690 a través de micromecenatge, 1.262 pels llibres i 440 a través de Paypal.

Colomé confessa que va engegar el bloc per donar-se a conèixer i aconseguir feina als mitjans; encara que aviat es va adonar que havia de ser autofreelance: "Jo decideixo què faig, on vaig i quant em pago". Així, va teixir el seu propi entramat de plataformes: bloc, micromecenatge, llibres digitals... El puntal són els *crowdfundings*: els lectors han cobert les despeses de viatge i investigació als EUA per a les eleccions i a Israel; i n'han obtingut una informació de qualitat. El bloc també li ha servit de llançadora per obtenir feines com a consultor a empreses i com a docent a diverses universitats. "És una mena de castell que vas construint molt a poc a poc", comenta.

"La lliçó més gran que he après en aquest món selvàtic de les xarxes socials és que ningú té un pèl de tonto", assenyala. Pérez Colomé recomana buscar un nínxol. Ell en va trobar dos: que els mitjans acostumen a explicar "només el que passa el dia anterior en processos complexíssims com l'Iran, Gaza o Ucraïna" i que, sobre el terreny, s'interessen sobretot "pel que passa als palaus, als parlaments i als atemptats". Per això el seu *ebook El país esquizofrènic* —el més venut d'eCícero— comença amb una escena en què es troba una professora i un grup d'alumnes iranianes. El seu consell per fer camí al món digital: "Si ets constant i fas una cosa ben feta que tu com a lector valoraries, hi ha gent com tu allà fora" Ç

Més informació a:

<http://especiales.elperiodico.cat/enderrocant-mur-digital/> → *Enderrocant el mur digital*

<http://journalismgrants.org/> → *Journalism grants*

<http://www.ecicero.es/> → *eCícero*

<http://www.microcatalunya.cat> → *Microcatalunya*

<http://obamaworld.es> → *Obamaworld*

+ info

Entrevista a Lluís Bassets, director adjunt d'El País

"ESTEM EN MANS DELS DEPRADORS"

Fa més de quaranta anys que fa periodisme. A *El País*, on des de 1982 ha ocupat diferents llocs de responsabilitat, ha assumit la direcció de la nova versió digital en català, que neix en un context polític complex en el qual els mitjans de comunicació juguen un rol força determinant.

TEXT JORDI ROVIRA
FOTO SERGIO RUIZ

El 2013, treus *El último que apague la luz*: sobre la extinció del periodisme i ara *La gran vergonya*, arran de l'ocàs de Jordi Pujol. Darrerament, t'ha donat per fer llibres sobre cadàvers encara calents.

El llibre és un instrument més del periodisme i, tot i que vinc de la vella i arcaica premsa escrita, un s'ha de diversificar i fa anys que ho intento. A més d'informació d'actualitat, als llibres intento donar context, memòria, experiència, tot allò que podem aportar els periodistes veterans que hem viscut una determinada època.

Actualment, dirigeixes *Elpais.cat*, que va començar a caminar el 6 d'octubre i que no s'ha salvat de les insinuacions segons les quals heu sortit per les subvencions.

Però si no n'hi ha cap ni una, de subvenció! Les subvencions lingüístiques són per a la difusió en paper. A més, *Elpais.cat* és

fruit d'una vella idea. Quan fa tres anys vaig tornar a Barcelona, una de les primeres coses que vaig fer fou presentar una petició d'ajuda tecnològica per millorar les pàgines d'*El Quadern*, el suplement en català del dijous...

...que, el 1982, va ser el primer suplement en català d'un diari en castellà.

El primer en tots els sentits, durant molts anys també en difusió. Si bé aquella ajuda tecnològica ens va ser denegada. I, evidentment, darrere de l'ajuda també hi havia el projecte de posar en marxa *Elpais.cat*, que el teníem registrat des del 2006. Per tant, la idea de fer periodisme digital en català ja era antiga i ara s'ha presentat l'oportunitat de tirar-la endavant.

Amb tot, per què ara? S'ha dit que enmig del procés que viu Catalunya interessa un mitjà en català no sobiranista que aporti una visió diferent.

Això és evident i raonable, tot i no ser el motor històric del projecte. Encara que és un bon argument perquè, entre altres coses, un dels aspectes negatius del procés és identificar llengua amb nació, sobirania i independència. La llengua és de tots, no s'ha d'identificar ni amb la nació ni amb cap opció política i ha de tenir un angle i radi de vida molt més ampli. No és propietat dels nacionalistes sinó dels parlants.

Quan a *El último que apague la luz* parles de la globalització, dius que "no n'hi haurà prou amb fer periodisme en una llengua, la pròpia, sobretot si és d'abast limitat".

Però no vull dir que no haguem de fer-ho. Jo sempre he cregut en la necessitat del periodisme en català.

Com quan el 1980 vas fundar *El Món*. *Elpais.cat* és el meu tercer projecte en català. El primer va ser el setmanari *El Món*,

del qual vaig ser director i fundador. Després, el 1982, quan era el cap de Cultura d'*El País*, vaig crear, amb l'equip d'aquí, el suplement *Quadern*. Vàrem ser pioners i, probablement, érem la publicació en català amb més difusió de la història, ja que tiràvem més de 50.000 exemplars. Això va quedar feliçment superat amb les edicions en català d'*El Periódico* i *La Vanguardia*, el 1997 i el 2011, respectivament.

"ABANS D'EXIGIR PLURALISME ALS ALTRES, HEM DE MIRAR EL QUE PRACTIQUEM A CATALUNYA. LA PREMSA MÉS SOBIRANISTA NO ÉS GENS PLURAL"

***Elpais.cat* no és una simple traducció de la versió castellana, perquè també té material propi. Quin problema hi havia a oferir el mateix contingut?**

Els costos de la traducció. Tenim una quantitat brutal de contingut en castellà i seria impossible traduir-ho tot. Alguns continguts del punt cat també els traduïm al castellà. El que ens interessa és disposar d'una bona versió catalana que volem enriquir, sobretot, amb informacions nostres i opinió. Ens estem esforçant a tenir una opinió catalana.

Ara que parles d'opinió, no creus que en la premsa hi ha poca informació sobre el procés català i molta opinió? Som davant una guerra opinativa?

A *El País* estem fent molta informació sobre el procés i també molta opinió. Fins al punt que crec que no hi ha cap altre diari que doni més punts de vista diferents, més riquesa en les reflexions.

Perdona, en això discrepo. És cert que a l'edició catalana hi ha una varietat d'opinió important, però en l'espanyola aquesta és més monolítica i menys plural, amb un punt de vista molt més definit.

Ho accepto si parlem en termes de proporcions, però també haig de dir que l'edició espanyola d'*El País* és més plural que l'*Ara* i el *Punt-Avui* junts! A

Catalunya, no hi ha cap diari més plural que l'edició espanyola d'*El País*. Després de les eleccions autonòmiques del 2012, *La Vanguardia* va corregir el tret, perquè abans era quasi tan monolítica com els altres. I és que abans d'exigir pluralisme als altres hem de mirar el que practiquem a Catalunya. La premsa més sobiranista no és gens plural. A *El País* tenim un problema que patim més que ningú, ja

que la demanda de la premsa sobiranista i de l'espanyola és de monolitisme. L'*ABC*, *La Razón* i *El Mundo* fan el mateix que l'*Ara* i el *Punt-Avui*. I

davant d'això, ens trobem en una situació excepcional. El públic de *La Razón*, l'*ABC* i *El Mundo* ens troba excèntrics i catalanitzats, mentre que el públic sobiranista ens veu poc plural.

Periodistes catalans no sobiranistes que van sovint a Madrid admeten que allà "no entenen res" del procés català. Tu com ho veus?

Probablement és així. No em sembla desencertat. Hi ha qui diu que ja s'ha produït la desconexió entre les dues societats. Hi ha una gran incomprensió, i també, des de fa molts anys, un distanciament progressiu de les opinions públiques, alimentat, a banda i banda, per opinadors molt àcids i durs.

I no et sembla que, a vegades, el procés s'explica més honestament des d'algun mitjà estranger que no pas des dels mitjans conservadors de Madrid?

Això és evident, però jo et capgiraria l'argumentació perquè a vegades crec que la dreta espanyola sembla estar dirigida per independentistes, ja que dona munió per a l'enfrontament. Uns i altres es retroalimenten.

A *El último que apague la luz* parles del "pudor de la professió a parlar del propi diari, del propi negoci". Voldria trencar aquest pudor i

PERFIL

Lluís Bassets (Barcelona, 1950) és periodista. Va treballar a *Tele/Expres*, al *Diari de Barcelona* i a *El Món*, setmanari que va fundar i dirigir. Des de 1982, treballa a *El País*, del qual va ser corresponçal a Brussel·les i París, entre altres càrrecs. Actualment, és director adjunt del diari, columnista, responsable de l'edició catalana i director d'*Elpais.cat*. Ha publicat llibres com *Reivindicación de la política* (Debate, 2010) -una conversa amb Javier Solana-, *¿Aún podemos entendernos?* (Planeta, 2011) -una conversa amb Miquel Roca i Felipe González-, *El último que apague la luz: sobre la extinción del periodismo* (Taurus, 2013), *Cinc minuts abans de decidir* (La Magrana, 2013) o *La gran vergonya* (Columna, 2014), entre altres. És propietari del bloc "Del alfiler al elefante".

preguntar-te sobre la dependència de la premsa escrita amb els bancs i com això provoca que el lector, en un moment tan delicat com l'actual, s'estigui perdent una part del relat?

Jo ampliaria el diàmetre del problema. Amb el model de negoci tan fràgil de la premsa escrita actual, aquesta depèn molt

"ELS GRANS BANCS SÓN UN PODER ABSOLUTAMENT EXCEPCIONAL I ÉS EVIDENT QUE CONDICIONEN MOLTS CONTINGUTS"

més de la publicitat que no pas abans. I, en canvi, els anunciants, si no fos per estímuls emocionals, migrarien cap a altres suports. En bona part, molts s'hi queden per motius que no tenen a veure amb la funció publicitària clàssica. Hi ha grans marques que colonitzen els mitjans tradicionals, però no per vendre el producte sinó per establir una relació de dependència, perquè saben que, en el fons, es converteixen en senyors feudals, en propietaris indirectes d'aquests mitjans.

Insisteixo a tornar a parlar de les entitats financeres. Els crèdits als mitjans són una hipoteca informativa, tot i que aquestes coses no sempre es poden explicar obertament.

Si es poden explicar obertament. Són lliures els confidencials digitals que tenen com a accionistes els mateixos bancs? No. En aquests moments, Espanya –i Catalunya subsidiàriament– es troba en una situació d'excepció, està pràcticament intervinguda. I els bancs són un poder absolutament excepcional que compten molt per a tots els mitjans de comunicació i que, evidentment, condicionen molts continguts. No negaré aquesta evidència.

És clar.

Ara bé, el periodisme ha de saber treballar en condicions desfavorables. Hi ha molts moments en què la llibertat no és gratuïta, sinó que s'ha de saber utilitzar i tenir l'astúcia i la intel·ligència per aprofitar els espais i, a vegades, treure'n petroli. Es

pot fer bon periodisme sota dictadures i també sota crisi econòmiques i financeres brutals en les quals els bancs tenen un paper molt important. Tot i així, s'ha de voler fer. Perquè sovint l'anàlisi que dimensiona en excés el paper dels poders econòmics i financers busca evitar baixar a l'arena i combatre. I això no ha de ser

una excusa per seguir fent bon periodisme, més aviat ens posa el llistó més alt. Dit això, no em sembla més greu el control dels mitjans públics

per part dels governs que la influència dels bancs en mitjans endeutats. Però tot s'ha de contextualitzar en una crisi en què els mitjans estem molt fragilitzats davant dels poderosos. Els mitjans som molt poderosos quan les coses van bé. Per a la independència periodística necessitem empreses amb beneficis. I ara no n'hi ha. I si n'hi ha, són molt pocs perquè el model que abans donava beneficis està en crisi. Per tant, estem en mans dels depredadors, del signe que siguin, públics o privats. Aquesta és la realitat. La millor garantia per a un periodisme de qualitat és tenir beneficis i viure dels lectors que paguen per la informació. Quan no ens trobem en aquesta situació, estem en pilota picada.

"ELS MITJANS SOM PODEROSOS QUAN LES COSES VAN BÉ. PER A LA INDEPENDÈNCIA PERIODÍSTICA NECESSITEM EMPRESES AMB BENEFICIS"

La crisi també ha portat acomiadaments, els ERO, com d'El País. Dir que això afecta la qualitat d'un diari és una altra obvietat.

Sí, i és un cercle viciós. Perquè llavors baixa la qualitat i perdem lectors. I com que perdem lectors hem de fer més retallades, i tornem a baixar la qualitat. Així que la desinversió en periodisme ens porta a l'espiral perversa de l'extinció. El gran repte actual de les empreses periodístiques tradicionals és evitar entrar en aquesta espiral i intentar mantenir la qualitat.

Seguim parlant sense pudor. Darremament hi ha veus, algunes d'El País mateix, que alerten d'una preocupant aproximació del diari a la Moncloa que ha comportat una rebaixa de la crítica cap al govern del PP.

No entraré a analitzar aquestes crítiques. També podem trobar-les en el sentit contrari. El periodisme i la política són dos mons difícils de manejar, i en tots dos hi ha interessos polítics. No puc entrar en aquest tipus de valoracions perquè solen ser crítiques subjectives. Per suposat, el diari té un director que fixa la línia informativa i que és qui ho pot explicar amb més detall. Però jo no tinc aquesta impressió de proximitat al Govern, no comparteixo l'anàlisi. I tampoc crec que la referència a la Moncloa sigui l'única coordinada que serveixi per descriure la posició del diari. Hi ha molts altres elements. D'altra banda, la meua feina, responsabilitats i coneixements tampoc són per posicionar-me en aquest sentit, ja que bàsicament m'ocupo de l'edició de Catalunya. I, per tant, del que puc parlar és de les relacions amb el Govern català...

...que són fredes. No vàreu tenir pas un desembarcament de càrrecs en la presentació d'El País.cat...

Sí, són fredes. No ens han acollit amb gran entusiasme. Però l'obligació de tot mitjà, també El País-Catalunya, és tenir una relació com més fluida possible millor amb el Govern. Jo

sempre m'he esforçat per tenir-la a Catalunya. Una altra cosa és que la resposta sigui equivalent. I com deia, és un terreny de crítiques subjectives. Perquè a *El País* hem estat molt crítics amb el govern de Rajoy, però hi ha qui hauria volgut que els haguéssim rematat amb un tret al cap. Em sembla que la lupa amb què se'n observa és desproporcionadament gran comparada amb la qual s'observen altres mitjans. Però a nosaltres se'n mira amb més detall perquè juguem un paper important i som més forts. Ç

INFORMACIÓ O PROPAGANDA?

Els vídeos de les decapitacions del grup terrorista Estat Islàmic obren un debat a les redaccions

Tradicionalment, els vídeos dels grups terroristes han gaudit d'una àmplia cobertura mediàtica, però les cruels imatges de matances i degollacions de ciutadans occidentals dels vídeos de l'Estat Islàmic estan provocant canvis en les línies editorials dels mitjans de comunicació.

TEXT JORDI ROVIRA

mateixa força les accions d'aquests grups sense la difusió de la premsa? Són els mitjans una part indispensable de l'engrenatge de captació de nous màrtirs? Tenen aquests vídeos un interès informatiu o és pura propaganda d'Estat Islàmic i del seu objectiu del califat universal?

És habitual que la premsa acabi sent una plataforma propagandística de les activitats d'aquests grups. El 1978, Marshall McLuhan ja deia que “sense comunicació no hi hauria terrorisme” i, el 2004, a l'estudi *Prensa, poder y terrorismo*, Luis Veres –professor de la Teoria del Llenguatge i Crítica Literària de la Universitat Cardenal Herrera-CEU de València– advertia que “els mitjans de comunicació tenen una importància vital per al fenomen terrorista. El terrorisme sempre té la necessitat que el resultat de les seves accions aparegui a la primera pàgina del diari, en primera línia de la informació, en

no es poden obviar, sobretot a Catalunya on, tal com alerten les forces de Seguretat de l'Estat, la presència de grups islamistes radicals han convertit el territori català en el focus jihadista d'Europa. Si això no és prou motiu de preocupació, també s'ha de recordar que l'Estat Islàmic té com a objectiu la reconquesta d'al-Àndalus. Dues raons per entendre que aquest fenomen no ens queda tan lluny com sembla

DEBAT RECENT

Per tot això, els mitjans de comunicació consultats per CAPÇALERA admeten que en els darrers mesos s'ha parlat sobre la necessitat o no d'emetre els vídeos de l'Estat Islàmic. “A la redacció, s'ha donat un debat que, anteriorment, havia sortit algunes vegades, si bé es va intensificar a l'estiu amb les decapitacions perpetrades per l'Estat Islàmic”, admet Marta López, redactora en cap de la secció d'Internacional d'*El Periódico de Catalunya*.

També, Enric Sierra –subdirector de *Lavanguardia.es*– explica que al diari

del grup Godó n'han parlat, del tema. “El debat és recurrent sempre que es tracta de propaganda de grups terroristes, siguin els que siguin. Sempre ens fem la pregunta, què fem?: publiquem el vídeo per valor informatiu, malgrat que és el que pretenen aquests grups, o no el publiquem?”, es pregunta.

“És un debat –explica Cèlia Cernadas, cap d'Internacional de Catalunya Ràdio– que se'ns ha plantejat, sobretot, amb la irrupció de l'Estat Islàmic i els seus mètodes brutals. L'obvietat en l'ús de la propaganda

Milions de persones de tot el món han vist, horroritzades, el vídeo de l'assassinat de James Foley, de quaranta anys, que va morir degollat el passat agost a mans del grup jihadista Estat Islàmic (EI). Al vídeo, de cinc minuts de durada i titulat “Un missatge per als Estats Units”, es pot veure el periodista nord-americà amb una granota taronja, agenollat i amb les mans a l'esquena al costat d'un militant del grup terrorista vestit de negre i amb el rostre cobert amb una màscara. Aquest degollava Foley i, al final, es veu el cap del periodista sobre el seu cos sense vida.

La diferència d'aquest vídeo –i d'altres elaborats per l'Estat Islàmic– amb els d'ETA o Al-Qaeda, per citar-ne dos exemples, és que no es limiten a mostrar encaputxats bascos llegint un comunicat o a Bin Laden fent una arenga, sinó que s'hi pot veure, explícitament, com assassinen vilment els civils segrestats, que no es poden defensar.

La brutalitat d'aquests vídeos ha obert un debat en els mitjans de comunicació de tot el món. Han d'emetre'ls? Tindrien la

ELS MITJANS HAN OPTAT PER NO DIFONDRE LES IMATGES EN LES QUALS ES VEUEN LES DECAPITACIONS DELS OSTATGES

primer pla de l'agenda d'un telenotícies”. “Possiblement –prosegueix– la diferència essencial entre qualsevol acte criminal i l'acte terrorista, deixant a part les motivacions polítiques, es troba en el fet que pocs delinqüents comuns requereixen de publicitat per veure'n les aspiracions satisfetes, mentre que els terroristes exigeixen necessàriament aquesta propaganda perquè les seves finalitats es vegin complertes del tot”.

Així, les conseqüències de la difusió de les accions i dels missatges d'aquests grups

PREU, POR I PUBLICITAT

A *Prensa, poder y terrorismo* (2004), Luis Veres –professor de la Teoria del Llenguatge i Crítica Literària de la Universitat Cardenal Herrera-CEU de València– explica diferents aspectes sobre el rol dels mitjans de comunicació a l'hora de donar informació sobre les accions de grups terroristes. L'autor cita casos i reflexions d'estudiosos que han analitzat aquesta simbiosi:

Informació valuosa

La informació periodística originada a partir del segrest d'Emiliano Revilla que, el 1988, va estar 249 dies segrestat per ETA, va suposar una propaganda per un valor de 90 milions d'euros.

Publicitat contraproductent

Theodore Kaczynski, conegut pel pseudònim *Unabomber*, va ser detingut, el 1985, per haver enviat bombes per correu, tot i que va assegurar que deixaria de fer-ho si el *Washington Post* publicava els seus articles contra la modernitat. No va ser necessari, ja que fou detingut després que el seu germà, que va sospitar arran de les informacions aparegudes als diaris, avisés a les autoritats.

Morts signades

Rafael Sánchez Ferlosio a *Notas sobre el terrorismo* (Akal, 1982) escrivia que els assassinats provocats pels terroristes es poden considerar “morts firmades”, ja que el terrorista exigeix, mitjançant el reconeixement de l'autoria, que aquella mort porti el seu nom.

Augment de la por

El terrorisme és conscient que la informació sobre els seus actes provoca por entre la població. Paradoxalment, la informació dels mitjans sovint no elimina els dubtes i els tranquil·litza, sinó que fins i tot ho potencia encara més. A *El miedo es el mensaje*, Enrique Gil Calvo (Alianza Editorial, 2003) explica que “és així com els mitjans es converteixen sense voler en bombers piròmans, ja que la publicitat del risc percebut contribueix a magnificar-lo”.

Difusió selectiva

Els terroristes coneixen el poder dels mitjans i són conscients que no tots els mitjans i països són iguals d'importants. Una prova d'això va donar-se, el 1985, durant el segrest de l'avió de la TWA, quan els segrestadors varen comunicar que no els interessava cap periodista que no fos nord-americà i que no treballés per a una cadena de televisió.

a través d'assassinats selectius gravats i l'evidència que aquesta propaganda contribueix a enfortir el grup i a facilitar-li'n la captació d'adeptes ens va fer plantejar si havíem de reproduir els missatges i accions de l'Estat Islàmic o bé havíem de limitar-ne aquesta reproducció”.

Des de TV3, Joan Roura, periodista de la secció d'Internacional que ha cobert nombrosos conflictes al món àrab, afirma que entre els equips d'edició i direcció d'Informatius també han debatut sobre aquest tema. “Partint de la base que el nostre deure és informar de manera independent, contrastada i crítica amb els poders, se'ns presenta sobretot la qüestió d'intentar posar límits entre la informació i la propaganda política. Vingui dels estaments considerats legítims o dels molt diversos grups armats”, explica.

“És clar –prosegueix– que informar consisteix a explicar, interpretar i contextualitzar el que passa i el que fan els actors de la notícia, però no fer-ne de portaveu. Per evitar-ho, cal intentar establir criteris, sempre subjectius, que evitin entrar en el joc de l'emissor. El primer és anar més enllà d'allò que et volen fer mirar: oferir a l'espectador el context polític, fins i tot històric, del que es mostra. El segon, oferir imatges que expliquin el patiment de les

llaments amb la imatge de la víctima i el botxí, deixar que els escoltin, encara que evitant la morbositat de l'acte en si”.

LÍNIES EDITORIALS

Aquest seguit de debats a les redaccions han suposat preses de decisions. A *El Periódico*, per exemple, han optat per no proposar cap dels vídeos –al web– ni fotografies de les execucions dels ostantges de l'Estat Islàmic i

"NO APORTEN CAP INFORMACIÓ ADDICIONAL I LA SEVA PUBLICACIÓ ÉS SINÒNIM DE FER-LI EL JOC ALS TERRORISTES" Marta López, *El Periódico de Catalunya*

víctimes sense que ressonin els continguts més destinats a terroritzar la població. Un exemple molt clar és informar de dego-

causa per la qual foren segrestats i assassinats. “Considerem que la difusió del vídeo no aporta cap informació addicional i que

la publicació és fer-li el joc als terroristes, que és el que persegueixen. Es tracta de vídeos propagandístics”, afirma López, que basa la decisió en la suposada pregunta que es farien ells mateixos si estiguessin segrestats. “Si jo fos aquest periodista o cooperant segrestat i executat, aquesta és l’última imatge que m’agradaria que es difongués de mi? Possiblement no. Seria el triomf dels terroristes”, indica López.

A *La Vanguardia* també han decidit no mostrar les imatges cruels i escabroses, a més d’apostar per altres en què es parli del factor humà dels ostatges. “Hem optat per no publicar vídeos on es vegin de-

"INFORMAR CONSISTEIX A EXPLICAR, INTERPRETAR I CONTEXTUALITZAR, PERÒ NO FER DE PORTAVEU" Joan Roura, TV3

capitacions i sí, en canvi, on es vegin els segrestats”, assegura Sierra.

Un altre mitjà que ha variat la línia editorial ha estat Catalunya Ràdio on, des de fa uns mesos, ja no donen veu a cap comunitat de l’Estat Islàmic. “En podem fer referències, encara que sense reproduir el text exacte, ni amb fragments d’àudio. Tampoc emetem els missatges gravats dels

ostatges o víctimes”, explica Cernadas. De moment, aquesta manera de treballar de la ràdio pública catalana s’ha pres només en el cas de l’Estat Islàmic”

D’altra banda, Joan Roura afirma que a TV3 han consensuat bellugar-se “en

"LA LLIBERTAT D'EXPRESSIONI NO GARANTEIX QUE QUALSEVOL PUGUI UTILITZAR ELS MITJANS PER DIFONDRE EL QUE VULGUI" Cèlia Cernadas, Catalunya Ràdio

una fina línia de mostrar al màxim les conseqüències de les accions i el patiment que causen sense arribar a esplaiar-nos-hi, evitant l’excessiva durada de les imatges, dels sons i, sobretot, defugint els primers plans de les víctimes i les repeticions”.

EFFECTES INDESITJABLES

“Els mitjans, per principi, no som simples corretges de transmissió dels actors externs. Això és clar en el cas dels partits polítics, o d’organitzacions socials.

En aquests casos, i de manera habitual, els mitjans filtrem aquests missatges i seleccionem el que considerem més interessant per a l’audiència. Fins aquí, tothom

d’acord. Però què fem quan el missatge és de clara incitació a la violència i a la mort, com fa l’Estat Islàmic?”, es pregunta Cernadas.

“En aquest cas, –afirma– penso que s’hi afegeix el sentit de la responsabilitat. Som conscients que els grups terroristes, sobretot els que han crescut gràcies a la globalització, Internet i les xarxes, compten

amb el poder amplificador dels mitjans per incrementar el clima de terror a nivell mundial. I no sóc partidària de seguir-los el joc. Algú considerarà que això atempta contra la llibertat d’expressió, i és cert que la línia és molt fina, tot i així, hem considerat que la llibertat d’expressió no

garanteix que qualsevol pugui utilitzar els mitjans per difondre el que vulgui”.

“S’ha de pensar bé com es tracten

aquests temes per evitar efectes secundaris indesitjats”, diu Sierra, que explica com la decisió que han pres a *La Vanguardia* està relacionada amb les informacions que els traslladen els investigadors d’aquests grups terroristes, “que detecten noves adhesions cada vegada que els mitjans es fan ressò d’aquests vídeos salvatges”.

“El que a nosaltres ens horroritza, a altres els estimula”, resumeix Eduardo Martín de Pozuelo, responsable de la secció d’Investigació de *La Vanguardia* i expert en terrorisme islàmic, que recorda que s’ha comprovat que les fotos de matances i tortures atrauen els jihadistes. “Per molt que en parlis en la premsa, no generes més antipatia entre els conversos. Ja els va bé que parlis d’això, perquè et veuen com un infidel que no entén res de res”, explica.

VÍDEOS DE QUALITAT

El terrorisme islàmic, tant present en l’última dècada, és considerat un autèntic perill per les forces de seguretat catalanes i espanyoles. Eduardo Martín de Pozuelo ha informat sobre les quasi quatre-centes investigacions sobre islamisme que actualment hi ha a Espanya, la major part a

EN RECORD DE JAMES FOLEY

El Col·legi de Periodistes de Catalunya va acollir la presentació de la fundació que porta el nom del periodista nord-americà executat

Un dels vídeos de l'Estat Islàmic que ha tingut més ressò va ser el de l'execució de James Foley, el periodista nord-americà de quaranta anys que va ser decapitat, el 19 d'agost, després d'un segrest de dos anys en terres sirianes. Foley va ser el primer periodista a qui l'Estat Islàmic va degollar, en una operació propagandística que ha donat la volta al món.

El 14 d'octubre, el Col·legi de Periodistes va acollir la presentació de la James W. Foley Legacy Foundation, en record del periodista executat. L'acte va comptar amb la participació de la seva mare, Diane Foley, a qui varen acompanyar Marc Marginedas, Javier Espinosa i Ricard Garcia Vilanova, també segrestats a Síria, i Neus Bonet, degana del Col·legi de Periodistes, que va recordar que tan sols el 2014 ja han mort 51 periodistes i 180 estan empresonats.

Diane Foley va referir-se a la passió pel treball del seu fill i a la seva personalitat. "Era un home de món que va fer molts amics arreu", recordà, emocionada. "Van matar el Jim massa aviat, li quedava molta feina per fer", va afegir. "Com el Marc, el Javier i el Ricard, ell volia explicar el testimoni del patiment de la

gent en una guerra.

No pot haver-hi democràcia sense aquestes veus. El món ho ha de saber", va dir.

D'altra banda, Marginedas, Espinosa i Garcia Vilanova -tots

"VAN MATAR-LO MASSA AVIAT, LI QUEDAVA MOLTA FEINA PER FER"
DIANE FOLEY

tres coneixien a Foley- varen destacar-ne la vàlua humana. "Era com Miguel Gil: bon periodista però també bona persona. I això costa de trobar", va assegurar Espinosa. "Era una persona molt tranquil·la, capaç de guanyar-se la gent", va afegir Marginedas.

La fundació James Foley ha estat creada per la seva família amb els objectius de donar suport als periodistes d'Estats Units que treballen en zones de conflicte, als familiars d'ostatgats nord-americans i també per obrir "millors canals de comunicació amb el nostre govern, perquè entengui el valor del periodisme de guerra".

La fundació també es dedicarà a una altra de les passions del periodista, com era la formació dels joves sense recursos (James Foley es va dedicar a impulsar projectes d'educació per a joves sense recursos d'Arizona). Abans de caure a mans de l'Estat Islàmic, Foley ja havia estat segrestat a Líbia durant

quaranta-quatre dies, on va morir un altre periodista. El periodista nord-americà va impulsar una recol·lecta per ajudar la seva família.

SENSE RESCAT

Diane Foley fou molt crítica amb el paper que hi va tenir l'administració nord-americana durant el segrest del seu fill. "Per a ells, la vida del Jim no era una prioritat", va dir. "Tant de bo el meu govern hagués estat disposat a negociar amb l'enemic, parlar amb ells, com van fer altres països. No obstant això, l'Estat Islàmic és un grup molt brutal, que odia els Estats Units i la Gran Bretanya. Mai se sap si el meu fill estaria viu", va admetre.

A diferència del que passa a Europa, on s'acostuma a negociar amb els segrestadors, als Estats Units és habitual no negociar ni pagar cap rescat, amb l'argument que això suposaria cedir al xantatge i ajudaria a finançar els grups terroristes. Una política, però, que no s'aplica quan es tracta de militars, com

Els pares de Foley amb Marginedas, Garcia Vilanova i Espinosa.

va ocórrer amb el sergent Bowe Bergdahl, alliberat gràcies a un intercanvi de presos amb els talibans. La mare de James Foley també va reclamar una resposta conjunta de la comunitat internacional: "Hem d'obrir el debat a nivell global, perquè és important que cap país no vagi a la seva i que es trobi una resposta conjunta sobre com protegir els periodistes". Ç

Catalunya. Queda clar, doncs, que és un problema ben real però, tenint en compte la rellevància del tema, s'està informant adequadament sobre aquest fenomen?

En aquest punt, les opinions divergeixen. Així, mentre López opina que la cobertura mediàtica és correcta, Roura i Martín de Pozuelo pensen el contrari. “Els periodistes espanyols estem simplificant massa el tema i no som conscients del perill real del jihadisme”, critica el periodista de *La Vanguardia*, que en els darrers temps ha escrit nombrosos articles sobre els ciutadans espanyols que s’han unit a les files de l’Estat Islàmic o els atemptats frustrats per les forces de seguretat a casa nostra, entre altres aspectes d’aquest fenomen.

“A Catalunya, –explica– hi ha una minoria dels musulmans molt perillosos. Perquè cinquanta radicals ja són molts. I cada cop que escric algun article sobre aquest tema rebo desenes de correus electrònics de caps de forces de seguretat tant catalans

"ES DETECTEN NOVES ADHESIONS CADA VEGADA QUE ELS MITJANS ES FAN RESSÒ D'AQUESTS VÍDEOS SALVATGES" Enric Sierra, *La Vanguardia*

com espanyols dient-me que ja era hora que s’expliqui com el jihadisme està arrelant a casa nostra, com alguns presoners s’estan radicalitzant, etc.”.

“El moviment jihadista –prosegueix– té múltiples ramificacions. El que ara veiem a Síria o l’Afganistan tan sols en són algunes. Les principals víctimes de tot això són els musulmans i, de tant en tant,

CAPTATS A LA XARXA

Independentment del que facin els mitjans de comunicació, Internet treu fum amb els vídeos del terrorisme islàmic. Així, mentre a les redaccions sovint s’estan de mostrar les decapitacions de l’Estat Islàmic, a la Xarxa aquestes es poden mirar íntegres amb un sol clic i sense cap mena de censura.

“Les xarxes socials estan controlades fins allà on marca la llei, és un tema molt complicat”, admet Eduardo Martín de Pozuelo sobre el control del material que es troba a Internet, que té un paper molt important per a les organitzacions jihadistes. “La captació d’adeptes funciona per les xarxes. A Internet hi trobes el que vulguis. El telenotícies no genera adeptes, això ho fan les xarxes”, afirma el periodista de *La Vanguardia*, que cita algunes pàgines web en què s’assenyala Barcelona i les centrals nuclears espanyoles com a objectius terroristes.

Martín de Pozuelo recorda l’existència de jihadistes molt actius a Facebook –una de les principals eines de comunicació d’Estat Islàmic– on aquests penen les decapitacions i altres morts als seus perfils de la popular xarxa social i que, ràpidament, aconsegueix adhesions (en forma de “M’agrada” o *like*) de gent de tot el món.

Aquest periodista expert en terrorisme islàmic també assenyala que, a l’hora de seguir el rastre de l’islamisme radical a Internet, no sempre s’ha d’anar als llocs habituals de la Xarxa. “YouTube ho fem servir nosaltres. Ells tenen els seus propis webs”, precisa.

enmig caiem alguns de nosaltres. Però a Occident ens preocupem quan degollen un periodista del primer món, mentre que jo tinc vídeos de nens kurds assassinats amb un tir al clatell”.

Uns vídeos que tenen una factura molt professional. “Aquests grups tenen molts fronts i un d’aquests és la comunicació i la propaganda, és a dir, la difusió del seu missatge”, apunta el periodista del grup Godó. Aquest front comunicatiu, explica, no s’està d’utilitzar

les noves tecnologies i aconsegueix uns vídeos tècnicament molt ben realitzats, ben diferents dels que, anys enrere, elaboraven altres grups terroristes.

“L’Estat Islàmic té una molt bona xarxa d’informació exterior. La seva oficina de premsa és molt bona. Els vídeos estan molt ben fets, amb diferents plànols, una realització acurada i amb un àudio que

s’escolta perfectament”, explica Martín de Pozuelo, que el 4 de setembre ja va escriure un article (“Degüellos para la televisión”), en què destacava aspectes com la cuidada escenografia o el perfecte anglès de l’executor. Unes gravacions realitzades amb deteniment i ben editades que aconsegueixen generar un impacte emocional en l’opinió pública, del qual no escapen policies ni periodistes. Ç

EL FUTUR QUE S'APROPA

Dos dels màxims responsables de Google reflexionen i analitzen la transformació de la professió en els propers anys

TEXT ERIC SCHMIDT / JARED COHEN
FOTO VICENTE PRUNA

A *El futuro digital*, llibre publicat recentment, Eric Schmidt i Jared Cohen –president executiu i fundador i director de Google Ideas, respectivament– parlen sobre l'impacte tecnològic i com transformarà la societat en els propers anys. A continuació, reproduïm extractes del capítol *La crisi de la informació* en què els autors pronostiquen una sèrie de canvis que afectaran els mitjans de comunicació.

On obtenim la informació i les fonts en què confiem tindrà un profund impacte en les nostres identitats futures. El que hi ha a la rebotiga de les notícies en l'era d'Internet és un camp degudament cobert, i les batalles que veiem sobre estratègies de monetització i sindicació de contingut continuaran produint-se en la propera dècada. No obstant això, a mesura que la tecnologia baixa les barreres d'entrada a totes les indústries, en quina mesura canviarà el panorama dels mitjans tal com el coneixem actualment?

És manifestament clar que els principals mitjans seguiran estant un pas per darrere en la cobertura de les notícies a nivell mundial. Aquestes organitzacions simplement no poden moure's prou ràpid en una era interconnectada, independentment del talent dels periodistes i els corresponents i de quantes fonts d'informació tinguin. D'altra banda, les notícies d'última hora seguiran venint de plataformes com Twitter: xarxes obertes que faciliten informació a l'instant, a

nivell mundial i en paquets accessibles. Si qualsevol persona, en qualsevol lloc del món, té un telèfon o accés a un giny, que

CADA GENERACIÓ FUTURA PRODUIRÀ I CONSUMIRÀ MÉS INFORMACIÓ QUE L'ANTERIOR, I LA GENT NO UTILITZARÀ MITJANS QUE NO SEGUEIXIN EL RITME

permeti enviar i rebre dades (una realitat no molt distant), llavors la capacitat de “donar notícies” quedarà en mans de la sort i l'oportunitat, com aquell civil involuntari a Abbottabad (Pakistan) que va descobrir, sense adonar-se, l'operació que acabaria amb la vida d'Osama Bin Laden al tuitejar “*helicòpters volant sobre Abbottabad a la 1 a.m (és estrany)*”.

Aquest lapse de temps, abans que els mitjans puguin conèixer la història, alterarà la natura de lleialtat de les audiències, ja que els lectors i els espectadors busquen mètodes més immediats de lliurament de la informació. Cada generació futura

produirà i consumirà més informació que l'anterior, i la gent ja no utilitzarà mitjans que no puguin seguir el ritme. La lleialtat de les audiències vindrà derivada de l'anàlisi i la perspectiva que aquests mitjans ofereixin, i el que és més important, de la confiança

que tinguin en aquestes institucions. Les audiències confiaran en la credibilitat de la informació, l'exactitud de l'anàlisi i la prioritització de les notícies. En altres paraules, algunes persones dividiran la seva lleialtat entre noves plataformes d'últimes notícies i les organitzacions de mitjans reconegudes per la resta de la notícia.

Les organitzacions de notícies seguiran sent una part important i integral de la societat de diverses formes, però molts mitjans de comunicació no sobreviuran en el seu actual format. I els que sobrevisquin hauran d'ajustar els objectius, mètodes i estructura organitzativa per satisfer les

El futur del periodisme no es pot desvincular d'unes noves plataformes digitals que ens permeten estar connectats en tot moment. Foto: Vicente Pruna

UN TREBALL ELOGIAT

El futuro digital (llibre que es pot trobar i treure en préstec al Centre de Documentació Montserrat Roig del Col·legi) és una anàlisi que Eric Schmidt i Jared Cohen han escrit després de viatjar per trenta-cinc països, on s'han entrevistat amb polítics, emprenedors i activistes. La informació recollida durant aquest periple se suma a l'experiència d'aquests responsables de Google. Schmidt és president executiu de l'empresa i forma part del Consell d'Assessors en Ciència i Tecnologia d'Obama, mentre que Cohen és fundador i director de Google Ideas, va treballar per a l'equip de planificació política del Departament d'Estat dels EUA i, el 2013, *Time Magazine* va nomenar-lo una de les cent persones més influents del planeta. *El futuro digital* ha rebut elogis de Tony Blair, Bill Clinton, Madeleine Albright i Henry Kissinger, entre altres.

demandes canviants del nou públic global. A mesura que cauen les barreres de l'idioma i augmenta el nombre d'antenes de telefonia mòbil, el nombre de noves veus no tindrà fi: possibles fonts d'informació, ciutadans periodistes i fotògrafs aficionats intentant contribuir-hi.

CUSTODI I VERIFICADOR

Les tasques d'informació estaran més distribuïdes que avui en dia, cosa que ampliarà l'àmbit de cobertura, però probablement reduirà la qualitat a nivell de xarxa. El paper del mitjà convencional es convertirà principalment en el d'agregador, custodi i verificador, un filtre de credibilitat que tamisa totes les dades i resalta què és el que mereix o no la pena llegir, entendre i confiar. En particular per les elits (líders empresarials, responsables polítics i intel·lectuals que depenen dels mitjans tradicionals), la validació serà crí-

ALGUNES PERSONES DIVIDIRAN LA SEVA LLEIALTAT ENTRE NOVES PLATAFORMES D'ÚLTIMES NOTÍCIES I LES ORGANITZACIONS DE MITJANS RECONEGUDES

tica, de la mateixa manera que ho serà la capacitat dels mitjans per a proporcionar una anàlisi coherent. De fet, probablement les elits confiaran més en les organitzacions de notícies tradicionals simplement a causa del creixement massiu dels mitjans d'informació de baixa qualitat del sistema. Twitter no és capaç de produir més anàlisi que un mico escrivint a màquina una obra de Shakespeare (encara que un intercanvi de missatges a Twitter entre dues persones intel·ligents i creïbles pot acostar-s'hi), la virtut de les plataformes d'intercanvi d'informació obertes i sense regular és la seva receptivitat, no la seva anàlisi i profunditat.

Els mitjans convencionals hauran de trobar formes d'integrar totes les noves veus globals a les quals poden accedir ara, una tasca complicada però necessària. L'ideal seria que el negoci del periodisme es fes més extractiu i més col·laborador.

La connectivitat global introduirà col·laboradors nous a la cadena de subministrament. Una nova subcategoria que emergirà serà una xarxa d'especialistes locals d'encryptació tècnica, que treballaran exclusivament amb claus de xifrat. El seu valor per als periodistes no serà el contingut o la font, sinó que proporcionaran els mecanismes de confidencialitat necessaris entre les parts. Els dissidents de països repressius sempre estaran més interessats a compartir les seves històries si saben que poden fer-ho de manera segura i anònima. Molta gent podria potencialment oferir aquesta tecnologia, si bé els especialistes en criptografia locals seran molt valuosos, ja que la confiança és de vital importància.

L'expansió de la connectivitat suposa una mica més que simplement reptes per a les agències de mitjans; ofereix noves possibilitats en el paper dels mitjans, particular-

ment en països en els quals la premsa no és lliure. Una raó per la qual funcionaris corruptes, delinqüents poderosos i altres forces malèvoles en

la societat poden continuar funcionant sense por de ser processats és que controlen les fonts d'informació local, ja sigui directament com a propietaris i editors o indirectament mitjançant l'assetjament, suborn, intimidació o violència. El resultat és que la manca d'una premsa independent redueix la responsabilitat i el risc que el coneixement públic dels delictes porti a la pressió i que els polítics hagin de prendre accions legals.

EL PERIODISTA INVISIBLE

La connectivitat pot ajudar a aturar aquest desequilibri de poder de diverses formes, i una de les més interessants té a veure amb el xifrat digital i amb el que permetrà fer a les organitzacions de mitjans clandestins o en risc. Imaginem que una ONG té com a missió facilitar informació confidencial de llocs en els quals és difícil o perillós ser

periodista. El que avui diferencia aquesta organització d'altres, com els grups de vigilància i els mitjans sense ànim de lucre, és la plataforma encriptada que crea i desplega perquè la utilitzin els mitjans dins d'aquests països.

El disseny de la plataforma és nou però sorprenentment simple. Per protegir les identitats dels periodistes (els més exposats a la cadena dels mitjans informatius),

TANTS ACTORS IMPLICATS I CONNECTATS EN LÍNIA PROVOCARÀ QUE ELS MITJANS MÉS IMPORTANTS INFORMARAN MENYS I VALIDARAN MÉS

tots els reporters d'una determinada agència estan registrats en el sistema amb un codi únic. Els seus noms, números de telèfon mòbil i altres detalls d'identificació estan encriptats mitjançant aquest codi i les úniques persones capaces de desxifrar aquesta informació són individus clau que es troben al quarter general de l'ONG, que casualment té la seva base fora del país. Dins del país els reporters només es coneixen mitjançant aquest codi únic, el fan servir per lliurar articles i interactuar amb les seves fonts i editors locals.

Com a resultat, si per exemple un periodista informa d'una irregularitat en les eleccions de Veneçuela (com molts van fer durant les eleccions presidencials d'octubre de 2012, tot i que de manera anònima), els encarregats de dur a terme la feina bruta del president no van tenir manera de saber a qui dirigir perquè no podien accedir a la informació del reporter. I

LES ELITS CONFIARAN MÉS EN ORGANITZACIONS DE NOTÍCIES TRADICIONALS A CAUSA DEL CREIXEMENT MASSIU DELS MITJANS DE BAIXA QUALITAT

els que tracten amb el reporter tampoc saben qui és. Les agències de mitjans no mantenen oficines físiques normals, ja que aquestes poden ser localitzades. Les agèn-

cies necessàriament han de sotmetre la investigació als reporters, encara que una vegada aquest és introduït en el sistema, es canvia a un nou editor (que no el coneix) i els seus detalls personals s'evaporen a la plataforma.

L'ONG fora del país opera aquesta plataforma des d'una distància segura, permetent que els diferents participants interactuin de manera segura a través d'un vel de

xifrat. Tractar els reporters de les mateixes maneres que les fonts confidencials (protegit les identitats es preserva el contingut) no és en

si una idea nova, si bé la capacitat de xifrar aquestes dades d'identificació, i utilitzar una plataforma en línia per facilitar l'ob-

HI HAURÀ NOUS COL·LABORADORS, COM ESPECIALISTES LOCALS D'ENCRIPCIÓ QUE APORTARAN MECANISMES DE CONFIDENCIALITAT

tenció de notícies de manera anònima, només està sent possible ara.

Els articles i altres materials sensibles que els periodistes descobreixen poden ser fàcilment emmagatzemats en servidors fora del país (en algun lloc amb una protecció legal potent entorn a les dades), limitant encara més l'exposició dels que són dins.

Aquest tipus de sistema desagregat i mútuament anònim de recopilar notícies no seria difícil de crear o mantenir, i encriptant els detalls personals dels periodistes (i dels seus editors) i emmagatzemant les seves informacions en servidors llunyans, aquells que van a ser

els perdedors a mesura que emergeix una premsa més independent, estaran cada vegada més immobilitzats. Com prendre represàlies contra una plataforma digital,

en particular en una època en què qualsevol pot llegir les notícies en els seus dispositius mòbils? Avui dia, la connectivitat és relativament baixa en molts llocs que no tenen mitjans lliures, tot i així, a mesura que això canviï, l'abast de la cobertura local sobre assumptes sensibles serà fins i tot més gran: internacional, de fet.

Aquestes dues tendències —cobertura més segura recolzada en l'encriptament i una audiència més extensa a causa dels avenços en connectivitat— asseguruen que fins i tot en el cas que el sistema legal d'un país sigui massa corrupte o inepte per processar adequadament els dolents, aquests poden ser jutjats públicament en línia a través dels mitjans. Els senyors de la guerra que actuen al Congo poden no ser portats davant la Cort Criminal Internacional, però les seves vides no

seran tan fàcils si cadascuna de les seves accions és captada i explicada per periodistes identificables i il·localitzables, i els articles sobre

ells viatgen fins als més llunyans extrems del món en línia. Com a mínim, altres delinqüents que puguin fer negocis amb ells quedaran dissuadits per la seva radioactivitat digital, el que significa que seran igual de visibles i estaran també sota el gran escrutini públic, cosa que farà que no siguin adequats com a socis. Ç

L'AUDIOVISUAL LOCAL PUBLIC ES REIVINDICA

La nova llei de racionalització i sostenibilitat de l'administració
local obre una sèrie d'interrogants

TEXT **JOAN CATÀ**
FOTO **SERGIO RUIZ**

A la redacció de Ràdio Arenys, la primera emissora local de Catalunya, s'està atent, com a la resta de mitjans de proximitat, als canvis legislatius del sector.

L'audiovisual local públic mira amb desconfiança els interrogants que li planteja la nova Llei de Racionalització de l'Administració Local (LRSAL). Però l'aval renovat del municipalisme i la complicitat diària dels ciutadans ha difuminat força l'alarma inicial d'un sector sacsejat per la crisi que reivindica el seu futur. Entre televisions i ràdios públiques reuneixen gairebé un miler de llocs de treball.

La Llei de Racionalització de l'Administració Local (LRSAL) fixa les competències pròpies obligatòries dels ajuntaments, entre les quals no hi consta la comunicació local, i supedita la resta a l'estabilitat financera del consistori. Està recorreguda al Tribunal Constitucional pels ajuntaments, pel Govern i pel Parlament, si bé és plenament vigent.

D'entrada, ens va desconcertar –declara Xavier Abelló, president de la Coordinadora de Televisions Públiques Locals i director de TAC12, la televisió pública del Camp de Tarragona– però les conclusions de l'informe sol·licitat als serveis jurídics de la Xarxa de Comunicació Local ens van tranquil·litzar bastant: l'atribució de la prestació del servei públic de comunicació audiovisual televisiva als municipis ve avalada per la Llei de la televisió local per ones terrestres. Els ajuntaments tenen la competència i no els ho pot prendre ningú”.

Per exercir-la amb garanties, però, s'han de tenir els recursos. I avui són escassos. “L'LRSAL va encendre la llum d'alerta –admet Manel Ramon, president de la

Federació de Mitjans de Comunicació Locals i director d'Amposta Ràdio. Temíem que fes trontollar les prioritats d'algun ajuntament i que les televisions i ràdios locals paguéssim els plats trencats, encara que avui podem dir que no hi ha hagut cap tancament. Tancar seria una decisió poc democràtica, ja que aniria contra la difusió de la veu de les entitats, de la gent del poble, i de les mateixes institucions. També és cert que la crisi ja havia anat redimensionant aquells mitjans locals que havien estirat més el braç que la màniga”.

“En un primer moment, sí que va generar por entre la gent de la ràdio i incerteses

LA LLEI FIXA LES COMPETÈNCIES OBLIGATÒRIES DELS AJUNTAMENTS, ENTRE LES QUALS NO HI CONSTA LA COMUNICACIÓ LOCAL

entre els responsables polítics del consistori. Ara bé, mai no hi ha hagut voluntat política de tancar-la. La majoria dels regidors han estat col·laboradors de la ràdio, al marge del càrrec. Tots la veuen com una eina necessària”, afirma Josep Bayo,

director de Ràdio Arenys, la degana de les ràdios municipals. “Certament, avui no pots cloure l'exercici amb números ver-

mells. L'austeritat és norma –remarca Jordi Martí, director de Canal Blau, la marca audiovisual municipal de Vilanova i la Geltrú. Abans hi havia més alegries, però la confiança en el mitjà es manté intacta. Té un paper insubstituïble. És l'únic que parla del que tenim més a la vora”.

COMPROMÍS INEQUÍVOC

Enmig de tantes incerteses, el municipalisme ha volgut renovar el compromís inequívoc. L'Associació Catalana de Municipis (ACM), la Federació de Municipis de Catalunya (FMC), la Federació de Mitjans de Comunicació Locals de Catalunya i la Secretaria de Comunicació de la Generalitat han expressat en una declaració conjunta que la comunicació local pública és

indispensable i que els recursos que s'hi destinen més que qualificar-los com a “despesa”, s'han d'entendre com una “inversió” en un servei públic d'informació cap als ciutadans.

La reivindicació de les fortaleeses és el millor dels antidòts. Segons Miquel Herrada, director de la plataforma audiovisual multimèdia *Cugat.Cat*, sorgida de la històrica Ràdio Sant Cugat, “els recursos que hi destinen els ajuntaments són una

ÉS PLENAMENT VIGENT, TOT I ESTAR RECORREGUDA AL TRIBUNAL CONSTITUCIONAL PELS AJUNTAMENTS, PEL GOVERN I PEL PARLAMENT

UN MANIFEST ENMIG DE LA INCERTESA

“Els mitjans de comunicació públics locals han estat i són una peça fonamental en la creació i difusió d’informació als veïns i veïnes dels nostres municipis de Catalunya”. Així comença el manifest en defensa dels mitjans locals públics rubricat el 13 de juny de 2014 i elaborat per l’Associació Catalana de Municipis, la Federació de Municipis de Catalunya, la Federació de Mitjans de Comunicació Locals de Catalunya i la Secretaria de Comunicació de la Generalitat.

Segons el manifest, “la proximitat, el rigor i la plena dedicació, a vegades d’una manera altruista, no remunerada i majoritàriament des de la professionalitat que exerceixen, dia rere dia, a través dels nostres pobles i ciutats els converteix en un dels principals eixos de cohesió social i cultural del país”. “Els mitjans de comunicació públics locals de Catalunya –prosegueix– responen a un interès públic que va molt més enllà d’un interès econòmic. Molts d’aquests amb uns recursos limitats tant econòmicament com humanament donen un servei cabdal per mantenir la identitat dels nostres municipis enfront de l’actual globalització. Fan una funció social d’accés a la informació i a la cultura des de la proximitat”.

“L’aplicació de la Llei de racionalització de l’administració local (LRSAL) –afirma el manifest– pot afectar greument els mitjans de comunicació locals, que podrien estar obligats a tancar el servei que ofereixen actualment. Cal tenir clar que no podem qualificar de despesa els recursos destinats als mitjans de comunicació, sinó com a una inversió d’un servei públic d’informació cap als ciutadans.

Per aquest motiu, els professionals dels mitjans de comunicació local conjuntament amb els electes municipals acordem:

1. Manifestar el nostre rebuig cap a l’LRSAL aprovada pel Govern central, que posa en perill la viabilitat dels mitjans de comunicació públics locals. (...)
2. Posar en valor la importància dels mitjans de comunicació locals per reflectir la pluralitat de la informació de proximitat. (...)
3. Recomanar la prestació dels serveis de comunicació de proximitat com una necessitat per a la cohesió social i territorial dels nostres pobles i ciutats, i per fomentar l’ús de la llengua catalana.
4. Recomanar als ens locals que segueixin el desenvolupament de la informació local com a competència voluntària municipal”.

inversió perquè afavoreixen la participació ciutadana, indispensable en un moment de crisi de legitimitat de les institucions. Perquè beneficiïn la cohesió social, el bon

DAVANT DE LA INCERTESA CREADA, AL JUNY ES VA PRESENTAR UN MANIFEST EN DEFENSA DELS MITJANS LOCALS PÚBLICS

funcionament dels serveis socials no és suficient, la gent s’ha de reconèixer d’una comunitat i els mitjans de comunicació locals contribueixen a això més que ningú. I perquè milloren la qualitat democràtica, quan els mitjans locals fan periodisme, informen amb rigor, donen veu a la ciutadania, controlen els poders públics, els ajuntaments ens governen millor”.

“Si una televisió local és útil, es nota de seguida. La gent està satisfeta, la troba necessària i costarà molt que la tanquin. Malament rai quan un ajuntament es pot permetre el luxe de tancar un mitjà. Perquè llavors vol dir que el mitjà no està fent el que ha de fer: ser un veritable servei públic”, adverteix Josep Alsina, director de Penedès TV i Ràdio Vilafranca.

UN EXEMPLE VIU

Des de fa vint anys, cada diumenge, puntualment a les 11.30h i fins a les 14h, s’obre *El Dominical* de Ràdio Arenys, una autèntica institució de la ràdio local conduïda

pel veterà periodista Enric Sierra. Un temps per a l’actualitat de la setmana i les connexions en directe, per al debat polític i per a la participació dels ciutadans. Les polèmiques d’*El Dominical* ultrapassen les ones hertzianes i formen part sovint de les sobretaules i les converses de cafè. “Sense *El Dominical*, Ràdio Arenys no seria el que és. És més, si deixés d’emetre’s, la gent se’ns tiraria a sobre”, s’exclama Bayo. És un exemple viu de l’impacte de l’audiovisual local.

“La comunicació local està bastant consolidada. Tenim sobredosi d’informació generalista i els continguts de proximitat només els donem nosaltres –reivindica Ramon. Els treballadors estan fent un esforç considerable per adaptar-se als nous temps. Comptem amb la Xarxa de

UN DRET DELS AJUNTAMENTS AVALAT PER LLEI

Amb data 27 de desembre de 2013, el BOE va publicar la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local (LRSAL), una atzagaiada contra l'autonomia municipal. Restringeix les competències dels municipis en aplicació del principi constitucional d'equilibri pressupostari. Exigeix que els ajuntaments exerceixin només les competències que puguin sufragar amb els seus pressupostos. Estableix quines són les competències pròpies obligatòries dels ajuntaments a través d'un llistat. I qüestiona, per tant, l'exercici de qualsevol altra competència si les finances municipals es tanquen amb números vermells.

El planejament i la disciplina urbanística, la gestió dels residus sòlids, l'abastiment d'aigua potable i el tractament de les aigües residuals, la infraestructura viària, l'atenció a les persones en risc d'exclusió social, la policia local, el trànsit, les fires i mercats, els cementiris, l'obtenció de solars per a centres docents i el control de l'escolarització obligatòria, i fins i tot la promoció de la participació ciutadana en l'ús eficient i sostenible de les tecnologies de la informació, formen part de la llista.

No hi figuren, en canvi, les escoles bressol o les escoles de música, per citar-ne dos exemples, i, per descomptat, tampoc les ràdios i televisions locals de caràcter públic. Però els Serveis Jurídics de la Xarxa de Comunicació Local de la Diputació de Barcelona consideren que els ajuntaments poden exercir amb totes les de la llei aquest servei públic com una competència potestativa sempre que en garanteixin l'estabilitat pressupostària i la sostenibilitat financera. Hi tenen dret. Ho avala la Llei de la televisió local per ones terrestres (41/1995) i ho referma La Llei de comunicació audiovisual de Catalunya (22/2005) i la Llei general de comunicació audiovisual (7/2010).

Comunicació Local per articular projectes cooperatius i sostenibles. Ja no fem aquella ràdio de betes i fils dels anys vuitanta, sinó que ara emetem per Internet, disposem d'aplicacions per a mòbil... En molts casos, la ràdio local s'erigeix en l'embrió d'una televisió local del poble que aixeca acta de la festa major, dels plens municipals...".

AL COMENÇAMENT, ES TEMIA QUE LES TELEVISIONS
I RÀDIOS LOCALS PAGUessin ELS PLATS TRENCATS,
PERÒ NO HI HA HAGUT CAP TANCAMENT

RISCS DE FUTUR

La comunicació local té futur, si bé es tracta d'un camí complex i ple de riscos. "El futur és Internet. No hem d'esborrar d'on venim, però hem d'anticipar-nos al canvi, perquè correm el risc d'arribar massa tard –alerta Herrada. Ens hem de preguntar constantment si som útils i ens

hem de respondre amb criteris d'audiència. Nosaltres a *Cugat.cat* hem fet créixer el pinyol de gent de tota la vida

que seguia Ràdio Sant Cugat, i ara som una plataforma multimèdia que ofereix vídeos i texts".

La constel·lació creixent de finestres obliga a produir continguts més versàtils i a viralitzar-los a través de les xarxes socials. "El canvi, especialment de mentalitat dels que fem la ràdio, ha estat brutal –reconeix Herrada– però el sacrifici ha valgut la pena. No ha estat un camí fàcil, i més quan disminueixen els recursos públics. Ara bé, la modernització és indispensable".

CONTINGUTS PROPIS

"En general, la reconversió ja s'ha fet i els projectes que segueixen tenen raó de ser, encara que vivim una etapa de transició –reconeix Abelló. Ens hem de posar les piles. Sobretot ens calen continguts propis que motivin els nostres espectadors". Aquesta temporada 29 televisions locals han emès l'espai d'actualitat castellera *Dosos amunt* i fins a nou diades castelleres en directe, produïdes per la Xarxa en col·laboració amb TAC12, Penedès TV i Canal Blau. "Un exemple –reflexiona Abelló– que avala la cooperació entre televisions, que parla d'identitat pròpia", que neix avalada per les colles i que té un retorn social immediat com ho demostren les felicitacions i també les crítiques expressades a les xarxes socials".

"El mitjà estrella del futur serà Internet i la televisió per IP –conclou Alsina– i si sap ser el mirall del que passa al seu voltant, la televisió local té una llarga vida". Ç

CONSTRUINT EL PASSAT

Els coneixements històrics ofereixen contextualització i permeten entendre els temps actuals

TEXT CARME ESCALES
FOTOS DANI CODINA

Historiadors i periodistes retroalimenten una narrativa que detalla el present assentant els fets del passat. Dues professions que molts cops es necessiten i més en els temps actuals, en què s'observa un major interès per la història. En el cas dels professionals de la informació, els coneixements dels fets històrics són sovint imprescindibles per a l'anàlisi actual.

Llibres d'història, novel·les històriques, assaigs i enciclopèdies havien estat, fins fa poc més d'un segle, les principals fonts per apropar-nos als esdeveniments passats. Entre la documentació que servia de base als historiadors a l'hora de construir el seu discurs, hi havia alguns diaris i no massa fotografies, materials que també els periodistes han consultat, en major o menor mesura, per contextualitzar les informacions. "Sempre m'havia sorprès el fet que, als anys setanta, el càstig professional als diaris era enviar el redactor, o bé a tancament, amb la duresa horària

"AMB LA DIGITALITZACIÓ, LA DOCUMENTACIÓ HISTÒRICA DÓNA UN GRAN SALT. ARA EL PROBLEMA ÉS LA FIABILITAT DE LES FONTS" Manuel Campo Vidal

que implicava, o bé a l'arxiu", recorda el periodista Manuel Campo Vidal. "Això, al meu entendre, denota la poca importància que se li donava a les col·leccions de dades històriques i a la documentació sobre el passat, en general", considera l'autor de documentals històrics com *Del olvido a la memoria. Presas de Franco* o el llibre *Información y servicios secretos en el atentado al presidente Carrero Blanco* (ed. Argos Vergara).

Però avui, amb quins nivells de precisió s'escriu el present, dotant-lo d'un bon coixí de passat? "Amb l'arribada de la digitalització, la documentació històrica dóna un gran salt. Si bé, ara, el problema és la fiabilitat de les fonts. Per construir un punt de reflexió seriós, el periodista hauria de consultar sempre una segona i una tercera font. Conformant-se només amb una visió, s'equivoca. Una cosa és l'atrin-

xerament o alineament d'un diari a una línia d'informació determinada, i l'altra, que no s'hauria de confondre, és el treball periodístic. En aquesta confusió rau l'origen de la pèrdua de credibilitat que patim vers els mitjans", assegura Campo Vidal, director general de Lua Multimedia.

"No siguem ingenus, ningú no és neutral. Tothom pren partit com a persones, i les interpretacions diferents són inevitables. El que no es pot fer és mentir. I a la historiografia espanyola se n'han dit unes quantes, de mentides, difonent clixés

com el que diu que Catalunya no ha estat mai una nació, que això és un invent de la burgesia catalanista", afirma Clàudia Pujol, directora de

la revista de divulgació històrica *Sàpiens*. "Les arrels històriques dels conflictes actuals són fruit de molt de temps i, en general, als mitjans generalistes, sigui per falta de temps o espai, sovint es troben a faltar les raons històriques dels esdeveniments. Recordem que arrosseguem molts buits curriculars en l'ensenyament de la Història", afegeix. Pujol és coautora de *La*

"EN ELS MITJANS, SOVINT ES TROBEN A FALTAR LES RAONS HISTÒRIQUES DELS ESDEVENIMENTS ACTUALS" Clàudia Pujol, *Sàpiens*

Guerra de Cuba (Pòrtic, 2000) i *Dissidents* (entrevistes a opositors de Castro, Dèria, 2007). "L'èxit de llibres i pel·lícules com *Soldados de Salamina*, *Pa negre* o *Les veus del Pamano* demostren l'interès per la història

i per saber com hem arribat al moment actual", assegura aquesta periodista i màster en Relacions Internacionals, segons la qual, "els historiadors són una mena de detectius del passat; uns experts a formular preguntes, establir connexions, recollir proves i analitzar-les. Ells detecten quan la Història ha estat manipulada, distorsionada, mitificada o polititzada. I a partir de nous descobriments, nosaltres la reescrivim i la fem atractiva per al gran públic".

TRANSCENDÈNCIA I RELAT

A la transcendència del moment actual que viu Catalunya —un repte democràtic amb majúscules, històric, en paraules d'Artur Mas— se li suma el repte de recollir bé totes les dades. Informatius televisius i radiofònics, diaris, més o menys clarament partidistes, fotografies i vídeos en capçaleres digitals de referència, però també ímputs informatius a les xarxes —drexen un fons documental exquisit i de primera mà per a la història, però també una obligada necessitat de filtratge.

"En el món en què vivim, quan rebem milions d'impactes informatius, tantes dades i fonts poden ser molt valuoses, encara que també poden alterar la realitat. Per això, el paper de la història és important, perquè

pot contribuir a crear un sediment més net de prejudicis, de manera que el propi criteri periodístic estigui fonamentat amb coneixement del passat a l'hora d'interpretar el present, perquè el dia a dia,

lletra processal o gòtica, consultar premsa del segle XVIII i XIX o estudiar protocols notarial i tractats polítics”, exposa Queralt.

La sobreinformació actual “multiplicarà els punts de vista d’una mateixa situació i això sempre és interessant. Caldrà, això sí, saber distingir el gra de la palla, si bé em sembla un ‘plus’ molt valuós”, admet aquesta historiadora, que ha simultaniejat la col·laboració a *Historia y Vida* amb articles en altres mitjans escrits i intervencions a la ràdio, la televisió i la publicació

possible que es faci realitat allò que una imatge val més que mil paraules, tot i que la imatge també pot haver estat manipulada. En periodisme, com en història, cal honestat i rigor”, afegeix.

El mateix opina el director, guionista i presentador de documentals i sèries de televisió, Enric Calpena, al capdavant del programa *En Guàrdia* a Catalunya Ràdio, col·laborador de la revista *Sàpiens* i autor de la novel·la històrica *Memòria de Sang*, així com de llibres de divulgació històrica. “Hi ha molts historiadors, es-

pecialment anglosaxons, que creuen que s’ha de construir una història del present, crear una anàlisi del present que simplement retrati la realitat

i l’anàlisi en funció de processos històrics i no de fets puntuals. Això vol dir que si analitzéssim, per exemple, el fenomen sobiranista no ho hauríem de fer en funció de les notícies puntuals, sinó de la relació entre els fets d’avui i els del passat. Però això, el bon periodisme ja ho fa... », afirma Calpena.

Si la futura narració històrica mantindrà el discurs actual dels mitjans, “és difícil de dir. També ho farà en funció de com es

“EL PAPER DE LA HISTÒRIA ÉS IMPORTANT PERQUÈ POT CONTRIBUIR A CREAR UN SEDIMENT MÉS NET DE PREJUDICIS” Isabel Margarit, *Historia y Vida*

de biografies i novel·la històrica. “Cada vegada hi ha més presència de temàtica històrica als mitjans de comunicació. Amb tot, moltes vegades, bé per descobriment o de manera intencionada, manipulen la història. Per això, no és tan important la presència en quantitat, sinó en qualitat. I aquesta és una tasca prioritària per als historiadors i els divulgadors actuals: objectivar la narració històrica i no claudicar davant d’interessos polítics o comercials”, considera Queralt. “És molt

UNA TENDÈNCIA A L’ALÇA

Interessa la història als joves? Una manera de saber-ho és a través dels estudiants catalans que s’han matriculat a Història el curs 2012-2013 –les últimes xifres que es tenen a l’hora de tancar aquest reportatge. L’any passat, hi va haver quasi quatre mil estudiants (3.929 per ser exactes) matriculats en aquest grau a les cinc universitats públiques catalanes. Tan sols són una vintena menys que els matriculats el curs anterior, però mig miler més que deu anys enrere.

col·lapsa o bloqueja, sovint, la perspectiva necessària per a l’equanimitat. I confio que els futurs historiadors tinguin criteri, també, per discriminar i transmetre la història amb equanimitat a les generacions futures”, expressa Isabel Margarit, directora d’*Historia y Vida*, la revista pionera de divulgació històrica a l’estat espanyol.

Des de l’any 1968, historiadors –com ella, que la dirigeix des del 1998– i periodistes, mantenint el rigor d’una ciència com és la Història, la divulguen amb llenguatge entenedor per a tothom. Ho fan cinc professionals en plantilla amb una xarxa de col·laboradors com la historiadora Maria Pilar Queralt, que hi escriu des de l’any 1974, quan encara estudiava. “Els historiadors del demà hauran d’aprendre a treballar amb les actuals eines informatives de la mateixa manera que avui nosaltres ens hem preparat per llegir documents en

«EL MÓN HO HA DE SABER»

Amb motiu de la celebració dels 300 anys de la derrota en la guerra de Successió, i en el marc de l’aspiració de consultar els catalans sobre el seu futur, la revista *Sàpiens*, nascuda l’any 2002 –al desembre traurà el seu 150è número– i líder actual de difusió en revistes en català (uns 140.000 lectors), es va proposar el repte de resumir i donar a conèixer internacionalment les claus per entendre l’anhel de llibertat del poble català. “En un moment, segurament el més important que vivim com a generació, ens vam plantejar que ningú no defensa la causa que no coneix i vam decidir explicar com hem arribat fins aquí en el llibre *El món ho ha de saber*”, exposa Clàudia Pujol, directora de *Sàpiens* i comissària de l’exposició “El món de 1714”, que 100.000 persones van visitar al Saló del Tinell. Són 14.500 les persones més influents del planeta que han rebut el llibre –editat en cinc llengües–, un document històric per entendre els fets d’un moment determinant.

A la pàgina anterior, Clàudia Pujol a la redacció de *Sàpiens*. Sobre aquestes línies, Enric Calpena als estudis de Catalunya Ràdio.

desenvolupin els esdeveniments actuals. No és el mateix mirar el passat de Catalunya des de l'any 2200 si el 2015 vam

"EL PRESENT SEMPRE ÉS PART DEL PASSAT, ENCARA QUE SEMBLI UNA CONTRADICCIÓ"

Enric Calpena, Catalunya Ràdio

obtenir la independència o si no ho vam aconseguir. En el primer cas, l'*ABC* com a font serà un exemple clar de les resistències a la realitat. En el segon cas, en canvi, aquest mitjà de comunicació reflectirà el punt de vista lògic i assenyat. El present, sempre, sempre, és part del passat, encara que sembli una contradicció", conclou Calpena.

Segons el periodista Antoni Tortajada, director i presentador de programes televisius de temàtica històrica, com *300*, recentment emès per Televisió de Catalunya, la interpretació de la Història sempre és plural. "La fan, desfan i refan cada escola

historiogràfica, cada país i cada generació. La Història està sempre en moviment i en contínua construcció perquè apareixen nous documents que n'amplien les anàlisis i els punts de vista. La Revolució Francesa no l'expliquen igual els historiadors romàntics francesos del segle XIX que els historiadors marxistes francesos del XX. Però això no ens eximeix de ser

sempre neutrals i honestos amb el que expliquem", afirma. "No hi ha llibre ni pel·lícula dolenta - resumeix Nacho Ares, director i presentador del programa *SER Historia*- sinó que el més important és que t'empenyin a seguir llegint o investigant pel teu compte". Ç

Dossier
Crisi i valor del periodisme

TOCANT FONTS

La precarietat i les ofertes abusives condicionen
una professió cada cop menys valorada

La combinació de set anys de crisi econòmica amb la consolidació del nou paradigma digital ha deixat un panorama desolador per al periodisme català i espanyol. Una situació amb redaccions més petites i un augment dels freelance que es mouen en un mercat desregulat.

TEXT EUDALD COLL

El 15 de setembre de 2008, marca l'inici de la crisi econòmica i financera del que es considera la primera recessió planetària de la història. Aquell dia, la imatge dels treballadors de Lehman Brothers abandonant el 745 de la Setena Avinguda de Nova York amb els seus objectes personals dins de caixes de cartró, fruit de la caiguda del conegut banc d'inversions nord-americà, faria la volta al món.

Periodistes de tot arreu del planeta van cobrir la notícia sense ser conscients que la recessió que s'acostava incidiria de ple en la seva professió, que ja llavors patia una important crisi de model arran del paradigma digital. Així, a la crisi estructural d'unes empreses periodístiques que veien canviar el model de negoci, s'hi afegia una

DES DE 2008, 11.145 PERIODISTES HAN PERDUT LA FEINA A TOT ESPANYA I UN CENTENAR DE MITJANS DE COMUNICACIÓ S'HAN VIST OBLIGATS A TANCAR

galopant crisi econòmica que afectaria de ple l'economia espanyola.

Segons el darrer Llibre Blanc de la Premsa Diària de l'Associació d'Editors de Diaris Espanyols, entre 2007 i 2012 la inversió publicitària es va reduir quasi a la meitat i 18.000 marques es van deixar d'anunciar. Una sotragada que provocaria un augment important de periodistes a l'atur. Així, l'Observatori de la Crisi de la Federació d'Associacions de la Premsa Espanyola (FAPE) apunta que 11.145 professionals de la informació han perdut la feina i un centenar de mitjans s'han vist obligats a tancar des de 2008.

Després de set anys de crisi, alguns indicadors apunten, però, que aquesta podria començar a remetre —sempre que no es faci realitat l'amenaça d'una nova recessió— i els mitjans podrien començar a aixecar el cap. Un d'aquests indicadors és el darrer Informe de la Profesió Periodística de l'Associació de la Premsa de Madrid (APM), en què s'apunta, “per

primer cop des del començament de la crisi, que la xifra d'atur registrat en el col·lectiu de periodistes es va reduir, tot i que el ritme de creació de nous llocs de treball s'intueix baix”. “Ara bé, més enllà de les xifres concretes de l'atur i la feina, —prosegueix— l'actual informe deixa constància del deteriorament sofert per la professió periodística després de tots aquests anys de crisi. I no es tracta tan sols del deteriorament de les estructures industrials del sector, que ha provocat un autèntic desastre en els nivells de feina, sinó també del profund desmollorament registrat en les condicions laborals i professionals en què els periodistes porten a terme la feina”.

Tot seguit, desgrana una enquesta a 2.167 professionals que mostra un augment de la precarietat (per a un 60% d'enquestats és el principal problema de la professió), que un 22%

és a l'atur, que la majoria dels que tenen feina han vist com, el darrer any, se'ls reduïa el salari, que un de cada cinc joves ja fa més de dos anys que busca feina o que un de cada tres ja treballa com a freelance.

MERCAT SENSE REGULAR

Un dels experts que millor coneix l'estat actual de les empreses periodístiques és Alfonso Sánchez-Tabernero, rector de la Universitat de Navarra i catedràtic d'Empresa Informativa, que adverteix que “des del punt de vista laboral, a les empreses tradicionals hi ha un percentatge

"CADA COP LES FEINES MÉS ATRACTIVES DEL SECTOR ESTAN FORA DE LA PREMSA, LA RÀDIO I LA TELEVISIÓ" ALFONSO SÁNCHEZ-TABERNERO

menor de periodistes ben retribuïts i un percentatge major de professionals que s'acullen a diferents formes de 'subfeina': col·laboradors o freelance”. “Però

al mateix temps —afegeix— han sorgit moltes noves professions en l'àmbit de la comunicació, interessants, creatives i ben retribuïdes, fora de l'entorn de les empreses de comunicació tradicionals. Molts professionals es dediquen, per exemple, a la gestió de xarxes socials, l'anàlisi web, posicionament de llocs web, etc. Resumint-ho tot, diria que la comunicació és una eina extremament interessant en el mercat, encara que cada cop les feines més atractives del sector es troben més fora de la premsa, la ràdio i la televisió”.

Respecte als freelance, l'informe de l'APM apunta que quasi la meitat reconeixen treballar tan sols per a una empresa, donant peu, en molts casos, a la figura dels *falsos autònoms*. “Són col·laboracions que, de fet, són plantilla encoberta perquè no es tracta, en una gran majoria casos, de freelance per vocació, sinó que s'hi veuen obligats per exigència de les empreses”, adverteix Ramon Espuny, president del Sindicat de Periodistes de Catalunya. “En les redaccions grans o mitjanes —prosegueix— les relacions laborals estan regulades en convenis, més o menys avantatjosos per als treballadors. Però on no n'hi ha, ha de ser més difícil resistir la pressió a la baixa de les ofertes, afavorida pel voluntarisme dels professionals o el suposat caràcter exclusivament vocacional, que ens ha fet molt de mal”.

També, Joan Barrera, secretari tècnic de la Mesa sectorial de mitjans de comunicació (plataforma interdisciplinària que analitza el periodisme a mig i llarg termini per buscar respostes i estratègies de futur) admet que “una de les principals caracte-

rístiques és que creix el treball autònom, el del periodista que és alhora informador i empresa. És un repte nou, perquè obliga a conèixer i disposar

de recursos per als quals no estem preparats, tant des d'un punt de vista econòmic com legislatiu. En aquest darrer àmbit, s'ha d'avançar molt perquè es reconegui

LES DADES NO MENTEIXEN

Els diferents estudis sobre la professió periodística mostren els alts índexs d'atur i de precarietat.

En els darrers anys, s'han publicat diversos estudis en què s'alerta de l'augment de la precarietat en el periodisme. Tots, sense excepció, dibuixen un panorama força desolador, amb uns índexs d'atur i de precarietat que últimament s'han disparat. Un dels més importants –i recent– és l'Informe Anual de la Profesió Periodística de l'Associació de la Premsa de Madrid (APM).

Les dades d'aquestes anàlisis –algunes gràfiques del qual reproduïm– mostren, entre altres aspectes, l'atur registrat per comunitats autònomes en el darrer any, cosa que situa Catalunya, en xifres absolutes, com la tercera comunitat amb més periodistes sense feina –després de Madrid i Andalusia– amb 1.508 aturats, dels quasi 10.000 que hi ha a tot Espanya.

A l'hora de destacar els principals problemes de la professió, l'augment de l'atur i la precarietat se situen en un indiscutible

primer lloc, amb un 59,6% de respostes, molt per sobre de la manca d'independència política o econòmica i de la baixa retribució, que obtenen un 11,5 i un 10,6%, respectivament.

L'ATUR I LA PRECARIETAT, EN UN INDISCUTIBLE PRIMER LLOC DELS PROBLEMES DELS PERIODISTES

Finalment, quant a la destrucció de llocs de feina per mitjans de comunicació, en els darrers sis anys, la televisió es col·loca en primer

lloc, amb 4.444 llocs de feina destruïts, degut sobretot, a la reducció de plantilla a Radiotelevisió de Madrid, el 2013, i al tancament de Radiotelevisió Valenciana, el 2014. Tot seguit, hi ha els diaris (2.570) i les revistes (1.547). Unes dades, en el còmput global, que no conviden a l'optimisme.

PRINCIPAL PROBLEMA DE LA PROFESSIÓ PERIODÍSTICA

	TOTAL	HOME	DONA	FINS 30	DE 31 A 40	DE 41 A 50	DE 51 A 65	DE 66 I MÉS
L'augment de l'atur i de la precarietat laboral que provoca	59,6	58,1	61,1	59,8	59,8	57,9	61,6	57,9
La falta d'independència política o econòmica dels mitjans en els quals treballen	11,5	12,0	11,1	10,8	11,8	10,1	13,3	11,1
La mala retribució de la feina periodística	10,6	9,4	11,8	16,9	13,9	9,9	4,6	3,5
La manca de rigor i neutralitat en l'exercici professional	6,3	6,7	5,9	3,1	3,7	7,5	9,0	11,7
L'augment de la càrrega de treball i la falta de temps per elaborar la informació	3,1	2,9	3,3	2,8	2,9	5,0	2,6	1,2
La mala valoració social i professional dels periodistes	1,9	1,8	2,1	1,2	2,0	1,7	2,6	2,3
El deficient nivell de formació dels professionals del periodisme	1,8	2,9	0,8	1,2	0,8	1,7	3,0	4,1
Les diferències salarials en les empreses entre gestors i periodistes	1,7	1,5	1,8	1,6	2,9	1,5	0,6	1,2
El procés de concentració d'empreses de mitjans de comunicació	1,2	1,8	0,5	0,5	0,7	1,5	1,2	3,5
Competència entre la informació de mitjans i la comunicació corporativa d'institucions i empreses	0,6	0,8	0,5	0,5	0,2	0,8	0,6	1,8
La dificultat d'accés a les fonts d'informació	0,2	0,1	0,3	0,2	0,2	0,0	0,4	0,0
Altres	1,4	2,0	0,9	1,4	1,2	2,5	0,6	1,8
BASE	2.167	1.057	1.110	425	592	477	502	171

Font: Informe Anual de la Profesió Periodística, 2014. APM: Enquesta professional, 2014. Xifres absolutes de la base d'enquestats i percentatges.

DESTRUCCIÓ D'OCUPACIÓ PER MITJANS (2008-2014)

	2008 A 2012	2013	2014	TOTAL
Televisions	1.685	1.144	1.615	4.444
Diaris	1.814	532	224	2.570
Revistes	1.089	346	112	1.547
Grups	848	313	254	1.415
Ràdios	298	332	156	786
Gratuïts	553	6	0	559
Digitals	224	64	48	356
Agències	187	8	6	198
TOTAL OCUPACIÓ	6.718	2.745	2.412	11.875

EVOLUCIÓ DE L'ATUR REGISTRAT DE PERIODISTES PER COMUNITAT AUTÒNOMA I PER SEXE (2009-2014)

	HOME			DONA		
	2009	2014	Var. % 09/14	2009	2014	Var. % 09/14
Andalusia	318	504	58	507	858	69
Aragó	41	62	51	60	83	38
Astúries	58	67	16	65	114	75
Canàries	102	115	13	116	172	48
Cantàbria	26	39	50	50	56	12
Castella-La Manxa	68	93	37	101	198	96
Castella i Lleó	82	129	57	173	280	62
Catalunya	414	421	2	536	637	19
Ceuta i Melilla	1	5	400	4	12	200
Comunitat Valenciana	223	379	70	389	641	65
Extremadura	26	61	135	45	92	104
Galícia	115	178	55	232	326	41
Illes Balears	38	59	55	56	72	29
La Rioja	5	17	240	21	26	24
Madrid	941	984	5	1.568	1.869	19
Múrcia	45	63	40	67	115	72
Navarra	40	44	10	80	129	61
Euskadi	179	202	13	303	349	15
TOTAL	2.722	3.422	26	4.373	6.029	38

Font: Informe Anual de la Profesión Periodística 2014. Elaboració pròpia a partir de dades del Ministerio de Empleo y Seguridad Social. Servicio Público de Empleo Estatal. Xifres absolutes i percentatges.

que el periodista, o millor el treballador de la comunicació, necessita un marc legislatiu específic i un reconeixement que ara no existeix”. En aquest sentit, des de la Mesa, estan impulsant el reconeixement de l'epígraf *sector de la comunicació* per part del Ministeri d'Hisenda i de l'Institut Nacional de la Seguretat Social, així com l'elaboració d'un llistat de perfils professionals dels treballadors de la comunicació. Una iniciativa que començaria a posar ordre en el sector.

TESTIMONIS COLPIDORS

L'informe de l'APM també mostra que la majoria de freelance (un 69,8%) admeten haver-se vist forçats a posar-se com a autònoms. Aquest és el cas de l'Adrian, un periodista de vint-i-sis anys que, igual que la resta de freelance entrevistats per a aquest reportatge, obvia el cognom per evitar problemes. “Per a mi, ser freelance no és una opció, ja que no vaig rebre cap oferta de treball al finalitzar els estudis i on vaig fer pràctiques em van donar més ànims que oportunitats remunerades”, assegura. Segons l'Adrian, “com a freelance, pots trobar-te treballant per cinc o sis mitjans alhora...

QUASI SET DE CADA DEU PERIODISTES FREELANCE S'HAN VIST FORÇATS A TREBALLAR COM A AUTÒNOMS PER CULPA DE LA CONJUNTURA

i cobrar 300 euros. I, a més, has de pagar-te els autònoms. Diuen que és l'hora dels freelance, perquè podem aprofitar-nos dels acomiadaments i retallades dels mitjans, tot i això, no s'explica que les nostres condicions són molt més precàries, la inseguretat i l'exigència és alta i el sou fa plorar. Això del periodisme s'ha convertit en un negoci que es vol fer amb quatre duros i oblidant els professionals”.

En aquest sentit, també apunta la Mar, una periodista amb experiència que abans de la crisi no era freelance. “Això ja em sembla molt simptomàtic”, afirma. “Durant els cinc anys que fa que sóc freelance (contracte d'uns mesos amunt o avall) les condicions que se m'han ofert han estat pitjors que mai. El problema és el model productiu de moltes empreses espanyoles, siguin o no de la comunicació, que s'han fonamentat en el fet que, per tirar endavant, no poden pagar un sou decent o oferir un contracte. I, tot i que això ja es donava abans de la recessió, ara s'aprofiten de la quantitat de gent desocupada per jugar amb la por. Sempre hi ha l'amenaça implícita que poden cridar algú altre”, afirma.

La Mar també carrega contra el creixent intrusisme: “Molta gent sense formació o vocació ha començat a escriure als mitjans per fer-se un sobresou. A més, solen ser persones totalment acrítiques respecte als mitjans per als quals escriuen i als *inputs* que els arriben de les agències de premsa i, com a tals, són absolutament

Entrevista a Mike Holderness, periodista freelance

“MOLTS PERIODISTES SÓN OBLIGATS A SIGNAR CONTRACTES ON DIU QUE LEGALMENT SÓN FREELANCE”

El periodista britànic Mike Holderness és editor del web London Freelance, membre d'honor del sindicat de periodistes britànic (NUJ, en anglès) i màxim responsable del grup d'experts sobre drets d'autoria de la Federació Internacional de Periodistes. Al novembre, va participar en dos seminaris organitzats pel departament de Comunicació de la Universitat Pompeu Fabra i CAPÇALERA va aprofitar per analitzar amb ell l'estat de la professió.

Holderness durant l'estada a Barcelona. Foto: Vicente Pruna

Arreu del món els periodistes tenim els mateixos problemes, no?

Sí, és el que em diu la meua experiència.

A grans trets, com estan els drets laborals dels periodistes?

El més significatiu és com els editors i propietaris de mitjans audiovisuals han intentat estalviar-se part dels salaris dels periodistes reemplaçant-los per freelance. I és important que els sindicats diferenciïn entre els freelance que ho són per elecció pròpia i els que ho són per obligació. Molts periodistes a Europa són obligats a signar contractes on diu que legalment són freelance. I, en alguns casos, tornen a ser a l'atur quan s'acaba aquella setmana i dies després tornen a treballar amb un contracte similar. Al Regne Unit, ens hem trobat amb freelance que s'han estat dos anys i mig anant empalmant contractes de tres setmanes. Així, els propietaris s'estalvien que tinguin cap mena de drets laborals. I aquest és el gran repte que tenen els sindicats europeus.

Podem dir que al sud d'Europa i a països com Espanya aquest repte és més gran degut a la pitjor situació econòmica?

No. No dispeno de dades perquè molts sindicats no volen compartir-les, però sabem que un dels països on tot això

passa més és, precisament, a Alemanya on, el 2005, la meitat dels periodistes ja eren tècnicament freelance. Són el segon país d'Europa amb més freelance després de Turquia.

I els sindicats estan preparats per a l'escenari canviant de la professió?

Els sindicats haurien de disposar d'organitzacions per als freelance.

No treballen sovint amb un model de negoci caduc?

Sí, és cert. I passa que hi ha periodistes a Europa que no se senten còmodes

“ELS PERIODISTES SEMPRE HAN TINGUT POR DE PARTICIPAR EN CAMPANYES QUE VAGIN CONTRA ELS INTERESSOS DELS SEUS CAPS”

amb els sindicats actuals, no se senten representats perquè creuen que tan sols vetllen pels periodistes dels mitjans públics, i no pas pels dels privats.

Quina culpa tenim els mateixos periodistes de la situació actual? Podríem haver fet alguna cosa per evitar-ho?

Aquesta resposta varia en funció dels països. Al Regne Unit, per exemple, és difícil dir que hi podrien haver fet

els periodistes. Com a individu, tant si estaves en una redacció i t'has hagut de posar com a freelance després de cobrar la teua corresponent indemnització, com si tens un desig ardent de treballar com a periodista i l'única manera de fer-ho és posant-te de freelance i regalant material a mitjans com *Huffington Post*, que no paguen als seus blocaires, què més pots fer? En teoria, els periodistes haurien de poder liderar una campanya contra aquestes pràctiques als mitjans, defenent un servei públic de qualitat, etc., però això és la teoria perquè, almenys al meu país, els periodistes sempre han tingut por, i ara més amb la crisi, a l'hora de participar en campanyes que vagin contra els interessos dels seus caps.

Compartir experiències entre els països no seria un primer pas? Tinc la impressió que cada país va a la seva.

Per una part hi ha el problema de l'idioma. Jo viatjo sovint a Brussel·les i envio constantment informació a grups d'experts, i és extremadament útil. A més, les noves tecnologies ens permeten compartir informació a nivell internacional, però és cert que encara hem de descobrir el model d'organització que ens permeti una distribució d'informació que ens proporcioni una forta estructura per poder canviar les coses. Ç

En els darrers temps, són habituals les concentracions de periodistes mobilitzant-se per la qualitat de la seva feina i per la situació laboral dels mitjans. Foto: Arxiu

dòcils i accedeixen treballar per quatre duros. Omplenen caràcters, la qualitat potser es degrada, però a final de mes surten els números”.

“Per la meva experiència, —conclou— la crisi només ha estat bona per als freelance en el sentit que sovint ha tret més feina fora de les redaccions. Si bé aquesta feina no s’ha pagat millor (no hi he vist ni un sol augment de tarifes en cinc anys i sí, en canvi, unes quantes baixades), ni ha fet que la gent que segueix treballant als mitjans visqui millor, perquè ara són menys i fan tasques poc creatives (com editar textos tot el dia)”.

La Maria Carme —freelance de quarantatres anys amb dues dècades d’experiència— també opina igual. “A les redaccions, a més de la rebaixa de sous, es pateix la rebaixa de mans. Cadascú ha d’assumir més

feina i això fa la feina més estressant i, en algun cas, per força, menys cuidada”, assegura. “Pel que fa als freelance, els qui cobraven molt bé, ara o no tenen encàrrecs o els tenen amb retallades importants”, aclareix. “La diferència amb el periodista de plantilla és com afrontem la incertesa. Els autònoms ja estem acostumats a caminar sobre un terreny movedís. Des que vivim en crisi, sempre hem experimentat la necessitat de reinventar-nos constantment”.

"LES NOSTRES CONDICIONS SÓN MOLT PRECÀRIES: LA INSEGURETAT I L'EXIGÈNCIA SÓN ALTES I EL SOU FA PLORAR" ADRIAN, FREELANCE

explica. “Dit això, penso que el freelance que ara, o en els darrers anys, comença a proposar temes sense gaires contactes, segurament, li és difícil guanyar-se la vida.

S’han de sumar moltes col·laboracions per tenir un sou mileurista”, admet. Per això té clar que “els freelance som els *paquis* del periodisme, el *colmado* sempre obert, la botiga dels descuits”.

Però tal com admeten aquests freelance, alguns dels seus col·legues contractats tampoc no estan gaire millor. En Ricard —nom fals darrere el qual hi ha un jove periodista en nòmina en un mitjà de

Barcelona— afirma que “la situació dels joves que aspiren a pujar esglaons fins a sentir que poden viure d’allò que escriuen o narren,

és precària i frega la immoralitat per part dels mitjans”. “Hi ha centenars d’històries —prosegueix—, però en el meu cas, obrir-se pas en el periodisme significa, de

moment, treballar tot el dia de dilluns a divendres, amb un contracte irreal que no arriba a les trenta hores setmanals, amb un sou que fa riure i que acostumen a pagar tard i malament”.

OFERTES ABUSIVES

En els darrers temps, un dels problemes dels freelance són les ofertes laborals abusives. Internet n'està ple. Davant d'això, diferents plataformes i webs han optat per denunciar-ho. La indignació davant de certes ofertes ha aconseguit que algunes desapareguin. El 4 de juliol de 2013, una sèrie d'internautes es feren ressò als comptes de Twitter d'una oferta que buscava un redactor especialitzat per escriure dotze articles setmanals de 300 paraules –i incloure'n dues imatges a cadascun– per tres euros bruts l'article. És a dir, que a final de mes el redactor cobrava 144 euros. L'oferta, publicada a Infojobs, va ser retirada poc després arran de la polèmica generada.

“La causa d'aquest tipus d'ofertes en la desregulació laboral del sector, en l'anòmal excés d'oferta de titulats en

ELS MÉS JOVES ES TROBEN AÏLLATS DAVANT D'UN MERCAT AMB OFERTES LABORALS QUE A VEGADES DEMANEN TREBALLAR GRATIS I, FINS I TOT, PAGANT

Ciències de la Comunicació, i en la dèbil organització sindical dels professionals, especialment els més joves, que fa que es trobin aïllats individualment davant un mercat salvatge, que en algun cas ja ha demanat treballar gratis i, si cal, pagant”, alerta Espuny.

Sánchez-Taberner coincideix en l'anàlisi, encara que discrepa en la solució. “Els professionals es troben en una posició de debilitat en negociar els contractes. Els convenis els protegeixen... , si bé tan sols als que es beneficien del conveni. La solució no pot provenir de la regulació, sinó de la millor formació dels professionals

de la comunicació: com més preparats estiguin, més gran en serà l'ocupabilitat, sobretot en els nous àmbits de la comunicació. En aquest sentit, em sembla fonamental la formació en emprenedoria i la comprensió de les tecnologies digitals”, afirma.

L'abús, amb tot, no sempre es troba en la remuneració d'una oferta determinada,

"SI LA POLIVALÈNCIA NOMÉS SERVEIX PER REBAIXAR COSTOS SENSE APORTAR CAP VALOR AFEGIT, S'HA DE DESCARTAR" JOAN BARRERA

sinó que a vegades rau en les condicions de la feina. El portal Barcelona Treball, de Barcelona Activa, defineix el periodista polivalent com el professional dels mitjans de comunicació que, “tot i respectant els preceptes ètics i el marc legal, busca, recopila, tracta, elabora, presenta, difon i/o gestiona informació d'actualitat sobre diversos temes i per a diferents suports.

A diferència del perfil clàssic de redactor, aquesta figura s'encarrega de múltiples tasques de forma simultània i continuada”. Darrera aquesta definició –més pròpia d'un robot que no d'un ésser humà–, s'amaga el que moltes vegades és una explotació

encoberta. “Si la polivalència només serveix per rebaixar costos sense aportar cap valor afegit a l'empresa, transformant el periodista en un 'home-orquestra', és una opció que s'ha de descartar”, afirma Joan Barrera. “Ara bé, –aclareix– si és sinònim de capacitat d'adaptació a un entorn canviant o un element clau per a la viabilitat d'una empresa, s'ha d'assumir com un factor positiu”.

REINVENCIÓ SINDICAL

En resum, davant d'aquest panorama canviant, quin paper tenen avui en dia els sindicats? O potser no tenen més remei

que *reinventar-se* per afrontar aquesta nova realitat laboral? “La paraula *reinventar-se* la van fer servir força, justament en el nostre darrer congrés”, admet Espuny. “Hi vam debatre idees i propostes de com fer-hi front, des del sindicat, a aquestes noves realitats, amb formació específica per crear 'empreses' pròpies, societats, cooperatives de periodistes. Perquè aquestes fórmules tenen dificultats però, en canvi, poden

garantir graus més grans de llibertat informativa”, afirma el president del Sindicat de Periodistes.

“El problema –apunta– és que la feina amb aquestes noves realitats costa més de fer amb els instruments sindicals tradicionals, i la dispersió és més gran. Tot i així, gràcies a les noves eines de comunicació es pot mantenir una intervenció en els sectors més desatèsos, i també en les noves fórmules de periodisme associatiu”. Espuny recorda, tanmateix, que en l'àmbit personal de quasi tots els convenis vigents consta que els col·laboradors no formen part de la plantilla, “i per això els comitès d'empresa sovint tenen dificultats per defensar-los”.

POC VALORATS

Per si amb tot això no n'hi ha prou, o potser degut a tot plegat, la imatge del periodisme també passa per uns moments força baixos. Així, els jutges i els periodistes eren les professions menys valorades pels espanyols del Baròmetre del CIS del febrer del 2013. Un any després, el portal *Careercast.com* publicava les millors i pitjors ocupacions tenint en compte variables com el sou, les possibilitats de trobar feina o l'estrès que provoca. Els periodistes tornaven a quedar penúltims, sent superats aquests cop pels llenyataires.

I si la imatge dels periodistes està enfonsant-se, el valor de la feina que porten a terme també va a la baixa. El 2013, un estudi (*La pèrdua de valor de la informació periodística: causes y consecuencias*) d'Andreu

ABUSOS AL DESCOBERT

Internet dona visibilitat –a vegades amb un clar objectiu de denúncia– a les ofertes laborals clarament abusives destinades, majoritàriament, a freelance. Webs de diferents països ens n'alerten de l'existència.

Espanya

La pionera i més coneguda és *El Blog del Redactor Freelance*, de Roger García. “Vaig començar a denunciar ofertes de treball abusives l'any 2009. Llavors parlava d'ofertes de dos a cinc euros per article i la situació va anar degenerant els anys següents”, recorda el responsable del bloc. “El que va convertir aquest tema en domini públic va ser el cas d'Azahara Cano, una jove periodista que va denunciar a LinkedIn que li havien proposat fer articles a 0,75 euros la peça. La seva queixa es va convertir en tema del moment a Twitter, va tenir el suport d'algunes entitats professionals i es va crear una gran polèmica. Per canalitzar tota aquesta indignació, vaig crear els comptes

LA CAMPANYA “GRATIS NO TRABAJO” NEIX ARRAN DE LA DENÚNCIA D'UNA JOVE PERIODISTA A QUI HAVIEN OFERT ESCRIURE ARTICLES A 0,75 EUROS LA PEÇA

de Gratis No Trabajo, a Facebook i Twitter. Allí qualsevol pot denunciar ofertes que li semblin abusives. La veritat és que no hem millorat massa i segueix havent-hi molts abusos”, afegeix Roger García.

<http://xurl.es/9ob5q>

<http://xurl.es/uh3tu>

<http://xurl.es/lurs2>

<http://xurl.es/a8dai>

També recullen informació sobre aquesta temàtica altres llocs. S'inclou un grup a LinkedIn en el qual un centenar de professionals aporten opinions i dades.

<http://xurl.es/695wg>

<http://xurl.es/hdewu>

<http://xurl.es/fg9fw>

<http://xurl.es/owd93>

LinkedIn: goo.gl/vDQTRd

El problema, però, no és només local i hi ha casos semblants a molt països, tot i que no són habituals llocs que canalitzin les queixes i denúncies individuals.

Estats Units

El problema a empreses mediàtiques com Fox Searchlight Pictures, Hearst Magazines, Gawker Media i Conde Nast. I el cas Nate Thayer.

<http://xurl.es/mduOp>

<http://xurl.es/veiif>

<http://xurl.es/qda14>

França

El col·lectiu Génération Précaire recull informació i testimonis sobre un tema esbombat per publicacions com la *Rue89* o pels treballadors de Radio France.

www.generation-precaire.org/

<http://xurl.es/efa87>

<http://xurl.es/3i05s>

Regne Unit

Casos concrets i aproximacions als aspectes negatius que aquestes estratègies laborals tenen en el funcionament dels mitjans.

<http://tinyurl.com/ov53wkj>

<http://xurl.es/aep5d>

<http://xurl.es/eu7hd>

<http://xurl.es/tihd2>

Àlex Barnet

INTRUSISME, PESSIMISME I DECADÈNCIA

Diferents periodistes responen a la crida del Col·legi sobre si creuen que la professió està sent prou valorada i remunerada. A continuació, publiquem extractes d'algunes de les reflexions rebudes.

“La queixa ‘gratis no treballa’ puc entendre-la, ja que hi ha plantejaments empresarials que cerquen l'explotació. Però també lamento la posició de persones que comencen, i la d'alguns periodistes ja fets, que hi haurien de posar el cor i l'ànima, i estar disposats a vestir la granota de treball, abandonar el rol d'assalariats, i arriscar emprant o col·laborant al preu que sigui... o mirar cap a un altre costat i dedicar-se a una altra cosa. Ara no hi ha seguretat econòmica amb res; esperar la feina a casa i/o autoflagel·lar-se em sembla erroni”.

Ignasi Corney Oller

“La feina de periodista a Espanya està en franca decadència. Tinc un bon currículum, ganes de treballar i poques ganes de queixar-me. Ara bé, fa més d'un any que he acabat els meus

“LA SITUACIÓ DELS JOVES PERIODISTES ÉS PÈSSIMA... ES DEUEN CREURE QUE A LES FACULTATS CATALANES ENS ENSENYEN A VIURE DE L'AIRE”

CARLES BATISTA

estudis i des d'aleshores que tot el que escric ho he de fer gratis o per altruisme (...). He treballat com a documentalista i també ho he fet de franc, m'han ofert feines de becari cinc tardes a la setmana, quatre hores al dia per 120 euros al mes. Qui pot viure amb 120 euros al mes? He fet de becari a la BBC, al país de Gal·les, quan era d'Erasmus i allà qualsevol becari cobra, com a mínim 800 lliures mensuals, uns 1.000 euros... (...) La situació dels joves periodistes d'aquest país és pèssima. Es deuen creure que a les facultats catalanes ens ensenyen a viure de l'aire”.

Carles Batista Riera

“La feina de periodista no està prou valorada. La principal culpa la té l'intrusisme. Qualsevol persona que no sigui periodista pot denunciar uns fets a Internet o fins i tot ser contractada per un diari per escriure perquè, malgrat la manca de titulació, interessa, és més econòmic. Ara bé, d'aquesta manera perd la qualitat de les notícies perquè no hi ha la visió i la feina d'un professional amb criteri. Però la gent això no ho valora. És molt trist i s'hauria de buscar una fórmula per acabar aquest periodisme de pa sucat amb oli”.

Anna Ibarz

“Com a afectada per la crisi en aquest sector, cal dir que la feina de periodista està mal vista i mal pagada. És un cercle viciós del qual costa sortir. Actualment, només surten pràctiques per a gent ja més que qualificada, però feina de periodisme-comunicador no n'hi ha. Tot i així, estem arribant al punt d'agafar les pràctiques mínimament remunerades per no perdre el contacte o per poder treballar en la nostra professió i passió”.

Elena Lloancy

“No només no està prou valorada, sinó que determinats mitjans confonen l'opinió pública presentant determinats ‘famosets’ com si fossin periodistes quan, en realitat, no saben ni fer la o amb un canut.

Ferran Barry Vitero

“La professió no està valorada perquè, avui en dia, tothom es pensa que qualsevol pot fer de periodista, que és suficient tenir un mòbil, fer una foto on ha passat qualsevol cosa i enviar-la per Twitter o penjar-la en una xarxa social. (...) Un altre motiu és que molta gent pensa que els periodistes només tergiversen les coses, que no tenen una actitud ‘neutral’ i que, per tant, el que fan és circular les idees de les seves empreses, o les seves pròpies... i opinar per opinar, doncs creuen que amb un tuit de 140 caràcters

“LA PROFESSIÓ NO ESTÀ VALORADA PERQUÈ, AVUI EN DIA, TOTHOM ES PENSA QUE QUALESVOL POT FER DE PERIODISTA”

JOANA GALLEGO

ja informen. (...) Un altre és que els periodistes, efectivament, han perdut pes i capacitat de ser independents en les redaccions, i han perdut autonomia. La gent creu que han fet ‘dejaición de sus responsabilidades’ i han deixat de representar la veu crítica de la societat. Han acceptat situacions humiliants, com rodes de premsa sense preguntes. Potser si tothom parés d'acudir-hi, ja no les convocarien. (...) Un darrer motiu és que molts s'han assimilat massa amb les elits, convertint-se en persones acomodaticies que ja no intenten anar al fons de les coses. I si els que no intenten treure a la llum el que algú intenta amagar, per a què serveix el periodisme?, per fer-se famosos i sortir a la televisió?”.

Joana Gallego

Els ERO, com el que denuncien els manifestats de la foto, han provocat que en les redaccions hi hagi menys periodistes per a la mateixa feina. Foto: Arxiu

Casero-Ripollés, director dels estudis de Comunicació Audiovisual de la Univer-

"ÒBVIAMENT, LA DEGRADACIÓ LABORAL HA TRET VALOR A LA FEINA DELS PERIODISTES"

RAMON ESPUNY,

SINDICAT DE PERIODISTES DE CATALUNYA

sitat Jaume I de Castelló, analitzava aquest fenomen i apuntava algunes causes de la pèrdua de valor com la sobreabundància d'informació disponible a Internet —que ha afectat la qualitat degut al descens del nivell d'exigència dels consumidors—, l'absència d'un model de negoci del periodisme en línia i la pèrdua de credibilitat dels mitjans convencionals a causa de la mercantilització i la politització.

D'altra banda, les conseqüències, segons Casero-Ripollés, són la pèrdua de qualitat de la informació amb "notícies de baix cost, poc denses, insuficientment relle-

vants i orientades en termes comercials", la concentració creixent de les audiències a les capçaleres de prestigi, així com la fragilitat empresarial, sobretot quan "la resposta donada per les organitzacions mediàtiques a aquesta situació de dificultat, centrada en la reducció de costos, lluny de ser una solució aprofundeix aquest debilitament".

Finalment, Casero-Ripollés destaca altres dues conseqüències com són l'abandonament de la funció social de la premsa (que, segons ell, provoca que "la pèrdua de valor de la informació periodística no només implica efectes econòmics sinó també democràtics") i el fet, també, que, avui en dia, treballar com a periodista sigui més complicat que mai degut a la crisi econòmica i a "la proliferació de nous actors informatius en línia que amenacen

el monopoli dels periodistes sobre les notícies".

Molts dels consultats coincideixen amb la tesi de Casero-Ripollés. Ramon Espuny n'és un. "Òbviament, la degradació laboral ha tret valor a la feina dels periodistes, cosa que vol dir que ha afeblit el dret de la ciutadania a una informació veraç i rigorosa. Perquè, a diferència d'altres països del nostre entorn, no hi ha una protecció legal d'aquest dret. La informació no pot ser tractada com una mercaderia, i per això cal una regulació legal i el suport material necessari per sortir-se'n en un sector que no pot ser només un mercat". Per a Sánchez-Tabernero "ens trobem en una situació paradoxal: abunda el periodisme mediocre, encara que l'increment exponencial del nombre d'ofertes fa que, a llarg termini, tan sols hi puguin sobreviure els productes d'alta qualitat". Ç

Dossier
Crisi i valor del periodisme

LA CRISI, DES DE DALT

Els editors de premsa escrita –un dels sectors més tocats per la crisi– admeten entendre les queixes laborals, però asseguren que les rebaixes salarials a les redaccions han estat el darrer recurs. I afegixen que si es consoliden les previsions de creixement potser ja s'haurà tocat fons i, per tant, les retallades podrien ser història.

TEXT MARTA ARBÓS

El *Libro Blanco de la prensa diaria* de 2014, que l'Asociación de Editores de Diarios Españoles (AEDE) va presentar a Madrid, el 2 de desembre de 2013, i que es publica des de fa tretze anys, aborda la situació de la premsa espanyola al llarg del darrer any. En aquest extens document de treball, s'analitza l'estat dels negocis, les audiències, l'evolució de la inversió publicitària, la qualitat i la credibilitat dels mitjans, les tendències respecte al cobrament dels continguts digitals, així com el perfil dels lectors de premsa. I la conclusió ve a ser que, tot i que la crisi ha estat molt forta (entre 2007 i 2012, la inversió publicitària s'ha reduït a quasi la meitat i 18.000 marques s'han deixat d'anunciar als mitjans de comunicació), el sector de la premsa pot començar a sortir del pou després de les significatives retallades realitzades durant el pedregós camí dels darrers anys.

Amb tot, enmig d'aquest magma de xifres, taules estadístiques i comparatives de despeses i ingressos, no apareix ni una sola esmena més o menys explícita, o com a mínim detallada, sobre les retallades salarials que han patit els periodistes, principal actiu dels diaris. Tan sols, dins el capítol dedicat a l'anàlisi econòmica, s'hi refereixen de manera genèrica en apuntar a la "reducció de les despeses operatives de

consums i amortitzacions i costos de personal, tot i que en aquest cas, la reducció és tan sols d'un 2% degut als importants costos de reestructuració, els estalvis dels quals es veuran reflectits l'any següent".

Així, les retallades salarials aplicades als professionals de la informació queden reduïdes a una quarantena de paraules tècniques i eufemismes, una manera de resumir una realitat que afecta bona part de redaccions catalanes i espanyoles. Una manca de visibilitat que no estranya si s'observen, també, les poques vegades que la paraula periodisme apareix al llibre blanc en qüestió.

Ara bé, si les empreses acumulen reduccions d'ingressos i retallades de tot tipus —no tan sols la premsa escrita, sinó també la ràdio i la televisió— per què els propietaris dels mitjans no en parlen obertament?

"LA SITUACIÓ LABORAL DELS PERIODISTES PREOCUPA RELATIVAMENT POC ALS EDITORS", ADMET UN ALT CÀRREC D'UN DIARI BARCELONÍ

"El *Llibre blanc*... —es defensa José Gabriel González Arias, director general d'AEDE— parla dels ingressos i de les estratègies de

negoci. Potser s'hauria pogut parlar més de les despeses de personal perquè són importants, però el que preteníem no era mostrar la situació dels recursos humans, sinó les variables que afecten els diaris i els respectius projectes de futur. L'objectiu, per tant, no és donar informació detallada de despeses i salaris".

ÚLTIM RECURS

González Arias —directiu amb més de vint-i-cinc anys d'experiència en gestió i direcció d'empreses que va ser conseller delegat de *La Voz de Galicia*, director general de *Diario de León* i subdirector general d'*El País*— reconeix que les despeses de personal han anat a la baixa als darrers deu anys, si bé remarca que el darrer lloc on s'ha fet retallades ha estat a la redacció. "Primer, van donar-se en la distribució, després, en els centres d'impressió i així

successivament, fins que ja no hi havia més d'on tallar i, amb dolor, van haver de fer-ho a la redacció. I és lògic que fos així, de la mateixa manera

que imagino que, si les coses tornen a anar bé, serà el primer lloc on els editors començaran a invertir perquè és el punt

Els responsables dels mitjans escrits justifiquen les retallades i auguren que potser ja es comença a veure la llum al final del túnel. Foto: Vicente Pruna

fort del negoci”. “Molts cops –afegeix– es veu a l’empresari com un avar que pren una sèrie de decisions injustes i no es vol veure que sovint no li queda cap més opció i que les retallades són una qüestió de supervivència”.

Molt més crítica és l’opinió d’un alt càrrec de la redacció d’un diari barceloní –que prefereix mantenir l’anonimat per així parlar lliurement– quan assegura que, per causa de la baixada d’ingressos publicitaris i de vendes, “les empreses han retallat els costos laborals, encara que mantenen el repartiment dels dividends al consell d’administració”. “La situació laboral dels periodistes –prosegueix– preocupa relativament poc als editors. Consideren que, abans, els seus treba-

lladors eren uns privilegiats i que, ara, la situació s’ha normalitzat”.

“Privilegiats? No crec”, respon González Arias. “Els editors són molt conscients que tots estem fastiguejats. La situació ha empitjorat, però per a tothom”, aclareix. El que sí que reconeix és que algunes despeses de temps pretèrits difícilment tornaran

ELS EDITORS RELATIVITZEN LA PREGARIETAT, QUE CENTREN SOBRETOT EN L'ÀMBIT DELS FREELANCE

a donar-se. I, com a exemple, recorda com durant el cas Prestige es va arribar a llogar un helicòpter per fer una fotografia del

petrolier accidentat davant de la Costa de la Mort. “Això ara ja no és possible, però quan les coses anaven bé no es miraven les despeses”, admet.

LA QUALITAT, SÍ PERÒ NO

La teoria i la lògica diuen que les retallades salarials afecten el producte resultant.

Però els directius i responsables de les redaccions creuen que, a l’hora de la veritat, la qualitat del producte periodístic no sempre se n’ha

ressentit. “Els periodistes segueixen treballant igual de bé perquè és una feina vocacional”, afirma González Arias. Aquesta

opinió és compartida per l'alt directiu barceloní: "La majoria de la gent manté la qualitat perquè els periodistes fan més esforç que no pas els que els paguen. Els diaris es mantenen per la professionalitat i ganes dels que hi treballen". I, en aquest sentit, també apunta Jordi Molet, director general d'*El Nou* –rotatiu on han fet re-

"QUASI TOTS ELS DIARIS ESTAN PAGANT PER SOBRE DEL CONVENI BASE"

José Gabriel González Arias, AEDE

baixes salarials a la redacció— quan afirma "la gent fa la feina de la mateixa manera. Els periodistes segueixen igual de compromesos. No per cobrar menys treballen menys o pitjor".

PRECARIETAT FREELANCE

A les redaccions, doncs, treballen igual i, a més, sense alçar la veu. "La gent no es queixa perquè veuen com està l'economia i que a fora fa molt fred. Assumeixen les retallades", admet el directiu barceloní. Això no vol dir que els responsables dels diaris no estiguin preocupats. "La majoria dels responsables amb càrrecs de les redaccions d'altres diaris de Catalunya amb els que he tractat es lamenten de la situació laboral dels seus periodistes", assegura aquesta font.

Ara bé, tot i les retallades, des dels despatxos dels gestors no acaben de veure que els professionals de la informació estiguin tan malament. "Hi ha gent que està en precari, però és difícil de generalitzar perquè també n'hi ha que treballen en bones condicions", afirma Molet. "En general, no crec que els periodistes estiguin mal pagats", conclou.

González Arias també relativitza les queixes. "Tothom pensa que està mal pagat i vol guanyar més, i no per això vol dir que hi hagi algú molt mal pagat. Algun cas hi haurà, però no és un problema general". Així, el secretari general de l'AEDE recorda

que la majoria dels rotatius tenen un conveni laboral propi. "Quasi tots els diaris estan pagant per sobre del conveni base", afirma.

Una altra cosa és quan el debat se centra en els freelance. "Els freelance sí que estan mal pagats. Són els més perjudicats dels

darrers anys, ja que han vist reduïda la feina o tenen problemes per cobrar", admet Molet. "No tinc la dada, encara que és lògic que estiguin més en precari que els professionals de plantilla, és de sentit comú. Primer es retalla als de fora perquè és menys traumàtic", admet González Arias, que desconeix l'existència d'ofertes abusives en el sector. "No ens consten, però tampoc sé el que fa cada diari", afirma.

TREBALL MÉS DUR

Així, els periodistes cobren menys, no es queixen i fan la feina igual de bé. Però, resulta que, a més, amb la digitalització de la informació els toca treballar més. "Ara les condicions de treball són molt

ELS DIRECTIUS CREUEN QUE EL SECTOR HA TOCAT FONS I ALBIREN LA FI DE LES RETALLADES

més exigents. Quasi han d'estar vint-i-quatre hores atents a la informació. Ha augmentat l'exigència i cobrant menys. I els editors no són conscients de les actuals condicions laborals", critica l'alt càrrec del diari barceloní.

"Sí que en són conscients", replica González Arias. "Saben que estan fent un esforç excepcional i que quasi no tenen descans, tot i així, els editors també fan el mateix esforç perquè treuen unes versions digitals que perden diners i que s'estan pagant amb els ingressos del paper", afirma el director general d'AEDE.

I aquesta feina més intensiva i pitjor remunerada, no ha perdut valor? "Jo crec que no ha baixat el valor que li donem a la feina. Una altra cosa és la retribució", apunta Molet. Una opinió compartida per González Arias: "No s'ha devaluat, una altra cosa és que, econòmicament, no estiguin considerats com ho haurien d'estar". En canvi, des del despatx de la redacció, l'alt càrrec barceloní ho veu diferent. "El periodisme català i espanyol està poc valorat en comparació amb diaris com *The Guardian* i *Le Monde*. El cert és que aquest és un país molt precari, els periodistes sempre hem estat a la corda fluixa i no es valora el nostre paper, com sí passa en altres llocs", critica.

LLUM AL FINAL DEL TÚNEL

Després de tot això, es pot concloure que la realitat laboral a les redaccions no és per tirar coets, tot i que les previsions econòmiques poden fer pensar que el sector comenci a veure aviat la llum al final del túnel. "Els ingressos per publicitat han deixat de caure, fins i tot han crescut una mica. Veurem si, el 2015, es nota un cert creixement i ja no haurem de fer més retallades. Crec que ja hem tocat fons. El 2013, el sector de la premsa va perdre 127 milions d'euros, en canvi, el 2014, podríem acabar amb xifres positives, gràcies a la reducció de despeses", conclou José Gabriel González Arias.

"Nosaltres hem passat aquest any sense pèrdues —afegeix Jordi Molet— i, tot i haver perdut publicitat estem recuperant-nos i creixent per sobre del normal. Sóc optimista. El problema és saber si aquest creixement serà sostingut, perquè les informacions econòmiques parlen d'una nova recessió...". Ç

Dossier
Crisi i valor del periodisme

A EUROPA TAMBÉ RETALLEN

Organitzacions professionals del vell continent
afronten condicions laborals preocupants

El 7 d'octubre, Dia Mundial del Treball Digne, Beth Costa, secretària general de la Federació Internacional de Periodistes, va alertar de les condicions de treball a les redaccions i de la tendència "als salaris baixos, als contractes pobres i a la inseguretat". I és que les retallades que pateixen el periodisme català i espanyol també es donen en molts altres països, sobretot a Europa.

TEXT LINA MARÍA AGUIRRE-JARAMILLO

L'informe de l'European Federation of Journalists (EFJ) *Confronting Austerity: Financial and Employment Models in Journalism* – finançat per la Comissió Europea – va presentar-se el 7 d'octubre a Skopje (Macedònia). L'informe va suposar un any de feina durant el qual es varen consultar fins a 42 organitzacions afiliades –que representen uns 300.000 periodistes de 31 països europeus– i analitza la manera com, individualment i col·lectiva, es poden enfrontar les situacions de crisi laboral per respondre i treure profit del “paisatge mediàtic tan ràpidament canviant”. És un fet que, tot i que la recessió econòmica ha millorat lleugerament, continua havent en la premsa europea considerables retallades de personal i de pressupostos.

No obstant això, com ho exposa l'autor, l'economista, periodista i escriptor Andreas K. Bittner, quan es compara aquest estudi amb un de previ –també de l'EFJ elaborat el 2011 sota el títol *Managing Change*– s'observa com tres anys enrere, els mitjans digitals eren percebuts “quasi exclusivament com una amenaça, amb

dubtes i escepticisme”, mentre que ara preval la “curiositat, prestesa per experimentar i obertura per innovar. Hi ha menys pessimisme i més disposició per actuar”.

Tot i que els problemes i les solucions en el camp laboral periodístic poden diferir entre països degut a les diferents circumstàncies sociopolítiques i antecedents culturals i legals, l'estudi suggereix que, actualment, aquestes diferències no són necessàriament tan marcades, en part perquè el món digital ha trencat barreres i ha desestabilitzat per igual els mitjans tradicionals.

D'acord amb 38 de les 42 respostes rebudes de les associacions nacionals (en el cas d'Espanya va fer-ho la Federació de Asociaciones de Periodistas, FAPE), en el primer lloc dels problemes als quals

A 38 DELS 42 PAÏSOS EUROPEUS, EL QUE MÉS PREOCUPA AL SECTOR DE LA PREMSA SÓN LES RETALLADES I LA PÈRDUA DE FEINA

s'enfronten hi ha les retallades i la pèrdua de feina. Aquesta resposta va donar-se a tots els països excepte Rússia, Bielorússia, Hongria i la República Turca del Nord de Xipre, mentre que Espanya, Grècia i Portugal acusen els índexs més alts d'atur.

En segon lloc, hi ha el desenvolupament i l'abast de les negociacions col·lectives; en tercer lloc, les dificultats financeres institucionals; en quart lloc, les relacions laborals problemàtiques amb i per als periodistes autònoms; en cinquè lloc, els canvis en les regulacions laborals de les legislacions nacionals; en sisè lloc, la disminució dels professionals associats o apuntats a un sindicat; en setè lloc, l'estatus dels periodistes (la competència amb els ‘periodistes ciutadans i altres no professionals preocupa molt a França, Rússia, Sèrbia i Alemanya); en vuitè lloc, els problemes de propietat intel·lectual en l'era digital i, finalment, en novè lloc, es troba l'envelliment dels que pertanyen a col·lectius com els sindicats (aspecte que preocupa a Finlàndia i Eslovàquia).

EMPREDORS

Un dels assumptes més analitzats de l'estudi és la situació dels autònoms o freelance, tant dels que han tingut la inclinació natural de treballar pel seu compte com dels que s'han vist abocats a fer-ho pels acomiadaments, les jubilacions anticipades o altres raons externes.

“Els freelance són la força darrere de nous models de negoci que poden crear noves feines i una major flexibilitat”, afirma Bittner, que adverteix que la situació laboral d'aquest col·lectiu no està sent suficientment tinguda en compte, tot i estar molt relacionada amb les noves possibilitats del que es coneix com a *periodisme emprenedor*.

Responsables del rotatiu britànic *Financial Times* discuteixen sobre les notícies d'última hora. Foto: Charlie Bibby / *Financial Times*

L'estudi és clar a l'hora de reconèixer que aquest és un assumpte controvertit des del moment que obliga a repensar les jerarquies tradicionals en els mitjans i la percepció general de l'exercici periodístic. "Hem de tenir en compte que les fortaleeses de les nostres organitzacions es basen en la diversitat creixent dels nostres membres, ja siguin dones, joves o periodistes freelance, així com persones amb una formació variada", apunta l'estudi.

A propòsit d'això, el passat 25 de juny la Federació de la premsa italiana (FNSI) va renovar l'acord col·lectiu amb editors de premsa i, per primer cop, aquest cobrirà tant periodistes freelance com aquells que treballen per a mitjans en línia, establint les condicions mínimes de pagament per

article. Aquest acord inclou, a més, un nou projecte, que compta amb el suport del Govern, que segons fonts oficials aportarà 120 milions d'euros "per fomentar l'ocupació juvenil en el sector dels mitjans". A

A ITÀLIA PER PRIMER COP L'ACORD AMB ELS EDITORS COBRIRÀ TANT A FREELANCE COM ALS QUE TREBALLEN PER A MITJANS EN LÍNIA

més, els joves que treballin en pràctiques podran cobrar per la feina.

Una situació que contrasta amb la dels periodistes de Sèrbia ja que, tal com va denunciar l'organització professional Sinos, el 22 de juliol, durant un taller

a Belgrad, a alguns professionals que treballaven per a mitjans privats no els va ser permès ni assistir al taller. En mitjans petits, locals i regionals, sovint es troben que els professionals de les redaccions "no tenen un contracte firmat, se'ls demana que ells mateixos es paguin l'assegurança mèdica, que portin el seu propi equip a l'oficina i molts no cobren durant mesos", va explicar Dragana Cabarakapa, presidenta de Sinos.

Mentrestant, a Finlàndia, on els mitjans acostumen a gaudir d'una bona salut i de recursos per investigar i treballar sense problemes, la companyia pública

de ràdio i televisió va anunciar, el passat 3 de novembre, un pla imminent per eliminar, com a mínim, 185 llocs de feina, degut a una retallada de fons ordenada pel parlament finès. Diferents grups europeus

EL PASSAT NOVEMBRE, ES VA ANUNCIAR LA PÈRDUA DE 185 LLOCS DE FEINA A LA RÀDIO I LA TELEVISIÓ PÚBLICA DE FINLÀNDIA

han fet una crida al diàleg amb el sindicat Suomen Journalistiliitto d'aquest país per "anteposar la qualitat del periodisme" i assegurar-se que es mantingui una "cadena forta i independent" dirigida a l'interès públic.

REPLANTEJAMENT SINDICAL

Per afrontar al millor possible situacions com aquestes, el 6 i 7 d'octubre, va tenir lloc a Skopje (Macedònia) una trobada amb organitzacions de l'Europa oriental per treballar en la formació de sindicats de periodistes que defensin adequadament els seus drets. L'EFJ dóna suport a aquestes activitats, tot i que també apunta que cal revisar la naturalesa i la raó de ser d'aquests i altres associacions similars. "Lluites col·lectives per a qui?", es pregunta Bittner, assenyalant les diferències entre els sectors representants. Més d'un 70% dels acords col·lectius laborals beneficien persones que treballen per a la premsa escrita i ràdio, i tan sols un 16% als que treballen per a mitjans digitals.

La definició de *professional digital* no és clara i es donen casos en els quals els que treballen en plataformes de nova creació "són vistos com de segona classe", mentre que encara subsisteix la pràctica, sovint criticada, de "transferir periodistes que treballen al web a tasques tècniques o de màrqueting".

A Alemanya, un 60% dels periodistes dels sindicats ja són freelance, el segon percentatge més alt a Europa després de Polònia (un 70%). Això demostra una capacitat per

respondre a les noves necessitats dels que ingressen en l'ofici, com els 28 periodistes del projecte Krautreporter, que el passat juny va recollir quasi un milió d'euros en sis setmanes per iniciar una revista sense publicitat. Aquest és un dels exemples bandera de micro-mecenatge a Europa.

L'EFJ insisteix en la urgència que els diferents col·lectius es converteixen en "agents de canvi" disposats al servei, més enllà de defensar les "causes tradicionals sindicals". Això suposaria accions com l'avaluació dels serveis oferts i l'adaptació de la cultura d'organització col·lectiva.

L'avaluació dels serveis se centra en els col·legues a l'atur, amb una formació diferenciada (no tan sols en aspectes tècnics, també en finances i administració

"ENCARA HI HA MOLTA ANSIETAT, FRUSTRACIÓ I PESSIMISME EN LA INDÚSTRIA PERIODÍSTICA"

Renate Schroeder, European Federation of Journalists

de personal) i altres dirigits a grups més específics, com els periodistes menors de trenta anys, els veterans que encara exerceixen i els professionals que pertanyen a minories. "Diversitat, pluralisme intern i inclusió haurien de ser la norma en les associacions de periodistes", en línia amb la solidaritat que propugnen, recalca Bittner, que també afegeix la importància de generar un intercanvi transnacional més fluid d'experiències i bones pràctiques.

Una altra acció seria la incorporació de mitjans digitals en la mateixa activitat de cada col·lectiu, ja que la presència en línia de molts d'aquests encara mostra un retard enfront de les possibilitats d'eines socials web.

I, finalment, l'organització que aglutina els periodistes europeus aposta per l'adaptació de la cultura organitzativa associativa.

Bittner observa que existeixen sindicats que "estan encara vigorosament defensant les estructures i rols en els seus mitjans. Sovint protegint els drets adquirits, però poques vegades innovant i sense el coratge per començar nous projectes, amb el risc de fracassar".

Les possibilitats ja no tan sols de subsistència sinó de creixement en els mitjans són proporcionals a la inversió real que facin en les respectives redaccions. En aquesta equació, els diferents col·lectius tenen un paper fonamental que l'EFJ crida a revisar, ja no tan sols per mantenir condicions prèviament pactades, sinó per proveir els membres amb recursos laborals cada cop més refinats, ja siguin de treball institucionalitzat o freelance, així com procurant associar més joves i estudiants.

La crisi econòmica no s'ha acabat i encara hi ha molta "ansietat, frustració i pessimisme en la indústria", admet Renate Schroeder, director de l'EFJ, si bé realisme i optimisme poden anar agafats de la mà si l'ímpetu empren-

dor digital és promogut amb l'experiència acumulada dels molts anys "analògics" i les organitzacions aconsegueixen representar de manera més incloent la diversitat del periodisme a Europa. **Ç**

Més informació a:

europe.ifj.org → Estudi *Confronting Austerity*, d'Andreas K. Bittner (disponible en anglès, francès i alemany)

bit.ly/1uJnOd6 → Estudi *Innovation and Trade Unionism in the News Industry* d'Andreas K. Bittner

bit.ly/1tox3c7 → La Federació Internacional de Periodistes ofereix aquesta eina en línia per informar-se de negociacions, drets i bones pràctiques.

+ info

REPORTERES EN PEU DE GUERRA

Història de les pioneres que informaren des de zones en conflicte

TEXT LAURA SAULA

Un repàs a la biografia de les primeres reporteresses de guerra, des de la Revolució Italiana de 1846 fins a la guerra del Vietnam, moment en què les periodistes ja van començar a ser més habituals en els conflictes bèl·lics. Un àmbit de la professió que durant molt de temps semblava que era una qüestió d'homes.

Per bé o per mal, durant molts anys les dones han estat excloses de la guerra. Les primeres normes de protecció dels periodistes en cas de conflicte armat sempre van referir-se al gènere masculí, tal com s'observa a l'article 13 del Reglament relatiu a les Lleis i Usos de la Guerra a la Convenció de la Haia de 1899. No és d'estranyar, doncs, que fins ben entrat el segle XX els editors dels principals diaris no volguessin enviar les seves dones periodistes a cobrir notícies des del front. Alguns d'aquests directors es van arriscar i, gràcies a ells, podem conservar el testimoni de grans reporteresses com Virginia Cowles, Martha Gellhorn o Gerda Taro.

PRIMERS TESTIMONIS

REVOLUCIÓ ITALIANA (1846)

Una de les primeres reporteresses de guerra que es coneixen va ser la nord-americana Margaret Fuller (1810-1850). De fet, va passar a la història per haver estat la primera dona al seu país en aconseguir un contracte en una redacció. Primer, com a editora en un diari anomenat *Dial* i, més tard, al *New York Tribune*. Va ser el director d'aquest últim mitjà qui li va proposar, el 1846, viatjar a Europa com a corresponent. Precisament en aquell moment, hi havia la Revolució Italiana i Fuller fins i tot va poder cobrir tot el procés i entrevistar Giuseppe Mazzini, un dels protagonistes de la revolució.

GUERRA DE CUBA (1898)

Durant la guerra del 98, van haver-hi dues dones periodistes que aconseguiren endinsar-se al nucli del conflicte mitjançant diferents procediments. Una d'elles va ser la nord-americana Anna Northend Benjamin (1874-1902), que va obtenir un passaport de premsa oficial per seguir les tropes americanes a Cuba. Segons s'explica a l'enciclopèdia *American women at war: from the home front to the battle fields*, els seus escrits van tenir tant d'èxit que, un any més tard, va viatjar cap a les Filipines per cobrir els horrors de la insurrecció que estava patint el país en aquells moments.

FINS BEN ENTRAT EL SEGLE XX, ELS EDITORS DELS PRINCIPALS DIARIS NO VAN ENVIAR DONES A COBRIR NOTÍCIES DES DEL FRONT

Seguint amb la guerra de Cuba, una altra periodista nord-americana del *Chicago Record*, Trumbull White, va aconseguir viatjar a aquesta illa després d'inscriure's com a infermera per a la Creu

Roja. Aquesta tàctica per poder arribar a la primera línia de foc va ser molt seguida, posteriorment, per altres dones periodistes que no aconseguien un passi de premsa oficial. White va acabar escrivint el llibre *Our War with Spain for Cuba's Freedom*, entre molts altres.

GUERRA DEL MARROC (1909)

És en aquest punt quan ens trobem amb la primera periodista i reportera de guerra espanyola documentada. Parlem de Carmen de Burgos y Seguí (1867-1932), també coneguda com a *Colombine*. Redactora del *Diario Universal*, va arribar a cobrir diferents episodis de la guerra amb el Marroc, tot i que oficialment el diari

TRUMBULL WHITE VA INSCRIURE'S COM A INFERMERA PER ARRIBAR A LA PRIMERA LÍNIA DE FOC, TÀCTICA QUE DESPRÉS ALTRES COPIARIEN

només l'enviava per realitzar reportatges de caire social. Però les ganas d'introduir-se en el front de batalla van fer que acabés visitant hospitals i campaments militars. Segons explica Gonzalo Jar Couselo al *Cuaderno de Periodistas d'APM*, quan Carmen de Burgos volia entrar a les dependències militars posava com a excusa que volia veure "com es trobaven els nois" i així escriure articles perquè les seves famílies estiguessin tranquil·les.

PRIMERA GUERRA MUNDIAL (1914-1919)

Una altra reportera espanyola també va destacar molt durant la Primera Guerra Mundial i la Revolució Russa de 1917. Es tracta de la gallega Sofia Casanova, que va ser tractada com una heroïna, ja que va ser l'única espanyola que va restar a les línies de foc durant aquest conflicte. Les altres periodistes documentades que van cobrir el conflicte van ser dues nord-americanes, Mary Roberts Rhinehart (1876-1958) per al *The Saturday Evening Post* -que va entrevistar, entre altres, Winston Churchill i Albert I de Bèlgica- i

Peggy Hull (1889-1967), que es va fer famosa per haver estat la primera reportera de guerra oficialment reconeguda pel govern dels Estats Units.

INVASIÓ ITALIANA D'ABISSÍNIA (1935-1936)

Dues reporteress de guerra espanyoles, de residència francesa, van instal·lar-se a la capital, Addis Abeba, durant la guerra d'Abissínia. Eren Margarita de Herrero i Dolores de Pedroso, que van ser enviades per *Le Journal*. La seva professionalitat, però, va ser qüestionada pels companys periodistes quan, després d'uns atacs amb gas contra la població civil per part del bàndol italià, les dues van deixar durant un temps la feina per ajudar les víctimes com a infermeres a l'hospital.

L'ÈPOCA DAURADA

GUERRA CIVIL ESPANYOLA (1936-1939)

Aquest conflicte va comptar, per primera vegada a la història, amb una gran presència femenina de periodistes. Entre les dones que van cobrir-lo, s'hi troben Kati Horna (Hongria), Tina Modotti (italomexicana), Kitty Bowler (Estats Units) o fins i tot la catalana Marina Ginestà. Però hi ha tres noms que han passat a

CARMEN DE BURGOS, QUE VA COBRIR LA GUERRA DEL MARROC EL 1909, ÉS LA PRIMERA REPORTERA DE GUERRA ESPANYOLA DOCUMENTADA

ser una icona dins dels periodistes que van cobrir la Guerra Civil: Virginia Cowles, Martha Gellhorn i Gerda Taro. La nord-americana Virginia Cowles (1912-1983) escrivia per a Hearst, grup de premsa sensacionalista, fins que va veure que la Guerra Civil era una oportunitat per demostrar les seves dots de periodista. Va cobrir el conflicte repartint-se entre els dos bàndols i va acabar plasmant la seva vida quotidiana al llibre *Looking for Trouble*.

Molt més mediàtica va ser la nord-americana Martha Gellhorn (1908-1998), també coneguda per ser parella d'Ernest Hemingway. Va ser una de les periodistes clau del conflicte. Per poder pagar-se el viatge a Espanya el 1937, va haver d'acceptar una proposta de la revista *Vogue* per escriure un reportatge sobre els

A la primera pàgina, Margaret Fuller. En aquesta pàgina, a sota aquestes línies, Sofia Casanovas. A dalt a la dreta, Carmen de Burgos. A baix, Mary Roberts Rinehart.

A l'esquerra, Carmen de Burgos. A sobre aquestes línies, a dalt, Gerda Taro i, a baix, Martha Gellhorn.

problemes de bellesa a la mitjana edat, tal com explica Jar Cou-selo al *Cuaderno de Periodistas d'APM*. Un cop a Espanya, Gellhorn va escriure per a la revista *Colliers* i es va instal·lar al mític Hotel Florida de Madrid. Tot i que va ser molt a prop de la línia de foc i les seves cròniques eren molt ben valorades, mai es va considerar a si mateixa com una corresponsal de guerra en el sentit estricte,

LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA VA SER EL PRIMER CONFLICTE AMB UNA GRAN PRESENCIA DE DONES, COM LA CATALANA MARINA GINESTÀ

ja que assegurava no saber res sobre operacions militars ni del que estava passant realment. Més endavant, cobriria nombrosos conflictes arreu del món, com l'entrada al camp de concentració de Dachau, el conflicte araboisraelià o la guerra del Vietnam.

D'altra banda, l'alemanya Gerda Taro (1910-1937) és considerada una pionera en el periodisme gràfic de guerra femení, i també la primera a morir mentre cobria un combat. Companya sentimental d'André Friedman, més conegut com a Robert Capa, junts van anar a la Guerra Civil i van treballar per a revistes com *Regards* o *Vu*. Un dels reportatges més destacats de Taro va ser el de la primera fase de la batalla de Brunete, publicat a *Regards* el 22 de juliol de 1937. Malauradament, va morir durant un desplegament de l'exèrcit republicà el 1937. Amb el temps, a moltes de les seves fotografies i escrits se'ls ha donat erròniament l'autoria de Robert Capa i la seva figura no ha tingut el ressò que es mereix.

SEGONA GUERRA MUNDIAL (1939-1945)

Molts són els noms femenins que es troben a la llista de reporteresses que van cobrir la Segona Guerra Mundial; com les nord-americanes Sigrid Schultz, Margaret Bourke-White, Lee Miller, Helen Kirkpatrick, Dorothy Thompson, Ruth Cowan, Katherine Coyne, Betty Wason, Mary Welsh, Dixie Tighe,

Kathleen Harriman, Tania Long o Margaret Higgins, entre altres. L'anglesa Barbara Wace (1907-2003), reportera d'Associated Press, és considerada la primera dona a cobrir, el 1944, la invasió de Normandia, quatre dies després del dia D. Segons explica el web *Nojobforawoman.com*; en aquella època, les dones nord-americanes que volien anar a cobrir la guerra eren dirigides directament a l'Armada Femenina o a la zona d'infermeria militar, de manera que eren molt lluny de la línia de foc i, en conseqüència, d'obtenir un reportatge de portada ni cap tipus de reconeixement.

MARTHA GELLHORN I GERDA TARO, PARELLES D'ERNEST HEMINGWAY I ROBERT CAPA, SÓN ALTRES REPORTERES RECONEGUES

GUERRA DEL PACÍFIC (1937-1945)

La fotoperiodista nord-americana Dickey Chapelle (1919-1965) es va embarcar el 1944 cap al Pacífic Sud per fotografiar l'activitat de les infermeres destinades a la guerra. A poc a poc, va començar a seguir els marines, amb qui va poder cobrir la batalla d'Iwo Jima i d'Okinawa. La major part de la seva feina va sortir publicada al *National Geographic*.

UNA NOVA ERA

GUERRA DEL VIETNAM (1959-1975)

És a partir d'aquesta guerra quan la dona reportera ha tingut cada vegada més presència en els conflictes bèl·lics. Alguns casos destacats van ser les nord-americanes Judith Coburn, Gloria Emerson, Barbara Gluck i Ann Bryan Mariano, així com l'australiana Kate Webb i les franceses Christine Spengler i Catherine Leroy.

Dos anys després de finalitzar la guerra del Vietnam, es van aprovar els dos Protocols Addicionals als Convenis de Ginebra, en què per primera vegada s'assegurava la protecció a la figura dels periodistes freelance (dels dos gèneres) en missions de guerra. Encara quedava un llarg camí per recórrer. Ç

Més informació a:

Cuaderno de Periodistas nº 60, Abril de 2009. Jar Cou-selo, Gonzalo.

Enciclopèdia *American Women at War: From the home front to the battle fields*. Lisa Tendrich Frank.

nojobforawoman.com/

Gerda Taro. *La sombra de una fotógrafa*. François Maspero (La Fàbrica, 2010)

+ info

UN NOU MÓN, UNA NOVA PROFESSIÓ

La caiguda del mur de Berlín, de la qual es compleixen vint-i-cinc anys,
vist per periodistes que van ser-ne testimonis

TEXT ANNA GALDON

El 9 novembre de 1989, els berlinesos posaven un punt i a part a la història d'Europa. En unes hores, queia el mur de Berlín, primer pas per a la reunificació alemanya i avantsala de la desfeta comunista. Vint-i-cinc anys després, no només ha canviat el món, la tecnologia i l'estabilitat global. També ho ha fet el periodisme.

El càmera que gravava Vicent Partal, enviat especial de Televisión Española-Catalunya a Alemanya, va donar-li pas per entrar en directe i explicar al món què estava passant a Berlín. Però el periodista no va poder reaccionar durant uns segons. Tot i tenir-ho preparat, no sabia com posar amb paraules la gran quantitat d'emocions a flor de pell que havia estat recollint les hores posteriors a la caiguda del mur. No podia assimilar que es trobés a l'Alexanderplatz, epicentre encara minant de la zona comunista. Era tan fort –recorda vint-i-cinc anys després. Estava superat. Pensava que aquell espai, feia vint-i-quatre hores era el lloc on podia començar un conflicte global. L'haguera trepitjat una bota militar del bàndol que no tocava, i desapareixia el planeta. Em va costar arrencar la crònica”.

Un bloqueig, una alegria continguda i una impressió que recorden tots els professionals que cobrien l'esdeveniment que marcaria el final del segle xx. “Senties verdaderament que estaves canviant el curs de la història”, detalla la periodista Rosa Montero, també present aquells dies a la capital alemanya.

L'Alexanderplatz, l'espai públic que millor representava la modernitat de l'Alemanya oriental, es convertiria en un dels punts clau d'aquella setmana històrica. N'hi hauria altres, com ara el Checkpoint Charlie, la porta de Brandenburg o la desèrtica Potsdamer Platz, emplaçaments testimoni d'aquells dies de centenars de retrobaments, abraçades i anècdotes úniques.

Per transmetre-les de la millor manera possible, Partal va decidir convertir l'emoció que es respirava en el fil conductor del seu reportatge per al programa *Panorama*.

"MÉS QUE PERIODISTA, ERES ESPECTADOR PRIVILEGIAT D'AQUELL ESDEVENIMENT, I HO EXPLICAVES AMB MOLTA EMOCIÓ" Eduard Sanjuán

El resultat es materialitzaria després de dues nits de feina esgotadora, quan ell i el seu càmera txec, Jan Kerhart, van poder enviar a Sant Cugat un reportatge d'uns vint minuts en el qual es prescindia de les paraules per donar pas a imatges, sensacions, veus originals i algun apunt, i que acabava amb el *Let It Be* dels Beatles. “Va haver-hi moltes crítiques al videoclip final”, puntualitza l'actual director de *Vilaveb*. “Era arriscat des del punt de vista televisiu, –afegeix– perquè posava el punt i final amb música i una parella ballant al ralenti, si bé era l'única manera d'ensenyar el que realment estava passant”.

"NO ESTÀVEM PREPARATS PER ENTENDRE-HO. ERA COM SI MENTALMENT HO TINGUÉSSIM PROHIBIT" Vicent Partal

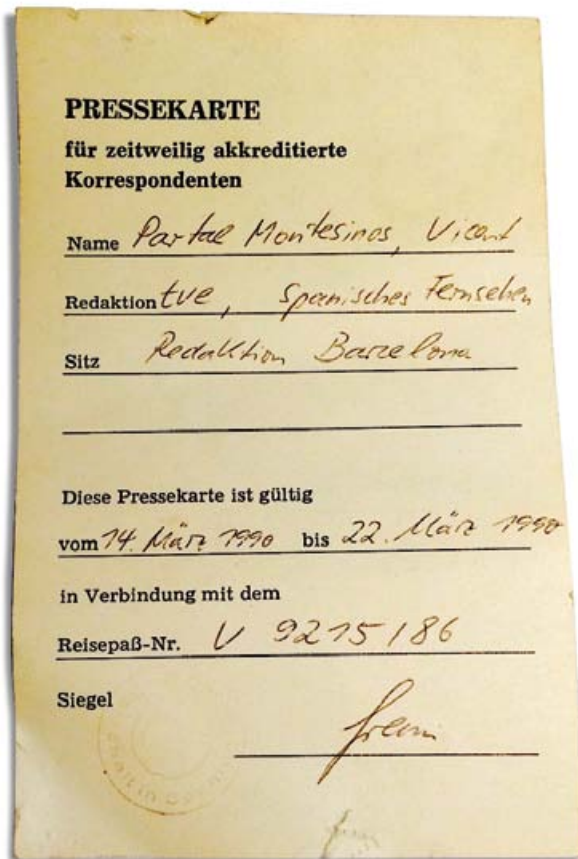
Muntat en dues nits “eternes” en una fosca habitació de l'hotel on es trobaven alguns dels periodistes espanyols, el reportatge posava de manifest un canvi que es consolidaria amb els anys: el de la transmissió d'emocions i històries personals que, sense caure en el sensacio-

nalisme, aniria guanyant pes sobretot en la televisió, encara que també en la resta de mitjans periodístics. Llibert Ferri, enviat especial i corresponsal de TV3 a l'Europa de l'Est durant els anys de la desfeta de l'URSS, recorda com, durant la guerra freda, el llenguatge i l'estil periodístic eren “d'un encarcament

terrible”. “El final del bloc soviètic es també el final d'un imperi, d'un somni, –afegeix– i es concreta en coses del dia a dia. La gent es queda sense calefacció o sense pensió, i explicar això també és molt interessant”. Aquesta nova fórmula més lleugera, abans reservada als grans reportatges i no a petites cròniques, començaria a despuntar aquells dies a Berlín i permetria una cobertura més amplia de la vida quotidiana i les experiències més personals.

Escenari d'algunes d'aquestes històries úniques van ser els diferents punts de control, com el Bornholmer Strasse, que ha passat a la història per ser el primer a obrir-se, aquella nit del 9 de novembre, i posar de manifest també la

confusió que regnava entre els *vopos*, els policies dels passos de la part oriental. Un milió de persones va creuar a l'oest per algun d'aquests punts aquell mateix dissabte. Un milió d'històries que periodistes d'arreu del món recollirien de manera quasi involuntària, tal com recorda des

A la primera pàgina, una imatge de 1989 d'un berlinès picant el mur. Sobre aquestes línies, un jove Vicent Partal informant per a TVE i el seu visat.

de Brussel·les Cristina Gallach, aleshores enviada especial per a *El Periódico*: “Havia de tornar a Barcelona, i en pujar al taxi a l’RDA i demanar per l’aeroport de Berlín oest, el taxista em va dir que no hi havia anat mai. Recordo haver fet un reportatge sobre aquell home, que amb el seu *Trabant* em va anar explicant com era fer la carrera per primera vegada a la vida. En moments així, t’interessa la part humana, i t’adones realment de l’impacte que tenen els règims en aquests països”.

Uns règims que van decidir, les primeres hores, blindar la informació referent al que estava passant, fet que tan sols va potenciar la cerca d’històries per elaborar les cròniques que s’havien de despatxar.

Eduard Sanjuan, enviat especial per a TV3, detalla com l’empatia amb la gent era el més bonic del moment: “Hi havia escenes impressionants. Més que periodista, eres espectador privilegiat d’aquell esdeveniment, i ho explicaves amb molta emoció”.

PER SORPRESA

Ningú va anticipar el que passaria. Els professionals que cobrien l’Est tenien indicis que entreveïen un gran canvi: al setembre, milers d’alemanys de l’est havien fugit per Hongria, que acabava d’obrir la frontera amb Àustria; a l’octubre, 70.000 persones es varen manifestar a Leipzig en una de les concentracions populars multitudinàries d’aquelles setmanes; a principi

de novembre, el primer ministre de l’RDA, Willi Stoph, dimitia i era substituït pel reformista Hans Modrow...

Tot apuntava, doncs, cap a un gran esclat social o polític. Però ningú s’imaginava que el que haurien de cobrir serien esdeveniments tan crucials com la caiguda del mur, la posterior desfeta de l’URSS o el final de la guerra freda. La bipolaritat entre Washington i Moscou semblava condemnada a perdurar eternament, per això la sorpresa va marcar professionalment molts dels presents, fent-los replantejar la visió que tenien del món i del que estaven informant. “Es una de les coses que no penses mai que pot passar”, assegura Gallach. Partal va més enllà: “No estàvem

preparats per entendre-ho. Era com si mentalment ho tinguéssim prohibit. Tots nosaltres estarem marcats per això”.

Els esdeveniments d'aquella freda i plujosa tardor no van representar només la fi d'una frontera geogràfica, sinó també la fi d'un sistema global i un equilibri mundial, i no hi havia consciència del punt i a part

UNA PREGUNTA DEL PERIODISTA RICARDO EHRMANN A UN ALT MEMBRE DEL POLITBURÓ VA PRECIPITAR ELS ESDEVENIMENTS

que simbolitzava, tampoc entre els polítics. Sense anar més lluny, el canceller de l'RFA, Helmut Kohl, era de viatge oficial a Polònia aquella primera setmana de novembre. “Absolutament ningú dels líders polítics de l'oposició, cap dels que estaven fent caure el mur a l'RDA, tenien idea del que estaven fent o cap a on anaven. Els vaig entrevistar a tots i eren arrossegats per les masses”, recorda Rosa Montero. Unes masses que aconseguien, en una sola nit, tirar per terra una construcció que simbolitzava la divisió alemanya, europea i mundial.

UNA NOVA ERA

Començava així una nova era. Els berlinesos només tardarien unes hores a enderrocar el mur. Ara bé, tot i que la presència de milers de ciutadans va ser clau, no es commemorarien els vint-i-cinc anys d'aquell dia històric si no fos per la pregunta que el periodista Ricardo Ehrmann va formular a Günter Schabowski, alt membre del politburó, durant la roda de premsa que aquest va oferir la tarda del 9 de novembre.

El govern de l'RDA volia permetre als ciutadans més llibertat de moviment, i Ehrmann va incidir en la normativa de viatges. José Maria Siles, corresponsal per a TVE que era present a la conferència de premsa, escriu en els diaris que Schabowski va contestar nerviós i llegint d'uns

apunts que no semblaven massa clars. Amb un punt d'improvisació, el funcionari va assegurar que la mesura per creuar sense passaport ni visat era d'aplicació immediata quan, en realitat, estava pensat per a l'endemà. Cristina Gallach, juntament amb Josep Maria Martí Font, corresponsal d'*El País*, era també a la roda de premsa celebrada a la seu del partit. “Feia molt fred —recorda— i el meu alemany era regular. Quan Schabowski va explicar que els ciutadans podrien passar a l'oest sense traves, em vaig

aixecar i vaig córrer cap al primer telèfon fix que vaig trobar. El meu cap, Mateo Madridejos em va dir, ‘no pot ser, no ha sortit per agències’. I li vaig contestar ‘clar que no, tinc a Reuters i a France Press darrera meu, esperant que pengi!’ A partir d'aquí ja es va començar a saber”. Un anunci operatiu que es va retransmetre en

LA REVOLUCIÓ DE LES NOVES FORMES DE COMUNICACIÓ ES VA ACCELERAR AMB LA FI DEL SEGREST TECNOLÒGIC DE LA GUERRA FREDA

directe i que no pretenia tenir la magnitud política que va adquirir, però que va fer que el mur tingués els dies comptats.

CANVI TECNOLÒGIC

L'anècdota que explica Gallach no s'entendria en el món actual. Avui no cal fer cua per connectar amb la redacció a través d'un fix i les cròniques són immediates. El món ha canviat de paradigma en només vint-i-cinc anys i, tot i que l'evolució hauria tingut lloc d'una manera o altra, el cert és que la guerra freda tenia la tecnologia segrestada, “embargada i congelada”, en paraules de Llibert Ferri.

Eren els anys de la carrera espacial, el descobriment d'Arpanet i els primers mòbils, si bé tot es dissenyava i destinava a objectius militars. De fet, el gran salt

només s'explica ajuntant el canvi polític que suposa el final de guerra freda amb el cultiu tecnològic que s'havia estat semblant els anys anteriors. La tecnologia ja hi era (Vicent Partal recorda com Gorbtxov tenia un dels primers Nokia i els corresponsals es divertien intentant entendre què era aquella maleta amb un telèfon) però estava destinada a usos molt contrets.

Avui en dia, en canvi, la població té accés a la Xarxa i tot ciutadà pot informar des de qualsevol punt del planeta. Amb tot, tal com apunta Gallach, “rapidesa no vol dir millora de la qualitat”, i s'ha perdut anàlisi, profunditat i recerca. Un quart de segle després d'aquell primer Nokia de Gorbtxov, a Espanya hi ha, segons l'últim estudi de la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, més de 53 milions de clients de telefonia mòbil. Una ingent quantitat de dispositius que interactuen a temps real, informen i fotografien amb una rapidesa mai vista. Un nou món,

sorgit després de la guerra freda, que el pensador i sociòleg polonès Zygmunt Bauman ha definit amb el terme de *modernitat líquida*. Una

societat canviant, inestable i fluida, on el *tempo* l'imposa la rapidesa.

Per a Bauman, la desregularització, la flexibilització i la liberalització dels mercats també són símbols d'aquesta nova modernitat. Elements que són fruit del canvi de paradigma que va suposar la caiguda del mur, primer, i el bloc comunista, després. Alguns líders socialdemòcrates, com Felipe González, a qui Llibert Ferri cobria en visita oficial a Budapest aquell dijous de 1989, van creure que el canvi podia ser la gran oportunitat del socialisme democràtic a Europa. I potser, en un primer moment de sorpresa i desconcert, aquesta teoria va tenir certa cabuda, però la realitat es va anar imposant i no va deixar lloc a dubtes: el capitalisme, ara sense contrapunt, s'erigiria com a ideologia triomfadora, i en el sentit més pur.

L'ERA DEL PERIODISME EMPAQUETAT

La caiguda del mur i els seus efectes va centrar la primera sessió d'una nova edició del cicle "Futur"

Pilar Bonet, corresponsal d'*El País* a Rússia, era a Sibèria el 9 de novembre de 1989. Sota terra, concretament. Es trobava al fons d'una mina per cobrir les vagues que els miners de la regió russa de Vorkuta, al cercle polar àrtic soviètic, havien començat l'estiu d'aquell mateix any per pressionar el Kremlin. La importància de les aturades radicava en què s'esperava que les protestes obririen una esclatxa reformadora a l'URSS. Però, en sortir de la mina i escoltar el que passava a Berlín, Bonet va tenir clar que la reforma vindria del centre d'Europa, de l'estat dividit per un bloc de formigó que estava tirant per terra la divisió que el món havia acceptat com a sistema permanent. Josep Maria Martí Font, excorresponsal d'*El País* a Alemanya, s'estava a Berlín el dia de la caiguda del mur. Tot i ser aquella setmana a la ciutat, el periodista residia a Bonn, la capital alemanya de l'època a on estaven la majoria de corresponsals, "el lloc més congelat del planeta", en paraules de Martí Font. "Els professionals allà eren immobiliistes. Cobrien la guerra freda des de la trinxera, i pensaven que qualsevol canvi seria el principi de la tercera guerra mundial", afegeix. Per això alguns no van anar ni a l'RDA el dia de la caiguda del mur.

Llibert Ferri, excorresponsal de TV3 a Rússia, gravava un reportatge per al programa *Panorama* a Budapest (Hongria), quan el seu cap li va dir que s'hi quedés per cobrir la visita de l'aleshores president espanyol Felipe González. Des de l'hotel on s'estava, va saber que el mur havia caigut. Una coincidència que el va fer ser testimoni de primera mà de les reaccions que els polítics més importants de la socialdemocràcia europea tenien aquella setmana entorn

l'esdeveniment que canviaria el curs d'Europa.

Bonet, Martí Font i Ferri són tres mirades d'un mateix dia. Tots tres emplaçaments dins el bloc comunista, que demostren que ningú s'esperava que l'esclatxa que ho canviaria tot s'obriria a l'RDA, la més tancada i sobreprotegida de totes les àrees d'influència soviètica. Tres punts de vista ideals per arrencar una anàlisi sobre quin periodisme es feia a final dels vuitanta i quin periodisme fem avui. "La cita amb la Història més important de les últimes dècades", en paraules de Marc Vidal, vicedegà del Col·legi de Periodistes, va ser el marc idoni per donar el tret de sortida a la tercera edició del cicle "Futur", una proposta que busca repensar i enfortir l'ofici a través de xerrades i debats sobre l'estat de la professió.

Una mirada global i una anàlisi necessària que arrenca, així, amb una mirada al passat. Un passat proper ja que, vint-i-cinc anys després de la caiguda del mur, el món encara està gestionant la fallida d'un sistema que va restar dempeus més de setanta anys.

Sense anar més lluny, Ucraïna ens recorda cada dia que els processos de la zona són lluny de la resolució. Som, però, davant d'una nova guerra freda? Per a Ferri, la història passa per sobre situacions que recorden escenaris passats, si bé mai iguals. "Ara no hi ha ideologia, míssils nuclears o sistemes antagònics", puntualitza. Una opinió compartida per Bonet, qui creu que mai es torna al punt de partida: "Ens movem en un món postmodern i eclèctic, amb elements del passat rus i

Ferri, Bonet, Vidal i Martí Font durant la taula rodona. Foto: Jordi Salinas

del soviètic. Hi ha trets que s'assemblen, tot i així, es produirà alguna cosa nova."

El que ha posat sobre la taula la crisi de Crimea és la falta de referents. *The Guardian* o *The New York Times* l'han explicat amb conceptes i llenguatge de la guerra freda, el que, en opinió dels ponents, desvirtualitza l'ofici de periodista. "En moments crítics, el que compta és la professió com a artesanía, la capacitat de fer un parell de sabates a mida. No la producció en cadena que desenvolupa un producte deficitari i irreal", exposa Bonet. Martí Font va més enllà: "Si empaquetes continguts, aleshores ja no és periodisme, és una altra cosa". Una informació empaquetada que domina avui l'estil periodístic, s'oblida de l'anàlisi i de la reflexió, a més de recuperar antics conceptes per poder explicar l'essència d'un nou món. Ç

Eduard Sanjuán informant des de Berlín i Àngels Barceló des de Barcelona amb un tros de mur sobre la taula. Fotos: TVC

A Europa, concretament, la por que el comunisme creués el teló d'acer havia forçat el sistema capitalista a “concedir una sèrie de drets”, analitza Vicent Partal.

"NO HA SERVIT DE RES, NOMÉS PER A LA CRUELITAT I LA INFÀMIA", VA ESCRIURE JOSEP MARIA MARTÍ FONT SOBRE EL MUR

Per a Rosa Montero, el neoliberalisme ja era molt present als vuitanta i va conduir, entre altres coses, a la caiguda del mur, encara que el que va venir a posteriori va ser una regressió a un model “molt més primitiu i salvatge”.

Una teoria que comparteix Eduard Sanjuán, qui creu que el final de l'URSS va donar peu a una “eufòria procapitalista”. La mateixa que es materialitzaria en el Consens de Washington de 1990 i que faria que els periodistes haguessin de prescindir, com recorda Llibert Ferri, del terme *capitalisme* per passar a parlar d'*economia de mercat*. Un canvi que no es limitava al llenguatge i que portaria entre altres coses a la rebaixa de drets socials, la precarització laboral o l'onada de privatit-

zacions, sobretot a l'antiga URSS, a on la fi del comunisme va obrir la porta als abusos i va sembrar el terreny als oportunistes.

Però, tal com apunta Gallach, “no hi havia manuals”, per la qual cosa les transicions es van fer de manera desorganitzada. El cas de la integració de l'RDA va ser un pèl diferent, per tractar-se d'un territori petit i per la gran voluntat del poble alemany, que ja des de les primeres hores del 9 de novembre va cridar a l'uníson “Som un poble!” (“*Wir sind die Völk!*”).

DETINGUTS, MORTS O LLIURES

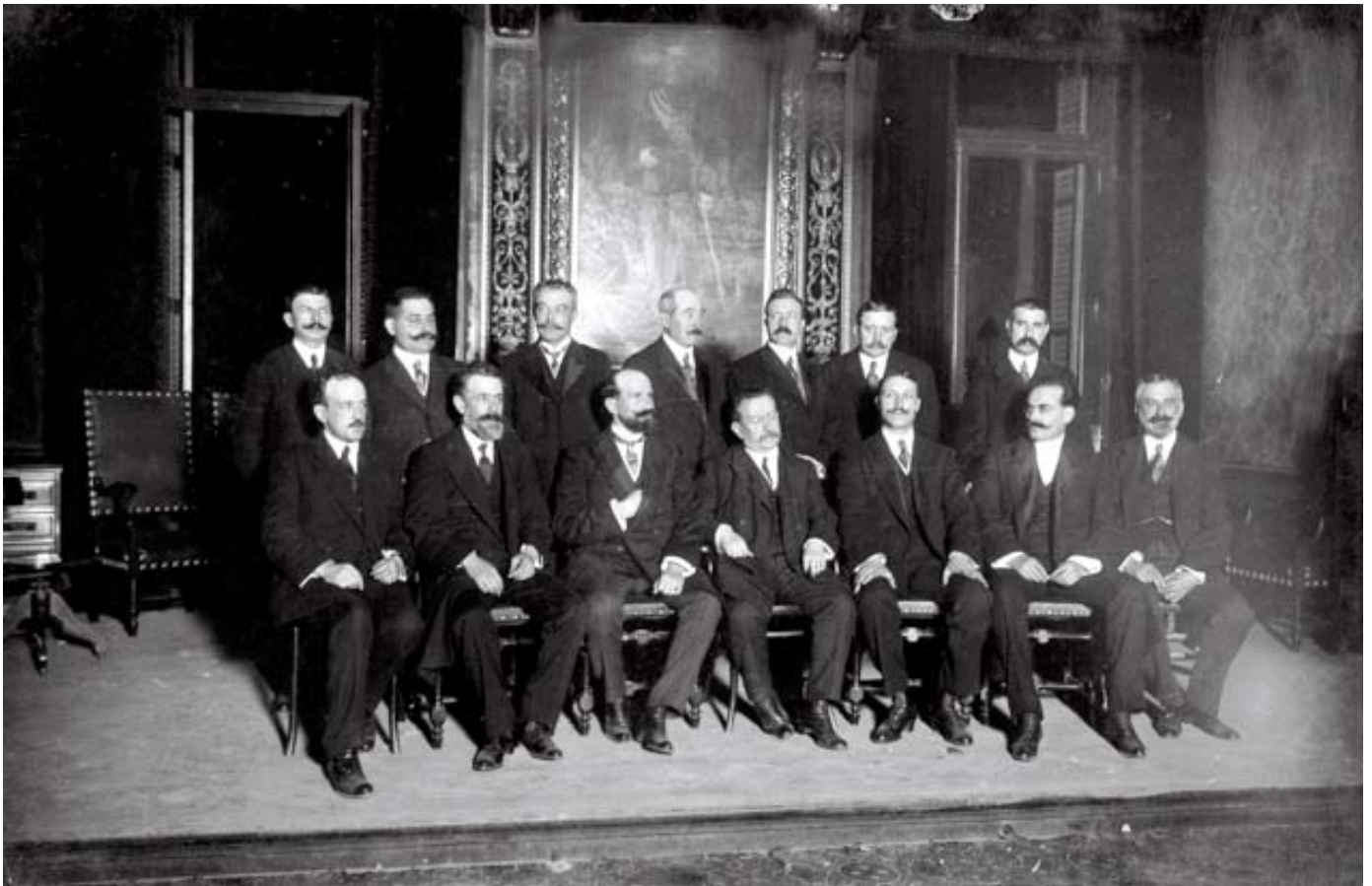
Un clam que va trencar per sempre el formigó que alçava el mur de Berlín. Erigit l'agost de 1961, pretenia evitar la fuga de ciutadans cap a l'oest, i ho va aconseguir durant quasi trenta anys. En aquest temps, 75.000 persones van ser arrestades per intentar escapar, 40.000 van aconseguir-ho i 136, segons dades oficials, van morir en l'intent. Però el més extraordinari és que, com tots els murs que separen pobles a la força, va ser inútil. Vicent Partal relata

a *Llibreta a Berlín* com els alemanys de l'est tornaven a casa per sopar després d'haver creuat a la part occidental aquell primer cap de setmana de llibertat. Josep Maria Martí Font escriu a les cròniques d'aquells dies: “La gran paradoxa del mur és que acaba com va començar. (...) No ha servit de res, només per a la crueltat i la infàmia”.

Ara bé, el més important és que la destrucció del mur va fer veure al món que tot era viable. “Després d'això t'ho creus tot. La caiguda del mur fa possible qualsevol cosa. Si cau el mur, tot es possible”, assegura Partal mentre ensenya un visat per passar a l'Alemanya de l'est datat per al 1990. No el va haver de fer servir mai. El mur va caure en una tarda i Alemanya va aconseguir la reunificació en poc més d'un any. El que semblava impossible va resultar ser així de senzill. I és que la normalitat, la naturalitat i la convicció calma-da són, de ben segur, la millor resposta que els pobles poden donar als totalitarismes, els murs i les imposicions. Ç

UNA SIMBIOSI HISTÒRICA

Els vincles entre la Mancomunitat i el periodisme de l'època
expliquen el coneixement que es tenia de la institució

Prat de La Riba, president de la Mancomunitat, amb la resta de membres en l'assemblea constituent al Saló de Sant Jordi. Foto: Fons Brangulí / Arxiu Nacional de Catalunya.

**La dècada entre 1914 i 1924 emmarca
l'obra de la Mancomunitat de Catalunya,
de la qual se n'ha commemorat el
centenari. No s'entén, però, la fructífera
feina d'aquesta institució sense la premsa
d'aquella època que va fer-ne difusió.**

TEXT JOSEP MARIA FIGUERES

La dècada entre 1914 al 1924 és un període destacat en la història del periodisme català. A més dels nous i grans títols que apareixen, de l'esplèndida *D'Ací i D'Allà* (1918-1936) a la breu *Cuca Fera* (1917), passant per la innovadora *Catalunya Gràfica* (1922-1923), la combativa *L'Estevet* (1922-1923) o l'artística *Vell i Nou* (1915-1921) i tantes altres, el periodisme va consolidar el seu paper d'influència social, de portaveu d'inquietuds en uns anys de profundes transformacions, de la revolució comunista a l'expansió capitalista.

És en aquella dècada en la qual s'engloba la Mancomunitat de Catalunya (la federació de les quatre diputacions de Catalunya que va permetre, per primer cop des del 1714, disposar d'una administració pròpia), així com l'expansió de la Catalunya-ciutat, la consolidació d'una nova societat urbana que, trencades muralles i barreres mentals, s'obre al món amb energia laboral i força comercial.

En tot això hi juguen factors externs com la Gran Guerra i, en política catalana, la voluntat col·lectiva d'autogovern encarnada en el projecte d'Estatut del 1918 que, dirigit per la Mancomunitat, acabaria fracassant per la reacció centralista, constant al govern espanyol durant tres

ELS ANYS QUE VA FUNCIONAR LA INSTITUCIÓ ÉS UN PERÍODE DESTACAT EN LA HISTÒRIA DEL PERIODISME CATALÀ

segles. Només la caiguda de la monarquia, a inici de la dècada següent, comportarà l'autonomia, un cop superada la fase de

descentralització. I això va ser el màxim que es va poder obtenir.

La premsa va mostrar, doncs, una Mancomunitat oberta, dinàmica, amb energia i que actuava tant a Catalunya com a

LA PREMSA VA MOSTRAR UNA MANCOMUNITAT OBERTA, DINÀMICA, AMB ENERGIA I ACTUANT TANT ARREU DEL PAÍS COM A L'ESTRANGER

l'estranger ja que va destacar precisament per obrir-se a l'exterior. Prova d'això és que enviava els doctorands a estudiar fora o com les idees eren ben rebudes per estudiar-les i aplicar-les, si s'esqueia.

MIRALL D'UNA SOCIETAT

El nombre de capçaleres de caràcter catalanista era molt elevat, i no només publicacions minoritàries de caràcter radical com la intermitent *La Tralla* a Barcelona o *L'Autonomia*, un títol que trobem en diverses ciutats catalanes (Valls, Sant Andreu del Palomar...).

El rerefons d'aquella catalanitat en ascens apareixia en una gamma de publicacions que oscil·lava entre el catalanisme con-

servador catòlic a l'entorn de la Lliga fins al republicanisme laic i progressista. Efectivament, a Catalunya la dreta no era la immobilitista reaccionària espanyola —desplaçada i arraconada, igual que el caciquisme, gràcies al canvi que signifiquen les eleccions

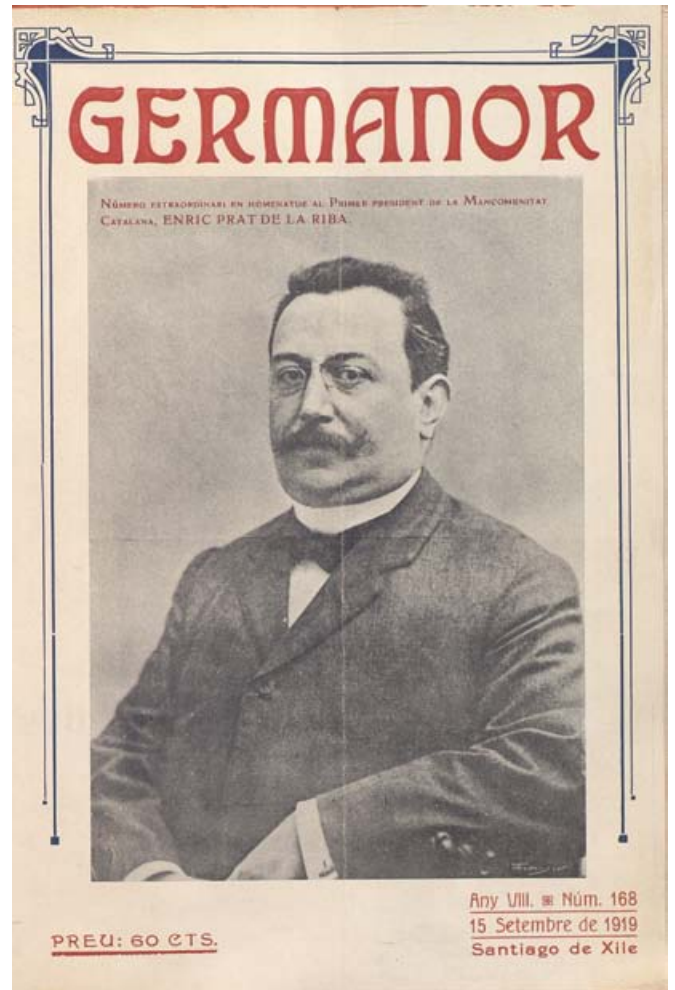
del 1901— sinó que és una plataforma de modernitat.

Així, *La Veu de Catalunya* (1899-1937) i les revistes de l'Editorial Catalana (1917) com *D'Ací i D'Allà*, *Economia i Finances* (1917-1936), *Catalunya Marítima* (1919-1921), *Cuca Fera*, *Agricultura i Ramaderia* (1917-1927)..., eren publicacions d'alt nivell, tant en

l'aspecte formal com en els continguts, tenien molts lectors i fugien del to nostrat minoritari de dècades anteriors. I que, a més, van assolir una normalitat per a les noves opcions polítiques, un cop superats els partits dinàstics, que també havien quedat arraconats.

Simultàniament, hi havia publicacions que eren exponents del republicanisme; des de les populars *La Campana de Gràcia* (1870-1934), *El Diluvio* o diaris com *El Poble Català* (1904-1918) fins a *La Publicidad* (1878-1939) —convertida en *La Publicitat* el 1922—, que esdevindran capçaleres en les quals el catalanisme era present com un substrat que no precisava de cap justificació.

Així, de la innòcua *En Patufet* (1904-1938) a la dissolvent *Papitu* (1908-1937), la catalanitat era òbvia, com tot el país, monolingüe al carrer, malgrat ser en bona part analfabet. Això explica l'èxit de la premsa gràfica, però anirà apareixent de manera inexorable, lenta i constant, l'auge del periodisme en català i del periodisme professional. D'aquesta manera, es veuen publicacions nascudes la dècada anterior

Alguns exemplars de capçaleres com *Cuca Fera*, *La Campana de Gràcia*, *La Veu o Germanor* (aquesta publicada a Xile) on es feien ressò de diferents aspectes de la Mancomunitat.

que eixamplen la seva influència i publicacions noves que incideixen amb força en aquest panorama.

Pel que fa a la premsa generalista, *La Vanguardia* (1881) va créixer com a empresa, tiratge i força, amb les famoses cròniques de Gaziel, l'augment de paginació amb la incorporació de la imatge i un nou disseny. Tot plegat va facilitar que aquest periòdic emblemàtic es consolidés com a tribuna de referència.

El gran nombre de publicacions del moment era fruit d'un conjunt de circumstàncies diverses i coincidents. Així, tot el

EL PERIODISME TÉ UN NOTABLE PAPER EN LA CONSECUCIÓ DE LA MANCOMUNITAT PER LES SEVES CAMPANYES I EL SUPORT DELS PROFESSIONALS

país s'omple de setmanaris informatius –especialment polítics–, de publicacions especialitzades i de la difusió de la premsa generalista de Barcelona, –la de Madrid encara no– que, com la d'arreu Catalunya, té lloc gràcies a la modernització de les comunicacions.

A comarques, aquesta premsa, sovint en castellà, també assumirà un paper important i bàsic, com *La Crònica de Vallès* (1905–1935). També, amb dificultats per viure, trobarem la premsa especialitzada com la nova *La Il·lustració Catalana*, que el 1917 reprèn la singladura. La força del periodisme l'encarnen les agrupacions i sindicats professional, i en l'àmbit polític hi ha tantes publicacions de caràcter nacionalista que es constitueixen en una federació de publicacions nacionalistes.

En canvi, són escasses les publicacions, oficials com *Crònica de la Mancomunitat* (1920–1923) i especialitzades dirigides

a publicar dades del món del treball, del món funcionarial i, especialment, adreçades a la formació dels mestres. Capçaleres com *Butlletí dels Mestres* (1922–1923) o *Quaderns d'Estudi* (1915–1923) en són alguns exemples. En realitat, la Mancomunitat no necessitava premsa pròpia perquè tenia la de la Lliga, amb publicacions especialitzades.

També la premsa generalista, com *La Vanguardia*, informava gairebé diàriament de les activitats de la Mancomunitat. I fins i tot l'especialitzada, com *Avicultura pràctica* (1896–1919) o *Ibèrica* (1913–1920), d'alta divulgació científica, era sensible al

que feia aquesta institució. Una premsa, doncs, que mostrava amb profusió i una qualitat rellevant els avenços i desenvolupaments que

tenien lloc en els diferents àmbits. Uns àmbits que també disposaven de la difusió de les revistes acadèmiques de l'Institut d'Estudis Catalans o de la Biblioteca de Catalunya.

A part de la implicació de bona part de la classe periodística, la Mancomunitat també va disposar d'una activa oficina de premsa que enviava informes on explicava totes les novetats. Antoni Rovira

EN AQUELLA SOCIETAT, EL PERIODISME OCUPAVA UN RANG RELLEVANT, JA QUE COORDINAVA I DINAMITZAVA MOLTES INICIATIVES

i Virgili, proper a Prat de la Riba, va participar en aquesta oficina des del 1914. També va col·laborar als diaris d'esquerra com *La Publicitat* i *El Poble Català* i a *La Veu de Catalunya*. Per tot això, Rovira i Virgili es va convertir en un dels pe-

riodistes més dinàmics en la defensa i projecció de la institució.

IMPLICATS EN EL PROJECTE

Així doncs, la consecució de la Mancomunitat és fruit d'una conjunció política en la qual té un notable paper el periodisme, –amb les campanyes que desenvolupen, en primer lloc, la premsa regionalista, encapçalada per la Lliga amb el diari bandera *La Veu de Catalunya* i tota la intel·lectualitat al costat, d'Ors a Carner–, i amb el suport de periodistes professionals –de Casellas a Morató– que assumiran amb encert les dues edicions diàries i els suplementos.

En les grans ciutats també van aparèixer diaris del partit (*El Dia* –Terrassa–, *El Pla de Bages* –Manresa–, *Diari de Mataró*, *Diari de Sabadell*, etc.), setmanaris com *La Veu de l'Empordà* a Figueres i tants d'altres i amb tanta profusió que, pràcticament, n'hi havia un a cada capital de comarca que tenia una impremta.

D'altra banda, la premsa republicana va aparèixer amb empenta i es trobava arreu, de l'Empordà Federal a Figueres, fins a *El Autonomista* –convertit el 1920 en *L'Autonomista*–, a Girona. A totes les ciutats importants apareguren publicacions.

Aquest gran nombre de capçaleres tipificava una societat en la qual el periodisme ocupa un rang rellevant en l'ordre comunicatiu i d'organització.

No era només l'altaveu del que succeïa i la tribuna de les informacions sinó, i molt important, era un ens organitzatiu que desenvolupava la coordinació, l'impuls i la dinamització de moltes iniciatives.

A dalt, a l'esquerra, una portada de *Catalunya Gràfica* i, a la dreta, un exemplar de *Crònica oficial de la Mancomunitat*, que es va publicar entre 1920 i 1923. A sota, *El poble català* parlant de les sessions del dia anterior.

Per tot això, la dècada en la qual va existir la Mancomunitat contempla diversos episodis, entre els quals hi destaca la voluntat d'assumpció d'un estatut d'autonomia. En aquest context, la imatge de la Mancomunitat s'articula gràcies a aquest periodisme actiu, implicat en una campanya que va comptar amb la mobilització de quasi tots els consistoris, manifestacions multitudinàries, mítings, actes electorals, anhels posats en l'obra de govern de la Mancomunitat – biblioteques, escoles, camins veïnals, telèfons, accions especialitzades en meteorologia, vitivinicultura, nàutica, etc. –.

Aquest suport es va donar, bàsicament, a través de la premsa afí a la Lliga, amb una munició de publicacions receptives i amb l'ajut, també, de la premsa comercial que publicava informacions de la Mancomunitat.

Va ser una institució que va néixer amb força però que no va poder desplegar a fons tota la seva tasca per falta de transferències financeres i de traspassos de les Diputacions fins arribar al màxim punt d'inflexió, el 1920, a les portes gairebé del tancament, que tindria lloc tres anys després.

Així, la premsa va articular una translació social del conjunt de la seva tasca. Per exemple, el 1922 Vallès i Pujals va dictar una conferència a Reus i la Revista del Centre de Lectura la transcriuria íntegra. A l'any següent, Puig i Cadafalch visitava Sant Cugat del Vallès i *Catalunya Gràfica* publicava les imatges i les dades de la visita. I com aquests, molts més casos.

Alguns d'aquests episodis informatius, com el cas Ors, el desig d'un Estatut o la mort de Prat de la Riba –el seu primer president i màxim impulsor– es van convertir en punts d'inflexió d'una presència informativa sobre la Mancomunitat que no era vista com un simple vehicle administratiu, sinó que era considerada com el Govern de Catalunya. I el seu president, el president de la nació.

El periodisme català, però, no tan sols va informar sobre la Mancomunitat. També

hi va haver crítiques, si bé no foren d'una oposició en bloc sistemàticament ni de manera molt habitual, com passava en publicacions centralistes, premsa militar, la clàssica ideològica com l'*ABC*, que envià a Barcelona a periodistes com Julio Camba o José M. Salaverría i comptarà amb corresponents actius com Marsillach.

L'ACCIÓ DE LA CENSURA

Malgrat això, podem dir que, en conjunt, el periodisme català va informar sobre la labor de la Mancomunitat amb generositat i en tots els àmbits: premsa generalista, local, especialitzada... L'acció de govern de

AQUELLES PUBLICACIONS EREN D'ALT NIVELL, TENIEN MOLTS LECTORS I FUGIEN DEL TO NOSTRAT I MINORITARI DE DÈCADES ANTERIORS

la institució apareixia constantment durant aquesta dècada sobretot en l'apartat informatiu, però també com a publicitat, com la dels emprèstits, i amb fotografies o caricatures.

L'acció de la censura, amb la Llei de Jurisdiccions del 1906 en vigor, va provocar constants silencis que aniran en augment, el 1923, amb la suspensió de pràcticament tota la premsa política i la mutilació dels continguts. Lluís Companys a *L'Avenir* o Carrasco i Formiguera a *L'Estevet* en foren clars exemples. Els governadors civils, els governadors militars, els tribunals, els fiscals, el poder polític, en suma, censurava constantment. Com a protesta, *La Campana de Gràcia* al·ludia a la necessitat d'anar a l'estranger per informar-se sense traves.

I és que la premsa catalana feta a l'exterior, entre les quals destaquen capçaleres com *Germanor* a Santiago de Xile i *Ressorgiment* a Buenos Aires, també vivia un moment

EL PERIODISME SERIA FONAMENTAL PER ACONSEGUIR LA MANCOMUNITAT, PROJECTAR-NE L'OBRA I PER INCREMENTAR L'AUTOGOVERN

important. Tenia tanta força que fins i tot es parlava de la necessitat de disposar d'un diari.

Eren moments d'engrescament col·lectiu, fins al punt que els catalans d'Amèrica van arribar a regalar una bandera de seda a la Mancomunitat amb l'objectiu de participar en el procés que es vivia i en què l'Estatut es contemplava

com un autogovern sense limitacions. En aquestes publicacions mensuals que s'editaven a l'estranger, la crítica a les limitacions de la Mancomunitat era duríssima, i ho exposaven amb llibertat, sense la censura i el control que patia la premsa del Principat.

TRIBUNA DE PROJECCIÓ

La premsa local també va ser molt activa a l'hora de difondre la labor de la Mancomunitat. Així, per exemple, la premsa empordanesa es mobilitzava amb la nova biblioteca a la capital de l'Alt Empordà, mentre que la del Camp de Tarragona ho feia amb la primera pedra de la seva.

Aquestes són algunes mostres d'aquesta immensa relació de la Mancomunitat amb

el periodisme que fins i tot és motiu d'una pàgina web que actualment desenvolupen la Diputació de Barcelona i la UAB a través del grup de recerca Hisper.

La premsa de Catalunya, doncs, va informar i es va posicionar decididament a favor de l'Estatut. En canvi, el 9 de desembre de

1918 van tenir lloc a Madrid una sèrie de manifestacions contra la campanya d'autonomia catalana. Els liberals *El Heraldo de Madrid*, *El Imparcial* i *El Liberal*, eren capdavanters, com l'*ABC*, en aquest posicionament crític. *El País*, diari republicà que donava un suport mesurat a l'autonomia catalana, propugnava que no assumís l'ensenyament i donava primacia a l'autonomia municipal. Tan sols *El Debate*, *El Sol* i *La Tribuna* es negaven a recolzar la represàlia i el boicot als productes catalans.

Així doncs, el periodisme va ser una eina fonamental per aconseguir la Mancomunitat, per projectar-ne l'obra i per incrementar l'autogovern. La influència de la premsa, però, també acabaria sent el detonant que posteriorment la prohibiria i la censuraria, simplement apel·lant a la força. Ç

Més informació a:

www.mancomunitatdecatalunya.cat → Pàgina web de la Diputació amb informació sobre aquesta institució històrica i els actes commemoratius corresponents.

+ info

LA DOBLE REVOLUCIÓ

El periodisme d'investigació del diari digital *Mediapart* es finança tan sols amb el que paguen els seus abonats

TEXT I FOTOS ALBERT LLADÓ ROMERO

El mitjà digital francès, creat el 2008 i consolidat com a referent del periodisme d'investigació, suposa tot un fenomen pels escàndols politicoeconòmics que ha revelat, però també pel model d'empresa: es finança només amb abonaments i tot el seu contingut és de pagament. I ja des del tercer any que té beneficis.

“Només els nostres lectors ens poden comprar!”, preconitza un dels pòsters que presideixen l'entrada a la redacció del diari digital francès *Mediapart*, ubicada a tocar de la plaça de la Bastilla a París. Tot i el to propagandístic del cartell, l'eslògan no menteix ni exagera: el mitjà, fundat sis anys enrere, té com a font d'ingressos gairebé única (un 96% del total) el que rep dels abonats. Sense publicitat. Sense subvencions. El percentatge restant correspon a la revenda de continguts i a la publicació de llibres propis. “El 2008, ningú havia fet l'elecció per un model exclusivament d'abonament. Des del primer moment, *Mediapart* va ser concebut com a model de pagament, perquè totes les nostres anàlisis ens deien que no era possible finançar un periodisme de qualitat només amb publicitat, i que oferir gratuïtament el contingut paper al web era un suïcidi. Actualment, el mercat continua mostrant que la publicitat no pot finançar una redacció de trenta-cinc persones per fer bon periodisme”, explica François Bonnet, director editorial de *Mediapart* i un dels cinc fundadors.

El 2008, l'empresa periodística va engegar gràcies al compromís ferri de quatre periodistes de llarga trajectòria a grans mitjans de comunicació a França, entre

UN 96% DELS INGRESSOS PROVENEN DELS 100.000 SUBSCRIPTORS I NO TENEN PUBLICITAT DE CAP MENA

ells Bonnet, i d'un cinquè membre expert en gestió empresarial. El convenciment els va portar a invertir entre tots més d'un milió d'euros de les seves butxaques, la majoria provinent de les quantioses indemnitzacions rebudes dels antics mitjans on treballaven, després d'abandonar-los. La suma, però sobretot la fermesa que implicava, va animar els inversors, fins al punt que, després de prop d'un any i mig buscant els diners necessaris per fer-lo viable, el projecte va arrencar amb 5,7 milions d'euros de pressupost.

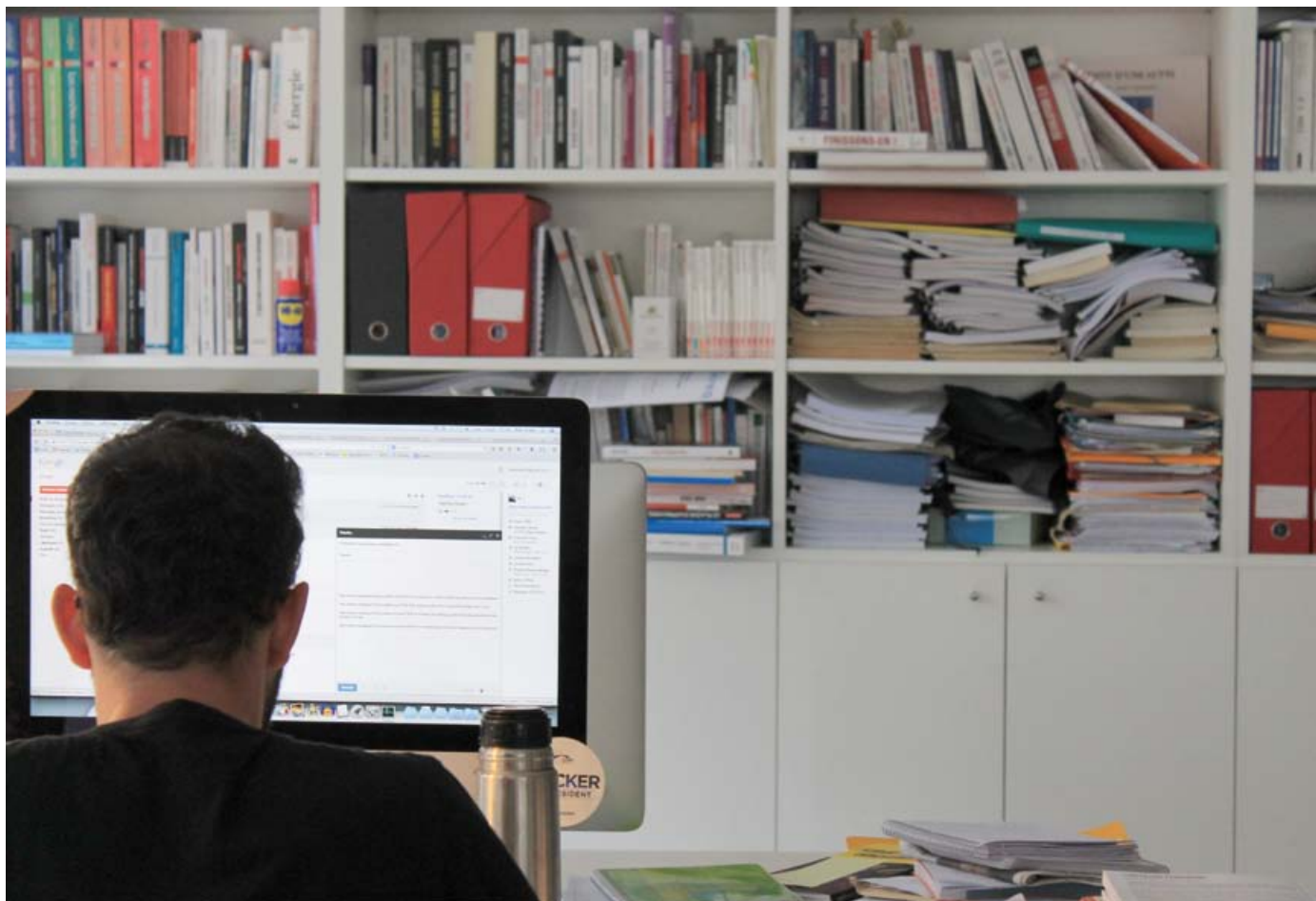
Els inversors es divideixen en l'Associació d'Amics de *Mediapart*, un grup de perso-

nes que per convicció va decidir posar-hi diners i en tres grans inversors que van apostar pel projecte i que van ajudar a enlairar-lo. El model de negoci preveu comprar la part d'aquests tres inversors quan sigui viable econòmicament. Durant els dos primers anys, van rebre també subvencions

públiques pel desenvolupament tècnic, si bé van refusar-les a partir del tercer any de vida, denunciant l'opacitat d'un sistema pensat per afavorir els grans grups de comunicació.

UNA BASE DE LECTORS

Des d'aquell no tan llunyà 2008, *Mediapart* s'ha anat fent un nom a base de publicar exclusives, sobretot de caràcter politico-financer, investigacions profundes i un contingut reposat que no busca les visites, sinó la fidelització. Els seus impulsors no pretenien arribar a una audiència desconeguda i determinada de clic ràpid

En pocs anys, *Mediapart* (a la imatge un detall de la redacció) ha aconseguit crear-se un nínxol de lectors que els permeten autofinçar-se.

—premissa bàsica en llocs web alimentats d’anunciants—, sinó trobar un públic que es fes seu el diari, que hi interactués comentant-lo o a través de blocs perso-

EN SIS ANYS, S’HA FET UN NOM A BASE D’EXCLUSIVES POLITICOFINANCERES QUE HAN SACSEJAT FRANÇA

nals, una opció que cada abonat rep en el mateix moment en què es dona d’alta d’aquest mitjà (després ja és cosa seva si el vol actualitzar).

La mitjana de publicació de *Mediapart*, en comparació amb altres llocs web de mit-

jans de referència, és només de vuit o nou articles al dia, normalment dividits en tres edicions, dues de fortes coincidint amb els pics de trànsit —a les nou del matí i a les vuit del vespre— i una de més lleugera, a la una del migdia.

“Que el mitjà fos de pagament tenia a veure amb el model

de negoci, encara que també amb la convicció. Quan es llança un diari cal trobar una base de lectors, i en el nostre cas volíem dir-los ‘veniu a casa nostra perquè som l’únic mitjà independent de França’. Això només s’aconsegueix a través dels abonaments, i era una aposta

que ens exigia molt com a mitjà, havíem adquirit un gran compromís. Des de bon començament, havíem d’aportar qualitat, un contingut diferent, oferir revelacions. Una oferta editorial que fos exclusiva”, desglossa Bonnet, que ha treballat, entre altres, als diaris *Libération* i *Le Monde*, on va ser-ne redactor en cap, i on el 2003 va viure, explica, un viratge editorial propiciat des de l’accionariat, que va frenar en sec el periodisme d’investigació.

LA FÓRMULA DE L’ÈXIT

Econòmicament, la fórmula de *Mediapart* ràpidament es va convertir en elixir d’èxit: va quadrar balanços dos anys i mig després d’aparèixer, sis mesos abans del que s’havia

previst en el pla comptable, i des del tercer any sempre ha obtingut beneficis. El 2014, sembla que aniran pel mateix camí. La base en què es fonamenten, és clar, són els abonaments, un tronc força robust que actualment arriba ja als 100.000 subscriptors, sent els models de 90 euros anuals i el de 9 euros mensuals els més exitosos entre els lectors.

Per contextualitzar-ho tot plegat, només cal mirar els llocs web dels tòtems tradicionals de la premsa gala, tots amb un mur

VAN QUADRAR BALANÇOS DOS ANYS I MIG DESPRÉS D'APARÈIXER I DES DEL TERCER ANY SEMPRE HAN OBTINGUT BENEFICIS

de pagament porós que intenta trobar el seu lloc entre el gratis total de fins fa poc i el model de pagament de *Mediapart*: *Le Monde* té 45.000 abonats premium, *Libération* en té 10.000, i *Le Figaro*, antic abanderat de la barra lliure informativa al seu portal, en compta 15.000.

Si la independència econòmica era un element indispensable per als responsables de *Mediapart* de cara a poder fer un periodisme d'investigació de qualitat, un altre punt no

LA MAJORIA DELS 35 PROFESSIONALS PROVENEN DELS GRANS MITJANS FRANCESOS, QUE VAN ABANDONAR PER SUMAR-SE AL PROJECTE

menys important era comptar amb bons periodistes. Actualment, 35 (25, el 2008), la majoria de professionals de la redacció de *Mediapart* provenen dels grans mitjans francesos i gairebé tots van abandonar els antics llocs de treball per embarcar-se en un projecte que naixia de zero.

Un salt que tenia com a xarxa la garantia de la direcció de comptar amb diners per treballar en bones condicions durant els primers tres anys, funcionés o no l'aposta. "Vam buscar periodistes molt especialit-

zats en un sector, ja fos pel coneixement, per la formació o per la xarxa de contactes, per aconseguir exclusives, informacions de qualitat i capacitat d'anàlisi en profunditat", remarca Bonnet.

ESTRUCTURA PLANA

El resultat d'aquesta tria és ben conegut: des de la seva existència, *Mediapart* ha destapat els grans dossiers que han sacsejat els fonaments de la *République* dels darrers anys. Entre altres, l'afer Karachi, pel qual la justícia investiga si l'exprimer ministre Édouard Balladur va finançar la seva campanya presidencial de 1995 amb comissions rebudes del Pakistan i l'Àrabia Saudita

a canvi de contractes d'armament; l'afer Bettencourt, el 2011, que va descobrir una trama de finançament il·lícit entre la multinacional L'Oréal i Nicolas Sarkozy, i que acabaria amb l'expresident imputat per haver-se aprofitat, presumptament, de la senilitat de l'hereva de l'imperi de l'empresa de cosmètics.

O el cas Cahuzac, el 2012, en què *Mediapart* va revelar que el ministre de Pressupostos, Jérôme Cahuzac, tenia comptes secrets a Suïssa i a Singapur. Un afer, aquest últim, que va enfrontar el diari digital amb alguns dels grans mitjans de França,

que van posar en dubte la credibilitat de les informacions del digital. Mesos més tard, pressionat per la justícia i per l'opinió pública, el mateix Cahuzac ho reconeixia tot i dimitia del càrrec.

En aquest sentit, el funcionament intern de la redacció ha estat, a més de la independència econòmica i del nivell dels periodistes, una altra de les claus per poder aprofundir en investigacions intricades que requereixen molt esforç i incomptables hores de feina.

PREMI A L'EXCEL·LÈNCIA

A inicis de desembre es va saber que *Mediapart* havia guanyat la primera edició del premi Jaime Arias a l'excel·lència periodística impulsat per l'Associació de Periodistes Europeus de Catalunya (APEC) i *La Vanguardia*. El guardó ha comptat amb la col·laboració del Col·legi de Periodistes de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, la Secretaria d'Afers Exteriors i de la Unió Europea de la Generalitat, l'associació Diàleg, el CIDOB, el RACC i la Fundació de la Caixa.

El jurat ha destacat de *Mediapart* que "la seva independència, la seva qualitat i el seu esperit crític han marcat l'agenda de la política francesa recent, sense oblidar l'esfera internacional, alhora que renovaven el contracte de confiança entre periodistes i lectors de premsa".

El premi recorda la figura del veterà periodista català mort l'11 d'octubre de 2013. A l'hora de tancar aquesta edició, estava previst lliurar el guardó -una creació de Jaume Plensa- el 17 de desembre a l'Ajuntament de Barcelona.

La redacció de *Mediapart* és una estructura petita i especialitzada, allunyada de les grans redaccions dels mitjans de comunicació tradicionals.

A diferència d'una redacció tradicional, *Mediapart*, s'estructura de manera gens jeràrquica, molt horitzontal, on tothom està especialitzat, però sobretot on tothom està preparat per desplaçar-se del seu rang d'acció a un altre si la situació ho requereix. "En casos de gran ressò som mòbils. Per exemple, durant l'afer Bettencourt, quan encara érem 25 periodistes, vam estar els dos últims mesos del cas treballant-hi 18 persones", relaten des de la redacció. Una actitud col·lectiva que ha permès

Mediapart tenir un impacte molt més fort en investigacions concretes que el que poden aconseguir en una redacció clàssica, on el més habitual és que hi hagi un equip d'investigació petit i relativament aïllat.

LÍMITS I ASPIRACIONS

Aquesta estructura petita, especialitzada i mòbil, centrada en la investigació politico-financera, provoca, per contra, que no es pugui arribar a totes les seccions. No hi ha cultura, ni internacional, ni gairebé esport. Sí que s'han fet investigacions puntuals en educació, sanitat, o en un escàndol de discriminació racial al si de la Federació Francesa de futbol. "Cal seguir la pista dels diners, i amb els polítics, amb

el poder, això es produeix més", repeteix sovint Edwy Plenel, director de *Mediapart* i cap de redacció de *Le Monde* que en va capitanejar l'esclat dels anys noranta.

François Bonnet disculpa no poder arribar a determinats sectors informatius, fet que considera utòpic amb una estructura encara en creixement, alhora que anuncia la intenció de desenvolupar informació sobre els països del Magrib i sobre l'economia francesa. "La premsa financera està fortament controlada pels grans grups de la borsa", denuncia, mentre el contempla un altre pòster que serveix també de *mantra* de la redacció: "La llibertat de premsa no és un privilegi dels periodistes, sinó un dret dels ciutadans". Ç

Més informació a:
www.mediapart.fr →
 Web de Mediapart

+ info

***Ara
és la teva.
Col·legia't!***

Tots aquells professionals que pugueu acreditar que el periodisme és la vostra principal ocupació en els darrers cinc anys, podeu demanar a partir d'ara el vostre ingrés al Col·legi de Periodistes de Catalunya.

El termini de sol·licituds estarà vigent fins el 31 de desembre del 2015.

Més informació al nostre web www.periodistes.org

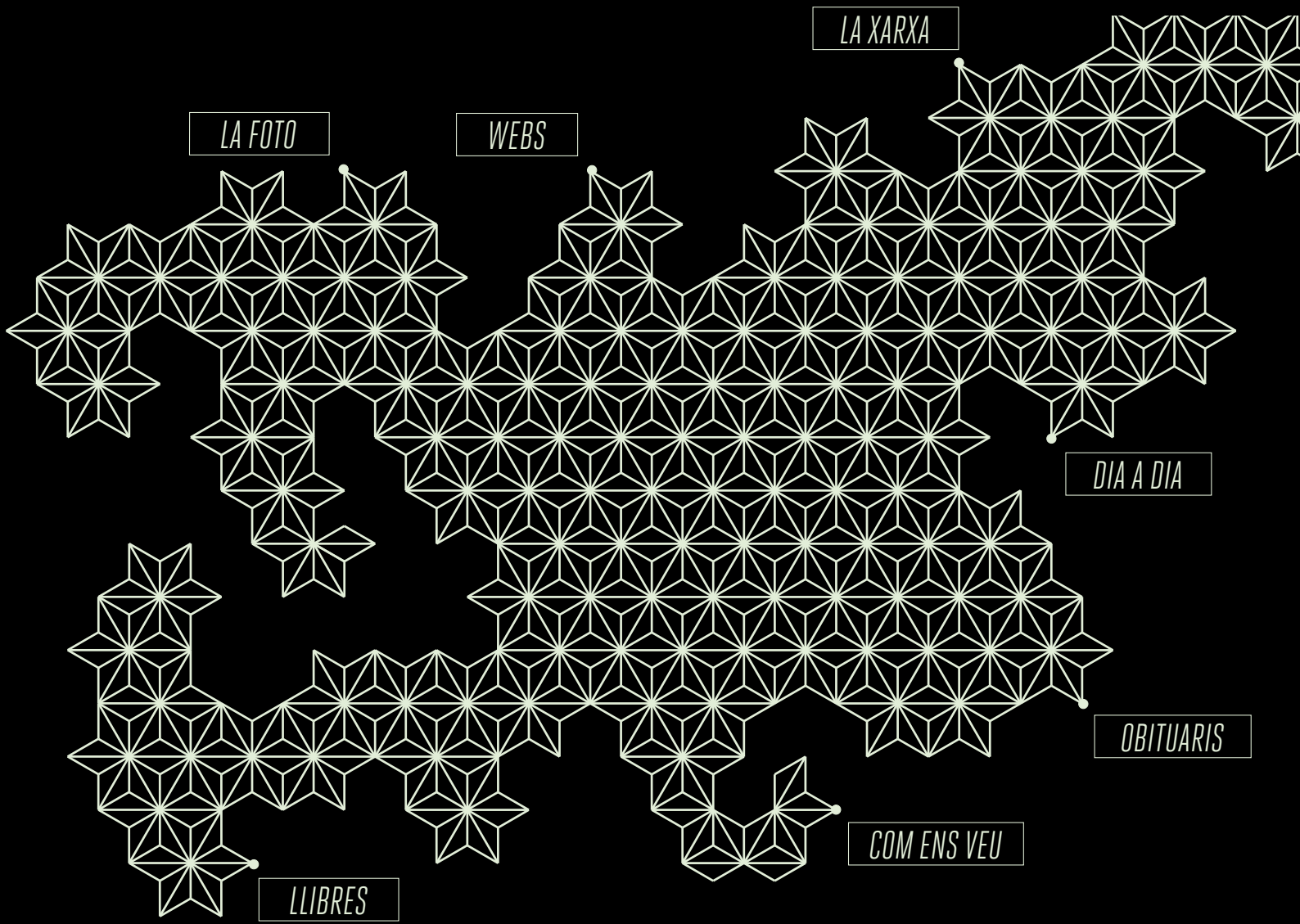

Més periodisme

SECCIONS

RECOMANACIONS I NOTÍCIES AL VOLTANT DEL PERIODISME

LA FOTO

WEBS

LA XARXA

DIA A DIA

OBITUARIS

COM ENS VEU

LLIBRES

PERIODISME D'IMMERSIÓ

www.bbc.co.uk/mundo/noticias/2014/10/141009_tecnologia_periodismo_inmersion_realidad_virtual_ig

La Southern Carolina University fa una proposta futurista de periodisme d'immersió, que barreja notícies i realitat virtual. Ja fa cinc anys que hi treballen i pensen que serà una de les maneres de consumir informació en el futur.

DRONES I VÍCTIMES

www.thebureauinvestigates.com/namingthedead/only-4-of-drone-victims-in-pakistan-named-as-al-qaeda-members/?lang=en

Un equip periodístic anglès especialitzat a analitzar les accions de la CIA amb avions no tripulats al Pakistan aporta noves dades del drama. Des de l'any 2004, s'han produït més de 400 atacs, el nombre de morts s'apropa a les 2.500 persones i només un 4% d'aquestes han estat identificades com a terroristes d'Al-Qaida.

MANUAL DE DADES

<http://manual.periodismodedatos.org/>

Aquí podeu descarregar gratuïtament "El Manual de Periodismo de Datos Iberoamericano", un projecte creat per institucions i professionals de l'Amèrica Llatina, Espanya i Portugal amb l'objectiu de desenvolupar aquest tipus de recerca. Disponible sota llicència Creative Commons 3.0.

UN CAS HOLANDÈS D'ÈXIT

<https://decorrespondent.nl/en>

Un cas d'èxit a Holanda. Aquesta publicació digital es va crear fa poc més d'un any amb micromecenatge i aposta per un periodisme modern i de qualitat. Actualment, té 14 treballadors a temps complet, una vintena de col·laboradors i una base de 27.000 subscriptors de pagament.

SLOW JOURNALISM

www.youtube.com/watch?v=UGtFXtnWME4

www.slow-journalism.com/

Rob Orchard, responsable de la revista *Delayed Gratification*, presenta en el marc de les xerrades TEDx Madrid, l'anomenat *Slow Journalism*, una resposta als efectes de la hiperrapidesa en el temps de la informació digital. El vídeo dura setze minuts i paga la pena escoltar els arguments d'Orchard

EXCÉS INFORMATIU SOBRE APPLE

www.macg.co/aapl/2014/10/sdj-afp-la-couverture-dapple-est-totalement-demesuree-84782

La Socièté des Journalistes, un òrgan deontològic que vetlla per l'ètica i les bones pràctiques periodístiques, ha advertit els professionals de l'Agència France Press (AFP) que publiquen un volum d'informacions sobre la marca Apple excessiu i que no guarda relació amb la seva presència al mercat. La pregunta és: això només passa a França i a l'AFP?

UN BLOC D'ÈXIT EN 60 SEGONS

<http://www.capitalnewyork.com/article/media/2014/10/8553987/60-second-interview-andrew-sullivan-founding-editor-dish>

"The Dish" és un bloc de pagament que funciona. El dirigeix Andrew Sullivan, experiodista de *Time Magazine* i *The Daily Best*. En aquesta minientrevista, explica alguns dels secrets de la seva publicació, que té més de 30.000 subscriptors i no edita anuncis.

EBOLA

<http://www.eboladeeplly.org/>

Un mitjà digital i independent en el qual treballen periodistes i experts en altres àmbits i que vol provar noves formes de periodisme sobre la crisi global protagonitzada pel virus de l'Ebola.

PERIODISME ANY 2020

http://www.dailymotion.com/video/x28465c_vicent-partal-fa-la-llico-inaugural-dels-estudis-de-periodisme-de-la-upf_news?start=2

Vicent Partal, director de Vila Web, pronuncia la lliçó inaugural dels estudis de Periodisme de la Universitat Pompeu Fabra, amb el títol "La pitjor època per als mitjans, però (segurament) la millor per al periodisme". Un repàs a la situació actual i una previsió per als propers anys. Dura cinquanta minuts.

XAVIER VINADER I LA GUERRA BRUTA

<http://vimeo.com/108132663>

Xavier Montanyà i Àngel Leiro signen *v*, un documental sobre Xavier Vinader, un dels periodistes d'investigació clau a Catalunya durant l'època de la Transició. El documental, del qual aquí en podeu mirar una introducció, mostra com en aquells moments existia una connexió entre l'Estat i alguns grups terroristes.

MEDIATECA SNOWDEN

L'antic analista de l'NSA genera tota mena de productes sobre la seva figura

Laura Poitras, Trevor Timm i Micah Leeto amb el robot-sistema d'Snowden. Foto: Freedom of the Press Fdt.

Snowden és un dels personatges de l'any. Un any i mig després de les seves revelacions sobre l'espionatge massiu organitzat per les autoritats nord-americanes, tota una sèrie de productes mediàtics ens segueixen apropant a l'excol·laborador de l'Agència de Seguretat Nacional d'Estats Units (NSA).

LLIBRES I CÒMIC 1

El periodista i advocat Glenn Greenwald publica *No place to hide*, que ha tingut unes excel·lents crítiques. *The Snowden Files*, del periodista Luke Harding, desperta l'interès del cinema. Michael Gurnow, especialista en tecnologia, analitza el cas a *The Edward Snowden Affair*, un èxit de vendes a Amazon. La guionista Valerie D'Orazio (habitual de Marvel) i el dibuixant Dan Lauer col·laboren amb *Beyond Snowden*, un còmic biogràfic sobre el personatge.

PEL·LÍCULES 2

Citizenfour, un documental de 114 minuts dirigit per Laura Poitras, una periodista amb la qual l'ex-assessor de l'NSA va contactar quan volia destapar les operacions d'espionatge, recrea l'estada d'Snowden a Hong-Kong, en la fugida dels Estats Units. Oliver Stone ha adquirit els drets de l'esmentat llibre *The Snowden Files*, que pensa portar al cine amb l'actor Joseph Gordon-Levitt en el paper protagonista.

CULTURA POP 3

La popularitat d'Snowden inspira dibuixos, quadres i similars, com els centenars d'obres gràfiques dedicades a la seva figura que hi ha a DeviantART, un conegut lloc de "fan art".

TELEPRESENCIA 4

Les aparicions virtuals d'Snowden a través d'un divertit robot-sistema de telepresència han tingut força

SOBRE LA SEVA FIGURA, SE N'HAN FET DES D'UN LLIBRE, UNA PEL·LÍCULA I UN DOCUMENTAL FINS A OBRES D'ART I CÒMICS

ressò. Fa servir aquest dispositiu per treballar a distància amb l'organització American Civil Liberties Union (ACLU) i per fer xerrades.

POLÈMICA INFORMATIVA 5

Infinita. Una mínima mostra inclou els editorials de mitjans de comunicació de referència com *The Guardian* i *New York Times* demanant clemència per a ell i un recull de les diferents reaccions que les

peticions van generar. I també, la portada de *Wired* en la qual Snowden surt abraçat a la bandera nord-americana.

ENQUESTES PERIODÍSTIQUES 6

Innombrables i amb tota mena de resultats. Alguns exemples: Ha de ser jutjat als Estats Units (CBS); els nord-americans creuen que va fer bé (*Newsweek*) i a *The Guardian* guanya un virtual Nobel de la Pau.

ENCICLOPÈDIC 7

Els NSA Archives, de l'ACLU recullen més documents filtrats per Snowden. Greenwald puja a la Xarxa materials vinculats al seu llibre. Apareix *The Intercept*, una plataforma que informa sobre els documents Snowden. Entre el seus responsables estan Greenwald, Poitras i Pierre Omidyar, fundador d'eBay.

L'EFFECTE SNOWDEN I ELS MITJANS 8

El Tow Center, Columbia i la Knight Foundation impulsen el projecte "Journalism after Snowden". Els experts de Harvard parlen sobre l'ètica del cas i altres analitzen l'impacte a l'era Internet. *The Guardian US* i the washington post reben el Pulitzer 2014 per les publicacions sobre l'espionatge de l'NSA.

Més informació a:

- 1 <http://goo.gl/ATy62D>
<http://goo.gl/SDBEwG>
<http://goo.gl/lphw4z>
<http://goo.gl/8Vj7iM>
- 2 <http://goo.gl/I5F15C>
<http://goo.gl/iSYvzX>
- 3 <http://goo.gl/8yIeUt>
- 4 <http://goo.gl/eAyDtz>
- 5 <http://goo.gl/PjhaOa>
<http://goo.gl/cEKuGm>
<http://goo.gl/ygd2mn>
<http://goo.gl/mJeKw4>
<http://goo.gl/QJ0hvS>
- 6 <http://goo.gl/TwN99c>
<http://goo.gl/Z5buKm>
<http://goo.gl/p2CmhY>
<http://goo.gl/gmdGkg>
- 7 <http://goo.gl/JW51cn>
<http://goo.gl/mXNO4b>
<http://goo.gl/2ZBVCW>
- 8 <http://goo.gl/o6Kzis>
<http://goo.gl/3QWA8k>
<http://goo.gl/S4eZ2y>
<http://goo.gl/VHzeXo1>

EL MUNDO ES UNA IDEA

Xavier Batalla | RBA, 2014 | 400 pàgines

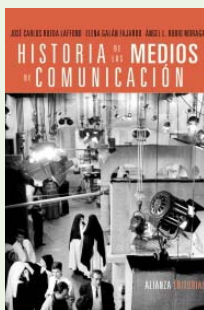
Aquest llibre, l'obra pòstuma del reconegut periodista Xavier Batalla —que va morir el 13 de desembre del 2012 a causa d'un càncer— va ser escrit entre setembre de 2011 i abril de 2012, tot i que era un projecte que Batalla tenia pensat des de feia força temps, concretament des de 2006. El llibre consisteix en una selecció de diferents articles de *La Nueva Agenda*, la seva secció que es va publicar cada dissabte a *La Vanguardia*, diari on treballava. *La Nueva Agenda* es va publicar entre els anys 2003 i 2011 i era una exhaustiva anàlisi de les relacions internacionals. El mateix Batalla havia escrit sobre aquesta obra, així que no hi ha millor ressenya que les seves pròpies paraules, quan diu que “aquest llibre tracta de les respostes que l'home ha donat a l'existència de l'estrany, és a dir, als assumptes exteriors, entesos aquests com la manera en què govern i societats es relacionen amb els que són tinguts per forasters. Però el treball està limitat en el temps, circumscriuint-se, bàsicament, a la segona meitat del segle XX o, per ser més exactes, des de la Segona Guerra Mundial, el final de la qual va il·luminar un nou sistema internacional. Aquest llibre no pretén abastar tota la història, si bé l'objectiu és trobar les arrels del segle XXI”.

LIBYACLOSEUP

Ricardo García Vilanova | ArtBlume, 2014 | 161 pàgines

Aquest llibre recull un resum del meravellós treball fotogràfic realitzat per Ricardo García Vilanova a Líbia. L'autor, que va patir un segrest durant sis mesos a Síria, va cobrir aquest conflicte des de l'inici. Ens trobem, per tant, possiblement, davant un dels treballs més complets de la guerra en aquest país. García Vilanova comparteix l'autoria amb Félix Flores, periodista amb qui va cobrir el conflicte i amb el qual han creat aquesta interessant obra. Els set breus relats de Flores que es publiquen al llibre intenten servir de transició i complementar el recorregut per la guerra líbia a través de la mirada del fotògraf. Aquest llibre s'ha publicat per garantir la seguretat econòmica de García Vilanova, durant el temps en què estigui inactiu per recuperar-se del segrest. Com a periodista freelance, no està cobert per un sou regular que li proporcionari una seguretat permanent. Tant l'autor del text, Félix Flores, com Edith Stone, responsable del disseny; Jon Lee Anderson, autor del pròleg; i l'editorial Blume han renunciat a tots els seus drets per fer possible que tots els beneficis econòmics serveixin per garantir la seguretat econòmica de Ricardo García Vilanova mentre es recupera físicament i psicològicament del segrest

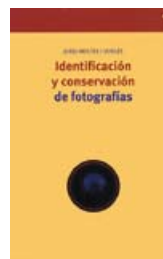
HISTORIA DE LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN

José Carlos Rueda Laffond, Elena Galán Fajardo i Ángel L. Rubio Moraga | Alianza Editorial, 2014 | 247 pàgines

La història dels mitjans de comunicació és social i cultural. Però també econòmica i política, atès que no són tan sols canals que fem servir per estar informats, sinó també agents actius en el teixit social i espais on es creen i difonen missatges que tenen una important incidència en la interpretació que fem del món que ens envolta. Els tres professors universitaris que signen aquest llibre ofereixen una mirada sintètica del context mediàtic en l'àmbit occidental, principalment durant l'Edat Contemporània. No es tracta d'una crònica fragmentada sobre l'evolució de cadascun dels mitjans, més aviat recull una visió integrada que permet apreciar la trajectòria bàsica de la comunicació social i les seves contradiccions. El llibre ens apropa a com els mitjans han interactuat amb els processos d'industrialització i de democratització del segle XIX, amb la creació de l'esfera pública i els mites nacionals. També analitza les tensions provocades pels totalitarismes, les guerres mundials i les transicions viscudes a final del segle XX, que van sotmetre a debat els ideals de progrés i modernitat.

IDENTIFICACIÓN Y CONSERVACIÓN DE FOTOGRAFÍAS

Jordi Mestre i Vergés
Ediciones Trea, 2014
118 pàgines

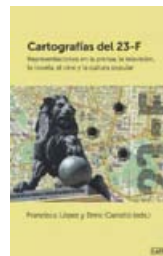
La fotografia digital ha desplaçat la química com a sistema majoritari. Som davant una nova manera de fer fotografia que obre noves perspectives i que suposa alhora un nou repte que cal gestionar amb coneixement. Cal dominar els conceptes relacionats amb la producció i la conservació d'aquesta

fotografia digital, per tal d'aconseguir deixar a les futures generacions un patrimoni tan valuós i fràgil com el fotogràfic. L'autor d'aquest llibre, Jordi Mestre, va estudiar ciències químiques al mateix temps que treballava com a laboratorista de fotografia. I ja en aquell moment es va interessar per la conservació de les fotografies, dedicant tota la seva trajectòria no només a fer fotos, sinó a conservar-les. En aquestes pàgines, defensa la idea que cal començar per la identificació del material per saber quin dels diferents procediments que s'engloben sota el nom de fotografia es té al davant. Cada procediment requereix unes condicions pròpies de conservació, sent diferents les que necessita un arxiu digital de les que s'utilitzen, per exemple, per a una diapositiva.

CARTOGRAFÍAS DEL 23-F

Representaciones en la prensa, la televisión, la novela, el cine y la cultura popular.

Francisca López i Enric Castelló (eds.)
Laertes, 2014
277 pàgines

El 23-F no ha parat de funcionar com a icona cultural de la Transició i del nou Estat democràtic. Els capítols que componen aquest llibre tenen l'objectiu comú d'abordar l'anàlisi de la producció cultural entorn de l'episodi del 23-F, aprofundint en els aspectes que aquesta producció pot ensenyar-nos sobre l'Espanya en la qual es realitza i es consumeix. Els autors defensen que, en aquest sentit, el llibre omple un buit important. Tot i tenir en compte que s'ha escrit moltíssim sobre aquest tema, i que s'ha fet, a més, des de perspectives tan periodístiques com històriques i polítiques; encara faltava un estudi del 23-F com a icona i mite cultural. Aquest

volum pretén suplir aquesta mancança amb un compendi d'assaigs que aborden alhora l'impacte de l'esdeveniment històric en la cultura i la manera en què aquesta cultura digereix els fets. Francisca López és catedràtica al Departament d'Espanyol del Bates College (EUA) i Enric Castelló és professor titular del Departament d'Estudis de Comunicació de la URV.

SOBIRANIA.CAT

10 anys de la revolta política catalana a Internet

Saül Gordillo

Crea't Edicions, 2014

253 pàgines

Saül Gordillo és cap de Continguts digitals d'*El Periódico de Catalunya* i col·labora a *L'oracle de Catalunya Ràdio*, el 2324 de Televisió de Catalunya i la revista per a tauletes *Esguard*. És un actiu participant en les diferents xarxes socials i ha escrit més d'un títol en què analitza

la incidència d'aquestes noves formes de comunicació i la política. En aquest llibre, ens parla del gran canvi polític que ha experimentat Catalunya durant l'últim decenni. Segons l'autor, el creixement de l'independentisme no s'entén sense l'impacte d'Internet, "que ha permès trencar tabús mediàtics, influir en l'agenda política i afavorir organitzacions en xarxa, a més de mobilitzacions com la Via Catalana, impensables abans de l'aparició dels blogs, la irrupció de les xarxes socials i l'èxit del ciberactivisme". L'autor també va publicar *Nació.cat* (2007), *Les barbaritats de Fèlix Millet* (2009); i *Superperiodistes en l'era de la sobreinformació* (2010).

(S)AVIS, LLUNY DEL SILENCI I DE LA QUEIXA

Josep Puigbó

Editorial Meteora, 2014

269 pàgines

Aquest és el llibre del programa d'entrevistes en profunditat mantingudes amb tretze personatges que han tingut i tenen un paper clau en la nostra història recent. Entrevistats per Josep Puigbó, ens parlen de vivències i de la seva manera d'entendre el món. Els protagonistes són Jaume Aragall, Assumpció Balaguer, Jordi Bonet, Roser Capdevila, Lluís Duch, Josep Espar

Ticó, Ramon Folch, Josep Fontana, Ricard Fornesa, Valentí Fuster, Teresa Juvé, Joan Margarit i Joan de Sagarra. Aquest volum permet conèixer, a través de les distintes converses, el testimoni d'aquestes persones, que també descobreixen aspectes desconeguts de la seva vida i revelen com contempen la complexitat del moment actual i les nombroses incògnites que planteja el futur.

EL ARTE DE INFORMAR

Castilla i León 2011-2013. Los años de la recesión

Agència ICAL, 2014

220 pàgines

L'Agència de notícies ICAL publica aquest volum l'any en què arriba als vint-i-cinc anys d'història. Es tracta d'un recorregut visual dels principals esdeveniments que han tingut lloc a Castella i Lleó durant els últims tres anys. Aquest és l'objectiu amb el qual ICAL recull el testimoni d'una publicació ja històrica a la Comunitat, que continuarà amb un cicle de llibres que va començar l'any 2002 i que s'ha convertit en un patrimoni icònic fonamental per a la memòria històrica de la regió. La publicació incorpora una àmplia selecció d'imatges d'interès informatiu a Castella i Lleó, de fets ocorreguts en els últims tres anys, un temps de recessió econòmica. El llibre es distribueix amb les principals capçaleres locals i autonòmiques de la Comunitat, en una mostra de col·laboració que l'Agència ICAL agraeix des de la introducció d'aquest volum.

BIG DATA

El poder de los datos

Bill Schmarzo

Anaya Multimedia, 2014

256 pàgines

El concepte *Big Data* fa referència a l'acumulació massiva de dades. Una disciplina que, alhora, s'emmarca en el sector de les tecnologies de la informació i de la comunicació i que s'ocupa de totes les activitats relacionades amb els sistemes que manipulen grans conjunts de dades. No estem parlant, ni molt menys, d'una moda més de les moltes que irrompen en el sector tecnològic. De fet,

i tal com defensa Bill Schmarzo, autor d'aquest llibre, el concepte *Big Data* està tan relacionat amb la transformació empresarial com amb la tecnologia. La finalitat és aprofitar els coneixements únics i aplicables que recopila dels clients, productes i operacions per reestructurar el procés de creació de valor i optimitzar-ne les principals iniciatives empresarials. Aquest llibre presenta les possibilitats que ofereix *Big Data*. Aquí, el lector pot trobar consells pràctics, tècniques, metodologies i molts exemples recopilats per l'autor durant anys de treball amb algunes de les principals empreses de tot el món.

EL CLUB DE LA ESCALERA

Teatro contra el bullying

Sergio Vila-Sanjuán

Plataforma Ficción, 2014

96 pàgines

Com es pot sobreviure a l'assetjament escolar? Quines seqüeles deixa, inclús molt de temps després d'haver-ho patit? Aquestes són les qüestions que planteja Sergio Vila-Sanjuán a *El Club de la Escalera*. Un llibre en què es retroben persones que van experimentar una situació d'assetjament en l'ado-

lescència i afronten ferides encara obertes. Es tracta d'un text literari; concretament una obra teatral en un acte amb personatges potents i giris inesperats, que pot llegir-se com una novel·la i va dirigida a un públic molt divers. L'autor presenta, a més, un document que convida a la reflexió. Vila-Sanjuán és responsable del suplement cultural de *La Vanguardia*, Cultura | s. Entre les obres de no-ficció, destaquen *Pasando página*, *El síndrome de Frankfurt*, *Código best seller* i *La cultura y la vida*. L'any 2010, va publicar la primera novel·la: *Una heredera de Barcelona*, basada en les experiències del seu avi durant els anys 20; i, el gener de 2013, va guanyar el premi Nadal amb la segona: *Estaba en el aire*, inspirada també en la memòria familiar.

Tots els llibres d'aquesta secció es poden trobar al Centre de Documentació Montserrat Roig i estan disponibles en préstec per als col·legiats.

— ♦ LA FOTO ♦ —

UN LLEGAT RECUPERAT

Antoni Arissa (1900-1980) era un veí de Sant Andreu que mai es va dedicar professionalment a la fotografia. Fins fa poc, no era ni conegut pels especialistes i, ara, és vist com un avançat al seu temps. L'antològica que li dedica el CCCB ("Arissa. L'ombra i el fotògraf, 1922-1936") es pot visitar fins al 12 d'abril de 2015.

Antoni Arissa

AURELIO RUS RUIZ

Nascut a Granada el 1922, va morir a Barcelona el 2 de setembre als noranta-dos anys. Abans de treballar com a periodista es va llicenciar en Dret. De l'advocacia va passar a ser inspector d'hisenda. A final de la dècada dels seixanta, va començar a interessar-se pel periodisme i es va matricular a l'Escola Oficial de Periodisme de Barcelona, de la qual en sortiren brillants professionals. Va ser redactor de la revista *Locuras*, el 1974. Afeccionat a l'esport, tingué l'oportunitat, aquell any, d'integrar-se a la redacció d'*El Mundo Deportivo* fins al 1980.

ENRIQUE FRANCÉS DEULOFEU

El 4 de setembre, va morir Enrique Francés Deulofeu, als noranta anys. Nascut a Palafrugell, es va dedicar professionalment al periodisme. La primera feina va ser la direcció del diari *Vilanova i la Geltrú* (1953-1954). També va treballar a l'emissora *Ràdio Penedès* de 1956 a 1962. Més endavant, va ser redactor de *La Prensa, Ràdio Barcelona* i del *Diari de Barcelona*. També col·laborà a la revista *Siluetas* i a l'agència Logos. Fou director de *Blanes, Sitges y Diploma*. Delegat de Logos a Barcelona, va col·laborar amb el diari *ABC* fins al 1974, quan s'incorporà com a redactor a *La Vanguardia*, on va treballar durant molts anys. Va especialitzar-se en la informació sociolaboral, activitat sindical, reivindicacions obreres i negociacions en les empreses. Va ser condecorat amb la medalla Francesc Macià de la Generalitat. Estava casat amb la periodista Magda Soler.

RAFAEL VILLA CHACÓN

A Reus, la ciutat on havia nascut, va morir el 13 de setembre als quaranta-nou anys el periodista Rafael Villa Chacón de manera sobtada produïda per una malaltia inesperada. Villa va exercir gran part de la carrera periodística al *Diari de Tarragona*, tant en la redacció de Reus com en la seu de Tarragona en dues etapes de més de deu anys. Villa era llicenciat en Filologia Hispànica i, en acabar la carrera, va publicar els seus primers escrits al setmanari *Reus*, des d'on va donar el salt al *Diari de Tarragona*. Es va especialitzar en política municipal i en l'àmbit de la cultura on va cobrir la reobertura del Teatre Fortuny i la celebració del Saló de Maig. Posteriorment, es va incorporar a *La Veu de Reus* i, després, va tornar al *Diari de Tarragona*, on va desenvolupar diferents funcions. Els seus companys i amics el consideraven un periodista "honest, valent, amb caràcter fort i decidit, a més d'un amic lleial."

JOSEP SAULEDA I ROVIRA

El 15 de setembre, moria a seixanta-cinc anys, víctima d'una llarga malaltia, el periodista de Vilafranca del Penedès, Josep Sauleda, un referent per al periodisme esportiu vilafranquí i penedèsenc. El 1972, començà a col·laborar al setmanari *Tothom*, on publicava notícies de l'esport vilafranquí. La seva dedicació al periodisme el va portar a treballar en diversos mitjans, entre aquests *El 3 de vuit*, *Mundo Deportivo* o *Radiotelevisió de Vilafranca*. I, darrerament, a *El 9 Esportiu*. La temporada passada el F.C. Vilafranca, del qual va ser cronista, li va fer un homenatge pels quaranta anys de trajectòria professional.

JOSEP MARIA FERRER ARPÍ

El 29 de setembre, va morir víctima d'un càncer als setanta anys, l'enginyer industrial i divulgador científic Josep Maria Ferrer Arpí, que es va fer molt popular per haver presentat i dirigit programes de TV3. Arpí va ser presentador, guionista i director de programes a TV3 i Canal 33 com *Més enllà del 2000*, *Punt Omega*, *Joc de Ciència* i *Dit i fet*. Autor d'obres sobre innovació i investigació, va ser responsable a la televisió autonòmica de les àrees de Promoció, Comunicació i Mercatotècnia.

JOAN GUILLAMET I TUÈBOLS

L'escriptor i periodista empordanès, Joan Guillamet –fill del periodista Jaume Guillamet– va morir el 16 d'octubre a l'edat de noranta-un anys. Nascut a Figueres el 1922, com a docent va impartir classes de llatí i literatura. Pel que fa al periodisme, va col·laborar a *El Correo Catalán*, *El Noticiero Universal*, *Catalunya Express*, *Avui*, *La Vanguardia*, *Punt Diari* i *Tele·Estel*, *Presència*, *Serra d'Or* i *Empordà Federal*, entre altres mitjans. També va ser fundador i membre del consell de redacció de la revista mensual *Canigó*.

HÉCTOR BORRAT

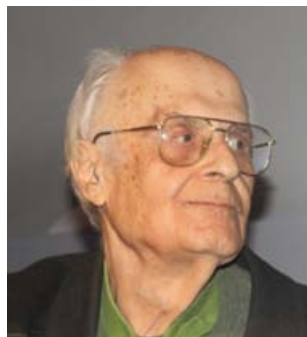

Foto: URL

El 16 d'octubre, va morir Héctor Borrat a vuitanta-sis anys. Borrat, professor de les facultats de Ciències de la Comunicació de la UAB i la URL. Nascut a Montevideo, el 1928, va començar a treballar a CX10 Radio Ariel, a l'Uruguai, on va exercir com a crític de cinema. Al seu país també va treballar al setmanari *Marcha* i va ser editor de la revista *Vispera*. Les dues publicacions, però, van ser tancades per la dictadura i Borrat es va haver d'exiliar a Catalunya, on va ser col·laborador habitual d'*El Ciervo*. Autor de nombrosos llibres, un d'aquests, *El periódico, actor político*, de 1989, és un referent en l'estudi del periodisme polític. El 2012, va obtenir el Premi Extraordinari de Comunicació Blanquerna de la Universitat Ramon Llull.

JOSEP MARIA BACHS

El 16 de novembre, va morir el locutor i presentador Josep Maria Bachs als setanta anys d'edat a causa d'un càncer. Nascut a Barcelona, el 1944, va treballar a Ràdio Juventud, RTVE i TV3. Va obtenir un TP d'Or al millor comunicador per *Filiprim*. A TV3 va presentar programes com *Diciopinta*, *Tres i l'astroleg*, *Si l'encerto l'endevino* o *A+a*. A TVE, va presentar *Un, dos, tres*. A més, havia participat en programes de Ràdio 4, RAC1 i Catalunya Ràdio. També va presentar el magazín matinal *Connexió Barcelona* a BTv. El 2001, va publicar la novel·la *L'home indefinit*.

Garantia professional

AGOST

1 d'agost

CONVENI DEL COL·LEGI AMB ROSA SENSAT. La degana del Col·legi de Periodistes, Neus Bonet, i la presidenta de Rosa Sensat, Irene Balaguer, han signat un conveni entre les dues entitats. Segons l'acord, l'Associació i el Col·legi posen les respectives dependències i instal·lacions al servei dels projectes, propostes o activitats que, amb acord previ, desenvolupin en comú o separatament. També es comprometen a difondre entre els associats els cursos de formació continuada que ofereixen, que gaudiran de descomptes especials, i els donaran accés a les respectives biblioteques per tal que puguin desenvolupar les seves investigacions.

FOTOPERIODISTES GIRONA AL FESTIVAL OFF DE PERPINYÀ. L'apartat dedicat al turisme de la II Mostra de Fotoperiodistes Girona 2012 es pot veure al Festival Off de Perpinyà, que és complementari del prestigiós Visa pour l'Image. La mostra està organitzada per la Diputació de Girona, el col·lectiu de fotoperiodistes i la Demarcació de Girona del Col·legi. Es troba al restaurant Le Vauban de Perpinyà. La II Mostra de Fotoperiodistes està integrada per cinquanta-quatre imatges, atès que cada autor va aportar-hi dues fotos: una de temàtica lliure, però vinculada a la feina de fotoperiodista i una altra sobre el turisme. Aquesta segona part és la que es porta ara a Perpinyà.

2 d'agost

ISRAEL INTIMIDA PERIODISTES ESPANYOLS A GAZA. La secció espanyola de Reporters sense Fronteres (RSF) condemna les acusacions que la portaveu de l'ambaixada d'Israel a Espanya, Hamuta Rogel, ha fet contra la corresponsal de Televisió Espanyola (TVE) a Jerusalem i enviada especial a Gaza, Yolanda Álvarez, a qui acusa d'"activista" i diu que les seves cròniques "están al servei de Hamas".

3 d'agost

CONVOCAT EL PICA D'ESTATS. La Diputació de Lleida, mitjançant el Patronat de Turisme, convoca una nova edició del Premi Turístic Internacional Pica d'Estats de Premsa, Ràdio, Televisió i Internet. El guardó arriba, enguany, a la 26a edició amb l'objectiu de continuar contribuint a la difusió dels recursos turístics del Pirineu i de les Terres de Lleida.

4 d'agost

VISITES GUIADES A TERRITORS DE L'EBRE. Andreu Caralt, periodista del *Diari de Tarragona* a les Terres de l'Ebre, i autor del digital temàtic *Diari de Guerra* (www.diarideguerra.com) inicia amb l'antropòloga, educadora i experta en drets humans, Maite Hernández, una empresa de guiatges pels escenaris de la batalla de l'Ebre i la Guerra Civil. L'empresa s'anomena Terra Enllà i disposa mensualment d'un nou calendari d'activitats programades. Les rutes guiades aporten una mirada diferent i un enfocament transversal al paisatge de la batalla de l'Ebre.

Una de les visites dirigides per Andreu Caralt.

Foto: Joan Revillas

9 d'agost

YOLANDA ÁLVAREZ TORNA A ISRAEL. La corresponsal de TVE a la franja de Gaza, Yolanda Álvarez, torna a exercir a Jerusalem després de les acusacions de l'ambaixada israeliana a Madrid on se la titllava de pròxima a Hamas. El retorn és gràcies al suport per part de la direcció dels informatius, de Reporters sense Fronteres i de l'Associació de la Premsa de Madrid.

10 d'agost

JOSEP CAPELLA PREMI CRONISTA PARLAMENTARI DE L'ANY. El periodista de TV3 Josep Capella rep el premi Cronista Parlamentari de l'Any, que atorga l'Associació de Periodistes Parlamentaris (APP). Natural de Cambrils (Tarragona), Capella és delegat de TV3 a Madrid.

Capella amb Anabel Díez, presidenta de l'APP.

Foto: APP

14 d'agost

GIRONA ACULL LES IMATGES DEL PREMI CARLES RAHOLA. La seu de la demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes acull l'exposició "Quinze mirades a dotze mesos", que aplega una selecció de les 147 imatges que es van presentar a la cinquena edició del premi Carles Rahola de Comunicació Local.

Un moment de la presentació de l'exposició.

Foto: Anna Estarús

18 d'agost

LA CADENA 13TV FITXA URDACI. Alfredo Urdaci (Pamplona, 1959) és nomenat director d'Informatius de 13tv, cadena de la Conferència Episcopal Espanyola. Entre 2000 i 2004, Urdaci va ser director dels Serveis informatius de Televisió Espanyola (TVE) durant la presidència de José Maria Aznar.

21 d'agost

ELS JIHADISTES DECAPITEN JAMES FOLEY. Un vídeo divulgat pels jihadistes de l'Estat Islàmic mostra la mort per decapitació del periodista James Foley que, des de 2012, treballava a Síria com a freelance de l'agència France Press i de Global Post. Es trobava al nord de Síria quan el seu automòbil va ser detingut per quatre militars. Des d'aleshores, ni la família ni els mitjans n'havien tingut notícies. Barack Obama diu que "el món sencer està aterrat per aquest brutal assassinat".

22 d'agost

26 EDICIÓ DE VISA POUR L'IMAGE. La mostra fotogràfica que cada estiu té lloc a Perpinyà exposa en aquesta edició imatges inèdites captades per soldats nord-vietnamites que, sense ser-ho, van fer de fotògrafs a la Guerra del Vietnam. D'altra banda, el Visa pour l'Image, que presenta una selecció del millor fotoperiodisme actual, recorda la fotoperiodista alemanya Anja Niedringhaus, morta a quaranta-vuit anys en ser assassinada per la policia afganesa.

SETEMBRE

1 de setembre

TROBADES PERIODÍSTIQUES AMB EURODIPUTATS. El Col·legi de Periodistes de Catalunya col·labora amb l'Oficina del Parlament Europeu a Barcelona en la roda d'esmorzars de treball quinzenals amb eurodiputats per a periodistes, aquests tenen lloc a l'Aula Europa. La primera de les trobades és el 5 de setembre amb l'eurodiputat d'icv Ernest Urtausun. L'objectiu és donar a conèixer el programa de treball dels representants al Parlament Europeu i la seva tasca en comissions parlamentàries.

UNA DONA, PRESIDENTA DE LA BBC. Rona Fairhead és elegida per a presidir el consell de la BBC, nomenament que la converteix en la primera dona al capdavant de la cadena pública britànica. Fairhead, de cinquanta-tres anys, és exconsellera delegada del *Financial Times*. Anteriorment, havia treballat per a HSBC i Pepsico. Substituirà Christopher Patten, de setanta anys.

Foto: BBC

Rosa Fairhead relleva Christopher Patten.

NORANTA ANYS DE RÀDIO BARCELONA. L'equip de Ràdio Barcelona (Cadena SER) presenta la programació de la nova temporada 2014-2015. En aquesta etapa, tindrà una hora més d'emissió en català en els espais informatius, en què comptarà amb noves incorporacions tant a la graella com en l'equip. A més, d'aquí al mes de desembre, se celebraran diversos actes commemoratius dels noranta anys que es compleixen el 14 de novembre. Ràdio Barcelona va ser la primera emissora de ràdio d'Espanya. Es faran programes especials, concerts i una exposició de fotografies.

FOTOPERIODISME AFICIONAT A VISA POUR L'IMAGE. El festival Visa pour l'Image de fotoperiodisme aporta, en l'edició d'enguany, una mostra que aplega imatges captades per fotoperiodistes no professionals que

comença amb la instantània de l'assassinat de John Fitzgerald Kennedy obtinguda d'un vídeo filmat per un assistent a la desfilada del president.

2 de setembre

L'ESTAT ISLÀMIC DECAPITA UN ALTRE PERIODISTA. Els jihadistes de l'Estat Islàmic han decapitat el periodista nord-americà Stephen Sotloff, a qui tenien segrestat des de l'agost de 2013. Sotloff havia viatjat a la zona com a corresponsal freelance per als mitjans *Time*, *World Affairs*, i *Christian Science Monitor*. Havia cobert conflictes a Líbia, el Iemen i, darrerament, a Síria.

5 de setembre

EL CAC ADJUDICA 22 LLICÈNCIES DE RÀDIO. El Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) adjudica 22 llicències de ràdio de freqüència modulada entre les 22 sol·licituds rebudes. Les noves llicències s'han adjudicat per un sistema de concurs públic per un termini de 15 anys. Es tracta de llicències que va deixar lliures la desapareguda COMRÀDIO. L'empresa Radiocat XXI (societat que gestiona RAC1 i RAC105) n'aconsegueix 9, la societat Sistema Català de Radiodifusió (gestionada pel Grup Flaix) 6, mentre que Ràdio TeleTaxi n'obté 2.

6 de setembre

EXPOSICIÓ DE JOANA BIARNÈS, PIONERA DEL FOTOPERIODISME. La primera dona del fotoperiodisme a Espanya, la terrassenca Joana Biarnès, de 79 anys, inaugura la primera exposició individual que recull el treball realitzat entre els anys 1960 i 1980. L'exposició reuneix més de 70 fotografies en blanc i negre relatives als primers anys com a fotògrafa de premsa. Durant la inauguració, Biarnès ha anunciat la donació de les fotografies del seu pare, fotògraf esportiu, a l'Ajuntament de Terrassa.

Biarnès durant una visita guiada a la mostra.

HISENDA RECLAMA 80 MILIONS A TV3. La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) anuncia que l'Agència Tributària li ha obert una acta d'inspecció en la qual reclama 80,5 milions d'euros per una presumpta "mala gestió" de les deduccions de l'IVA els anys 2012, 2013 i 2014 relatives a les subvencions que rep de la Generalitat. La CCMA comunica que iniciarà els "procediments legals" necessaris per defensar els seus interessos, que es veuen afectats per "un canvi de criteri de l'Administració".

7 de setembre

PREMI DE DRETS HUMANS PER A HENRIQUE CYMERMAN. El periodista Henrique Cymerman corresponsal de *La Vanguardia* a Israel, és guardonat amb el premi Drets Humans de l'Advocacia 2014, que atorga el Consell General de l'Advocacia Espanyola a través de la fundació Advocacia. A Cymerman se li ha reconegut la mediació entre el president israelià, Shimon Peres, i el palestí, Mahmud Abbas, amb el papa Francisco, reunió celebrada al Vaticà i qualificada per alguns mitjans internacionals de "gest històric per a la pau". També han estat guardonats els missioners Juan José Aguirre, Aurelio Gazzera i la Ciudad Escuela de los Muchachos.

10 de setembre

L'SPC CRITICA LA COBERTURA DE TV3 PER LA DIADA. El Sindicat de Periodistes de Catalunya critica la cobertura dels mitjans públics catalans durant aquesta setmana previs a la Diada de l'Onze de setembre. Pel que fa a TV3, l'SPC considera que la cadena fa temps ha "traspasat la línia vermella que conté el llibre d'estil, en què es desautoritzen les informacions que es poden entendre com una crida a la mobilització".

11 de setembre

PERIODISTES DE TOT EL MÓN A LA DIADA. Més de dos-cents periodistes de diaris de tot el món cobreixen la Diada a Barcelona. Entre els diaris que es fan ressò de la multitudinària manifestació hi ha *Le Monde*, *The New York Times*, *USA Today*, *Financial Times* o *The Guardian*, entre altres.

12 de setembre

BIENNAL DE FOTOGRAFIA XAVIER MISERACHS. Arrenca a Palafrugell la Biennal de Fotografia Xavier Miserachs amb imatges inèdites de diferent procedència, com les preses per Francesc Català-Roca a Múrcia

durant els anys seixanta o fotografies del malaurat Paco Elvira en una Xina que s'estava obrint al món. La Biennal dedica espais a fotògrafs estrangers com Miquel Dewever-Plana o Hanna Harzabek. En l'àmbit de la recuperació d'arxius fotogràfics de la comarca, hi figuren les imatges de Joan Regi (1933-2019), dedicades a la vida quotidiana de Palafrugell.

15 de setembre

VISITA DEL COL·LEGI A L'EXPOSICIÓ XAMMAR. El Col·legi de Periodistes organitza una visita a l'exposició "Eugeni Xammar, el periodista que ens va explicar el món", al Palau Robert de Barcelona. L'Any Xammar, celebrat entre 2013 i 2014 amb motiu del 125 aniversari del naixement del periodista, culmina amb la present exposició promoguda per l'Ajuntament de l'Ametlla del Vallès i amb el suport de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Barcelona. La mostra està centrada entre els anys 1914 i 1945 i proposa un recorregut biogràfic i periodístic per deu fets de la història universal europea i catalana.

CARMEN DEL RIEGO, PREMI LLUÍS CARANDELL. La periodista Carmen del Riego, presidenta de l'Associació de la Premsa de Madrid (APM), rep el Premi Lluís Carandell de Periodisme Parlamentari de mans de la reina Letícia en un acte celebrat a la Cambra Alta. La guardonada reivindica la "responsabilitat dels periodistes amb la societat que ens porta a entendre aquesta professió com un servei públic." Letícia, que va exercir el periodisme fins fa deu anys, elogia "els periodistes valents que diuen 'no', els que mantenen la independència i el rigor".

Foto: Correo Gallego

La reina Letícia dóna el premi a Del Riego.

16 de setembre

SUPRESSIÓ DE LLOCS DE TREBALL EN DIARIS EUROPEUS. S'anuncien reestructuracions laborals a *Libération*, que necessita suprimir 93 llocs de treball d'una plantilla de 250 persones, la majoria periodistes, per estal-

viar vuit milions d'euros. D'altra banda, a Alemanya, el *Frankfurter Allgemeine* també vol retallar fins a 200 llocs de treball. El grup editor d'aquest mitjà té en nòmina 900 persones. Uns 400 són periodistes.

17 de setembre

TV3 I CATALUNYA RÀDIO UNIFIQUEN CORRESPONSALIES. La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisu- als unifica les corresponalsies internacionals seguint el model iniciat a començament d'any a París on es va designar Joan Peris com a corresposnal de TV3 i Catalunya Ràdio. També s'unificaran les correspon- salies de Londres (a càrrec de Carles Costa), Berlín (Oriol Serra), Roma (Eduard Rubió), Jerusalem (Al- bert Elfa), Buenos Aires (Joan Biosca), Pequín (Sergi Vicente). A la vegada, la CCMA amplia la presència in- ternacional amb una nova corresponalsia a Moscou. A Brussel·les i a Washington es manté l'actual nom- bre de corresponals: Jaume Masdeu i Francesc Serra, a la capital de la UE, i Raquel Sans i Xavier Vila, als Estats Units. El comitè professional de TVC manifesta en una nota que "el model repercutirà negativament en la qualitat de la informació i minvarà el treball de camp i de reportatges de proximitat".

18 de setembre

MANRESA EXPOSA L'ABAT ESCARRÉ A *LE MONDE*. La demarcació de la Catalunya Central del Col·legi de Periodistes acull l'exposició sobre els 50 anys de la declaració de l'abat de Montserrat Aureli Escarré a *Le Monde* crítiques amb el règim franquista que es va publicar al diari francès el 14 de novembre de 1963. "El règim espanyol es diu cristià, però no obeeix el principis bàsics del cristianisme", deia Escarré. L'ex- posició, itinerant, ha estat impulsada per l'Associació de Periodistes Europeu amb el suport del Col·legi de Periodistes. Assisteixen a la inauguració a Manre- sa, Pius Tragant, monjo de Montserrat, acompanyat dels periodistes Teresa Carreras i Antonio Franco.

Foto: Anna

Pius Tragant, segon per l'esquerra, a la mostra.

PERIODISTES GUARDONATS PER L'ADVOCACIA CATA- LANA. Es lliuren a La Pedrera els primers premis de l'Advocacia Catalana a persones que han destacat per la defensa dels drets humans. Els periodistes d'*El Periódico de Catalunya* Antonio Baquero, Michele Catanzaro i Àngela Biesot reben el premi Valor per la investigació recollida en els reportatges referents al cas d'Óscar Sánchez, un rentacotxes de Montgat que va estar empresonat a Nàpols al haver-se suplantat la seva identitat amb la d'un narcotraficant. Els repor- tatges van culminar amb l'alliberament del falsament acusat.

19 de setembre

EL SINDICAT DE PERIODISTES RECLAMA UN ESPAI RADI- OELÈCTRIC. El Sindicat de Periodistes de Catalunya lamenta que el tercer sector de la comunicació, i privat, hagi quedat marginat en el repartiment de les 23 freqüències de ràdio, ja que 22 d'aquestes van ser atorgades pel Consell de l'Audiovisual de Catalunya a uns pocs grups comercials. L'SPC recorda que la Llei de Comunicació Audiovisual de Catalunya dicta- mina en el capítol VI que "la prestació de serveis per a entitats sense ànim de lucre es beneficia d'un espai públic de comunicació per a finalitats d'interès ge- neral". El Sindicat no qüestiona la legalitat de l'acord pres pel CAC, però reclama que, si hi ha "noves con- vocatòries per ocupar l'espai radioelèctric, es tingui present l'accés d'entitats sense ànim de lucre en el repartiment de freqüències".

20 de setembre

PERIODISME AMB SENTIT CRÍTIC. Aquesta setmana veu la llum el digital *Crític*, especialitzat en periodisme d'investigació i editat per una cooperativa fundada amb subscripció popular que ha aplegat fins ara qua- si 50.000 euros. Els impulsors han estat dos joves pe- riodistes amb experiències a *El Punt-Avui* i *Enderrock* com són Sergi Picazo i Roger Palà, juntament amb el professor Joan Vila. Durant quatre anys, Picazo i Palà han coordinat l'anuari *Media.cat*. Els continguts de *Crític* tindran tres pilars: la investigació de silencis mediàtics, el periodisme incòmode però reposat en profunditat i l'opinió. El nou mitjà també tindrà una versió en paper en forma de revista monogràfica. La primera es publicarà l'octubre amb el títol *El procés*.

21 de setembre

DELCLÓS JA NO SERÀ DEFENSOR D'*EL PAÍS*. "Aquest és un article de comiat" assenyalava el fins ara De- fensor del Lector d'*El País*, Tomàs Delclós. Amb

Convocatòria oberta fins al 12 de gener de 2015

VI Premis Carles Rahola de Comunicació Local

Els premis de la comunicació de les comarques gironines, instituïts per la Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes de Catalunya conjuntament amb la Diputació de Girona, tenen com a objectiu fomentar la creativitat informativa i les iniciatives per difondre, recuperar, gestionar o aplegar informació periodística, en qualsevol aspecte, format, àmbit i estructura.

Estan dotats amb 8.000 euros i inclouen set categories:

- Millor projecte sobre comunicació periodística
- Millor treball informatiu o divulgatiu en premsa escrita
- Millor treball informatiu o divulgatiu en ràdio (Premi Miquel Diumé)
- Millor treball informatiu o divulgatiu en televisió
- Millor fotografia publicada
- Millor informació digital
- Millor iniciativa de comunicació institucional

Bases al web

www.premiscarlesrahola.cat

Participa-hi!

Premis
Carles Rahola
de Comunicació Local

Col·legi
de Periodistes
de Catalunya
DEMARCATIÓ
DE GIRONA

Diputació de Girona

l'objectiu d'incorporar-se a un nou projecte del diari (*El País*). Delclós ha demanat al director que accepti la dimissió després de dos anys i mig en els quals ha exercit de Defensor del Lector "sense cap tipus d'ingerència per part de la direcció i amb plena col·laboració de la redacció". El 1985, va incorporar la figura del Defensor i fou el primer diari espanyol a fer-ho.

Foto: El País

Delclós deixa el càrrec de Defensor del Lector.

22 de setembre

SÓN 90.000 FIRMES PER LA REOBERTURA DE RTVV. La Iniciativa Legislativa Popular (ILP) per un servei públic de ràdio i televisió en valencià, presenta a les Corts Valencianes prop de 90.000 firmes recollides en quatre mesos en favor de la creació d'una radio-televisió pública que "ompli el buit" que va deixar el tancament unilateral de Canal 9 i Ràdio 9, el novembre passat, per part del president de la Generalitat Valenciana, Alberto Fabra.

23 de setembre

EL CAC DEMANA MÉS CATALÀ A L'ESPORT. El president del Consell Audiovisual de Catalunya (CAC), Roger Loppacher, demana a les plataformes de pagament d'àmbit estatal que incorpori l'oferta esportiva en català. Loppacher fa aquesta crida a la dotzena edició del Fòrum de la Comunicació i reitera la preocupació per la tendència que s'observa a desplaçar els drets d'emissió de grans esdeveniments esportius cap a les plataformes de pagament d'àmbit estatal, actualment no s'escolta el català. D'altra banda, el CAC imposa el tancament definitiu d'Aura TV per les infraccions "molt greus" i emissió d'esoterisme en horari protegit.

24 de setembre

PREMIS D'EL MUNDO A PERIODISTES EN RISC. Els Premis Internacionals de Periodisme d'*El Mundo*, atorguen el Reporteros del Mundo a Javier Espinosa, García Vilanova i Marc Marginedas, periodistes que van patir un segrest a Síria. També s'ha distingit

l'escriptora i articulista Rosa Montero, amb el Columnistas del Mundo, mentre que el premi Reporteros del Mundo ret un homenatge a la memòria de Julio A. Parado, víctima de la guerra de l'Iraq, Julio Fuentes, assassinat a l'Afganistan i a José Luís López de Lacalle, columnista d'*El Mundo* assassinat per ETA. Aquests guardons de Periodisme s'atorguen des de 2002.

25 de setembre

ESTRENA DE BARCELONA.FM. Impulsada pel director de Barcelona Televisió (BTV) Àngel Casas, i el director d'antena i continguts, Rafel Ribot, es posa en marxa, a les set del matí, la nova ràdio municipal de la capital catalana. FM Local de Barcelona és una extensió del model de proximitat i servei públic de BTV a la freqüència modulada i es pot connectar en el dial 91.0 de la FM. Se centrarà en el desenvolupament de continguts locals i d'informació a base de blocs de notícies cada 30 minuts, des de les set del matí a les nou del vespre de dilluns a divendres. Els caps de setmana oferirà música amb butlletins informatius cada hora. Per tot això, es posa en marxa amb un equip de nou persones, però tindrà redacció integrada amb BTV i el portal BTV Notícies.

ECHENIQUE DIMITEIX. Leopoldo González Echenique anuncia als consellers de RTVE la decisió "irrevocable" de dimitir després que el Govern no hagi complert el compromís d'injectar a la Corporació 130 milions d'euros dins d'un pla de viabilitat financera. El 23 de setembre, Echenique ja havia reclamat davant la Comissió de Control del Congrés un ajust en el model de finançament de l'ens per fer-lo més eficient. José Manuel Peñalosa, membre del consell de RTVE n'és el nou president en funcions.

30 de setembre

FONS DEL CENTRE DE DOCUMENTACIÓ DEL COL·LEGI. El Centre de Documentació Montserrat Roig del Col·legi de Periodistes de Catalunya posa a disposició dels col·legiats el fons de grans periodistes catalans com Gaziél, Josep Pla, Miquel dels Sants Oliver i Eugeni Xammar, que aquest any ha estat objecte d'un especial recorregut per la seva biografia.

PERIODISTES LLEIDATANS A ROMA. La Demarcació de Lleida del Col·legi organitza un viatge a Roma per a final de setembre. Es tracta d'un viatge ludicocultural

que tindrà lloc a l'octubre. El programa ja té confirmada l'audiència amb el papa Francesc, l'1 d'octubre, així com una trobada informal amb l'ambaixador espanyol a Roma.

Foto: Dolors Ortín

El grup durant una visita a Ràdio Vaticà.

PREMI A L'ARA PER L'ÚS DE LES TIC. El diari *Ara* és distingit amb el Premi a l'Excel·lència a la Comunicació i Divulgació de les TIC en el marc de la Diada de les Telecomunicacions que té lloc al CosmoCaixa. La Diada de les Telecomunicacions és un esdeveniment important i representatiu del sector TIC a l'Estat. Inclou una conferència inaugural, deu taules rodones i espais de *networking* per als participants.

OCTUBRE

1 d'octubre

MALLORCA HOMENATJA MIQUEL DELS SANTS OLIVER. La Universitat de les Illes Balears i l'Institut d'Estudis Catalans, programen diversos actes a Palma i Barcelona per recordar la figura del periodista i escriptor mallorquí Miquel dels Sants Oliver en el 150 aniversari del seu naixement. Hi haurà cinc conferències dedicades a Oliver a Barcelona organitzades per l'IEC, entitat de la qual Santos Oliver va ser un dels membres fundadors. S'impartiran conferències al Col·legi de Periodistes que s'ha sumat a l'homenatge.

CANVIS AL GRUP GODÓ. Pere Guardiola, fins ara director general de *La Vanguardia*, serà el nou director general comercial del Grup i director general de Publipress Media, mentre que Òscar Ferrer, fins ara director de Màrqueting de *La Vanguardia*, passa a ser el director general del grup. A més, Cristóbal Paus s'incorpora a Godó com a director de Recursos Humans i Òscar Nogueira com a director de 8tv.

ESMORZAR AMB L'EURODIPUTAT JAVI LÓPEZ. La delegació del Parlament Europeu a Barcelona continua la ronda d'esmorzars de periodistes amb eurodiputats. En aquesta ocasió amb l'eurodiputat Javi López, del partit dels Socialistes de Catalunya, que és jurista i membre de la Comissió d'Afers Exteriors del Parlament Europeu. Les reunions tenen lloc amb el suport del Col·legi de Periodistes.

— ♦ —

3 d'octubre

VAGA PARCIAL A BARCELONA TV. Els treballadors de Barcelona TV fan vaga el matí de les 9 a les 15.15h, cosa que impedeix retransmetre el ple municipal que se celebra a l'Ajuntament. És la segona aturada recent de la televisió municipal. Els treballadors protesten perquè, des de 2013, se'ls aplica una reducció de sou d'entre un 4,5% i un 10%. L'última proposta de l'empresa era retallar la retirada salarial progressivament de manera que no percebrien el sou sencer fins al gener de 2016. L'assemblea de treballadors ha rebutjat la proposta per 87 vots en contra, 19 a favor i 8 abstencions.

— ♦ —

6 d'octubre

EL PAÍS LLANÇA EDICIÓ DIGITAL EN CATALÀ. *El País* estrena una edició digital en català que, d'una banda, oferirà les principals notícies del diari i, de l'altra, continguts creats per a l'edició en català amb una redacció pròpia a Catalunya integrada per noves incorporacions sota la direcció de Lluís Bassets. *Elpais.cat* es presenta aquesta tarda al MACBA amb l'assistència de Juan Luí Cebrián, la vicepresidenta del govern estatal, Soraya Sáenz de Santamaría, la degana del Col·legi de Periodistes, Neus Bonet, el conseller de Cultura de la Generalitat, Ferran Mascarell, el director d'*El País*, Antonio Caño, i el responsable de l'edició en català, Lluís Bassets.

— ♦ —

SALVADOR ALSIUS, VICEPRESIDENT DEL CAC. El periodista Salvador Alsius (Barcelona, 1948) és el nou vicepresident del Consell de l'Audiovisual de Catalunya (CAC) en substitució de Josep Pont, que havia finalitzat el mandat. Alsius és llicenciat en Ciències Econòmiques, en Ciències de la Informació i doctor en Periodisme. Ha treballat al *Diari de Barcelona*, a TVE, a TV3 i fou degà del Col·legi de Periodistes. En l'àmbit acadèmic, ha estat professor de la Universitat Autònoma de Barcelona i de la Universitat Pompeu Fabra.

— ♦ —

8 d'octubre

NOVA EDICIÓ DEL PREMI JOSEP PERNAU. La Paeria i la Demarcació de Lleida del Col·legi de Periodistes de Catalunya presenten la novena edició del Concurs Periodístic Josep Pernaú per a alumnes d'ESO i Batxillerat i cicles formatius. El concurs reconeix els millors cartes al director i articles d'opinió redactats pels alumnes. En la passada edició, es van presentar 290 treballs de divuit escoles. Els guanyadors es donaran a conèixer el febrer de 2015.

— ♦ —

LLEIDA CONVOCA EL MILA DE PERIODISME. La regidoria de Drets Civils, Cooperació i Igualtat de l'Ajuntament de Lleida, en col·laboració amb el Col·legi de Periodistes de Catalunya, convoquen el VIII Premi Mila de Periodisme per a la Igualtat de Gènere a Lleida. El termini de presentació de treballs finalitza el 31 de gener de 2015.

— ♦ —

14 d'octubre

VICENÇ VILLATORO NOU DIRECTOR DEL CCCB. L'escriptor i periodista terrassenc, Vicenç Villatoro, substituirà el també periodista Marçal Sintès en la direcció del centre de Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), segons anuncia el Consell General del Consorci del CCCB. Sintès va anunciar que deixa el càrrec després de tres anys al capdavant del CCCB. Villatoro (Terrassa, 1957) ha estat director general de la Corporació Catalana de Mitjans de Comunicació i director de l'Institut Ramon Llull.

Foto: TVC

Villatoro substitueix Sintès.

— ♦ —

15 d'octubre

NOVA DEFENSORA DE L'AUDIÈNCIA DE LA CCMA. El Consell de Govern de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals (CCMA) aprova el nomenament de Laura Baladas com a defensora de l'audiència i cap del servei d'atenció de la CCMA.

— ♦ —

16 d'octubre

GARCÍA VILANOVA PRESENTA LLIBRE DE FOTOGRAFIES. *Lybia Close Up* és el llibre de fotografies de Ricardo García Vilanova sobre imatges captades en països en conflicte a l'Orient Mitjà. El fotoperiodista va ser segrestat a Síria, el setembre de 2013, i alliberat tretze mesos després. El llibre es presenta al Col·legi de Periodistes.

— ♦ —

EL CIC DENUNCIA LA DIFUSIÓ DE LA IMATGE DE TERESA ROMERO. El Consell de la Informació de Catalunya (CIC) denuncia la difusió de la imatge de l'auxiliar d'infermeria contagiada per l'Ebola, Teresa Romero, a l'hospital Carlos III de Madrid on es troba ingressada. La fotografia, segons el CIC, "vulnera els drets a la intimitat i a la imatge".

— ♦ —

17 d'octubre

EL PUNT-AVIUI, PREMI LLUÍS COMPANYS. La XX edició dels Premis Nacionals President Lluís Companys que atorga el Casal d'ERC de Sants-Montjuïc distingeix *El Punt-Aviui* amb el Premi Lluís Companys. L'acte se celebra al Teatre Sant Medir de Barcelona. Aquests guardons són un reconeixement a les persones i entitats que s'hagin distingit en la defensa de la llengua i la nació catalanes.

— ♦ —

18 d'octubre

L'ARA HOMENATJA IGNASI PUJOL I TATIANA SISQUELLA. El diari *Ara* crea dos premis a la memòria d'Ignasi Pujol i de Tatiana Sisquella. Pujol era cap d'Economia de l'*Ara* i va morir el 31 de gener a trenta-dos anys a causa d'un càncer, mentre que Sisquella va morir, també de càncer, el 6 de febrer a trenta-cinc anys. Els premis a l'emprenedoria i a la contribució social es lliuraran el 27 de novembre al Palau de la Música Catalana.

Foto: ARA

Ignasi Pujol tindrà un premi que el recordarà.

— ♦ —

21 d'octubre

PERIODISME SOLIDARI AL COL·LEGI. El Grup de Periodisme Solidari del Col·legi celebra un debat amb diferents cooperants sobre la repercussió al Congo de dues guerres africanes entre tutsis i hutus en l'escenari de Rwanda. Els fugitius de la guerra es van refugiar a les veïnes províncies del Nord i Sud Kivu, on es van organitzar grups armats que van sembrar el terror i la desestabilització en un racó del Congo. De tot això, en parlen els ponents: Carles Soler, cooperant a Nord Kivu en el període dels genocidis i membre de la Xarxa d'Entitats per la RD del Congo i Rita Huybens, membre de la campanya "Congo, perill de riqueses" de la Lliga dels Drets dels Pobles. Modera la mesa Josep Ramon Giménez, membre de la Comissió de Periodisme.

DEBAT PEL 9-N A MANRESA. El Col·legi d'Advocats de Manresa i la demarcació de la Catalunya Central del Col·legi duen a terme a la Plana de l'Om un cara a cara sobre el 9-N en el qual participen Susana Beltrán, professora de Dret Internacional Públic a la Universitat Autònoma de Barcelona i vicepresidenta de la Societat Civil Catalana, i Josep Maria Vilajosana, catedràtic de Filosofia del Dret de la Universitat Pompeu Fabra i coordinador del Col·lectiu Praga, que defensa el dret a decidir. Moderen l'acte Verònica Cuevas, tesorera de la Junta de Govern de l'Il·lustre Col·legi d'Advocats de Manresa, i Marc Marcé, director de *Regió 7*.

MOR BEN BRADLEE DIRECTOR DEL POST DURANT EL WATERGATE. Ha mort a noranta-tres anys qui va ser director del *Washington Post* quan el diari va publicar l'escàndol del Watergate, que li va costar la presidència a Richard Nixon. Bradlee va donar suport, juntament amb l'editora del diari, Katherine Graham, als periodistes Carl Bernstein i Bob Woodward, que van informar de l'espionatge perpetrat per l'Administració Nixon els anys setanta."

22 d'octubre

NEIX AL COL·LEGI LA XARXA CIUTADANA PEL DRET A LA INFORMACIÓ. Es presenta al Col·legi de Periodistes de Catalunya la Xarxa Ciutadana pel dret a la Informació, un moviment social que aspira a garantir el dret de la ciutadania a la informació i la comunicació. La Xarxa pretén que periodistes i ciutadans comparteixin el dret a una informació fidedigna i contrastada i, si és necessari, surtin al carrer per defensar-la. Creuen que l'important és iniciar un debat

i a partir de la Xarxa treballaran perquè la ciutadania tingui consciència del fet que "la informació no és una mercaderia". La Xarxa està formada per voluntaris no remunerats, amb vincles amb el moviment social i crearà una comunitat social en defensa de la correcta informació i reclama que "el debat aflori ja i la societat conegui com funcionen els mitjans".

PREMIS DE COMUNICACIÓ 2014. Es lliuren els Premis Nacionals de Comunicació al Saló Sant Jordi del Palau de la Generalitat. Els premiats de la present edició són el publicista Enric Pujadas, el periodista Marc Marginedas, la Xarxa de Comunicació Local, *Timeout.cat*, el programa *El Convidat* de tv3 amb Albert Om, els serveis informatius de Catalunya Ràdio i els canals de proximitat agrupats a la Xarxa. A títol pòstum, s'atorga una menció d'honor a la periodista Tatiana Sisquella considerada pel jutjat "un dels referents periodístics catalans".

Els premiats, al Saló Sant Jordi de la Generalitat.

JA HI HA 30.000 EXEMPLARS D'EL MUNDO DEPORTIVO. Es publica l'exemplar número 30.000 d'*El Mundo Deportivo*, que va néixer com a setmanari i va anar augmentant-ne la periodicitat fins a convertir-se en diari, el 1929. El diari, dirigit per Santi Nolla, és el degà de la premsa esportiva espanyola.

23 d'octubre

GIRONA LLIURA LES MOSQUES DE LA INFORMACIÓ. La Demarcació de Girona del Col·legi de Periodistes lliura les Mosques de la Informació en una cerimònia al Centre de la Mercè que reuneix en la 26a edició a periodistes i membres destacats de la societat gironina. La Mosca del Col·legi, que reconeix trajectòries professionals, s'atorga a Enric Frigola, mentre que La Mosca de Sant Narcís és per als germans Brugada per les aportacions a la cardiologia a nivell mundial. La Mosca Grossa, triada pels periodistes, és per a Ruth Abuin, cap de premsa del Festival de Peralada per ser una persona "eficient, resolutiva i com-

petent", mentre que la Mosca Borda, també votada pels periodistes, és per a l'Àrea de Comunicació dels Mossos d'Esquadra Regió Policial de Girona, per la "lentitud, imprecisió i opacitat". També es té un record als col·legues morts i, en especial, a la memòria de la periodista gironina Cuca Mascort.

Foto de família dels diferents guardonats.

REUNIÓ DELS DIARIS DIGITALS. El Grup de Diaris Digitals de Catalunya (GDDC) es presenta al Col·legi de Periodistes amb membres dels quinze diaris que es van agrupar fa un any i que comparteixen un periodisme independent i lliure. Presideix l'acte la degana del Col·legi, Neus Bonet, amb intervenció de Josep Carles Rius, president de Catalunya Plural i exdegà del Col·legi, Marià Arbonès, director de *Reus Digital*, i Tomàs Prados, director tecnològic d'*Eix Diari*.

24 d'octubre

REUNIÓ DE CORRESPONSALS A LA CATALUNYA CENTRAL. Els periodistes Neus Bacardit (tv3), Isaac Vilalta (Catalunya Ràdio), Estefania Escolà (Agència Catalana de Notícies) i Alba Felip (*La Vanguardia*) comparteixen taula a la seu de la demarcació de la Catalunya Central on exposen la situació laboral dels seus mitjans. Una de les conclusions és fer valer els potencials de les comarques catalanes passa per la feina del corresposnal i fer-ne "un bon periodisme".

La taula amb els diferents corresponsals.

25 d'octubre

LA NIT DELS OCTUBRE. Albert Sàez (Barcelona, 1965), director adjunt d'*El Periódico de Catalunya*, rep el premi Joan Fuster d'assaig per l'obra *El periodisme després de Twitter*. Notes per repensar un ofici, en què fa una reflexió de com les xarxes socials qüestionen el periodisme i "com l'hem fet fins avui". La festa de lliurament té lloc al Centre Octubre de Cultura Contemporània de València.

27 d'octubre

ENTREGA A LLEIDA DELS PREMIS GABINETS DE COMUNICACIÓ. El Teatre de l'Escorxador de Lleida acull la sisena edició dels Premis Gabinetes de Comunicació. Els premis tenen com a referència el Manual de Bones Pràctiques, elaborat pel grup de treball dels Gabinetes de Comunicació del Col·legi. En l'edició d'enguany, han estat guardonats els gabinets de l'Hospital de Sant Celoni (Pla de Comunicació Externa elaborat per Galènia sota la direcció de la periodista Margarita Más Sardà) i la Confederació de

Comerç de Catalunya (Pla de Comunicació Interna liderat per la col·legiada Laura Sebastián García). També s'ha premiat Jaume Duch per la seva tasca com a portaveu del Parlament Europeu.

Foto: CPC Lleida

Els diferents guardonats amb Àngel Ros.

ELS NORANTA ANYS DE RÀDIO BARCELONA. Comemoració dels noranta anys de la primera emissió radiofònica d'Espanya EAJ-1 Ràdio Barcelona. La celebració oficial té lloc al Palau de la Música de

Barcelona a partir de les 7 de la tarda, en què Iñaki Gabilondo obre l'acte amb l'especial *Aquí comença tot*, un programa commemoratiu de dues hores de durada.

28 d'octubre

RÀDIO ESTEL COMPLEIX VINT ANYS. L'emissora de l'arquebisbat de Barcelona compleix vint anys i convida els professionals d'altres mitjans a participar en la commemoració. Per Ràdio Estel han passat veus conegudes com Óscar Dalmau o Helena García Melero i Tomàs Molina.

29 d'octubre

NOU DIRECTOR D'INFORMATIUS A TVE. El nou president de RTVE, José Antonio Sánchez, destitueix el cap d'Informatius, Julio Somoano, i el substitueix per José Antonio Álvarez Gundin, fins ara subdirector d'Opinió, col·laboracions i economia de *La Razón*.

instituts
odontològics

902 119 321 www.ioa.es

CONDICIONS PREFERENTS per a col·legiats/ades i familiars de:

Col·legi de Periodistes
de Catalunya

0€

Serveis gratuïts:
1a visita, revisions i
radiografies intrabucals

15€

Higiene bucal:
amb revisió gratuïta
inclosa

18

Finançament
a 18 mesos
sense interessos

20%

Descompte
en tot tipus
de tractaments

+25%_{dte.} EN IMPLANTS I PRÒTESIS/ORTODÒNCIA. També aplicable a Invisalign

Consultar validesa de l'oferta a clínica

Pregunta'ns per l'ortodòncia transparent.

26 CLÍNQUES DENTALS AL TEU SERVEI

Barcelona Diputació, 238 933 426 400
Barcelona Sardènia, 319 934 570 453
Barcelona Av. Madrid, 141-145 934 394 500
Barcelona Ramon Turró, 246 932 247 770
Barcelona Neopàtria, 55 933 601 070
Badalona Av. Martí i Pujol, 254-256 933 894 331

Cornellà Mn. Jacint Verdaguer, 6 934 741 932
Girona C.de la Rutlla, 49 972 426 400
Granollers Pl. Josep Barangé, 10-11 938 793 228
L' Hospitalet de Llob. Bruc, 51 932 615 800
Manresa Mn.Jacint Verdaguer, 15 938 774 597
Mataró Camí Ral, 530 937 577 181

Sabadell St. Joan, 23-29 1r 1a 937 275 936
Sant Boi de Llob. Mallorca, 40 936 613 500
Tarragona Av. Prat de la Riba, 23-25 977 249 966
Terrassa Galileu, 213 937 333 368
Vic Rda. Francesc Camprodon, 11 938 869 400
Vilanova i la Geltrú Llibertat, 89 938 105 858

Inauguració nova clínica a Barcelona C/Calàbria 236 T. 934 941 810

+ Alcalà De Henares Castelló Madrid Saragossa València

— • COM ENS VEU...ÒSCAR SARDÀ • —

Uffff!!! abans de l'entrevista amb el president de la @GENERALITAT.CAT haig de publicar un TWEET amb el hashtag #PROCÉS i penjar les fotos de l'altre dia al FACEBOOK i veure els #FOLLOWFRIDAYS de la setmana... qui em manaria a mi dedicar-me a això...

Sabadell
Professional

PROgressar: Financem fins al 100% dels teus projectes professionals.

Vols progressar? Nosaltres t'ajudem a fer-ho. Financem fins al 100% dels teus projectes professionals amb unes condicions exclusives, un tipus d'interès preferent i unes comissions reduïdes.

Si ets membre del **Col·legi de Periodistes de Catalunya** i vols promoure la teva feina, protegir els teus interessos o els teus valors professionals, amb **Banc Sabadell** ho pots fer. Et beneficiaràs de les solucions financeres d'un banc que treballa en PRO dels professionals.

Al cap i a la fi, som el banc de les millors empreses.

O el que és el mateix, **el banc dels millors professionals: el teu.**

Truca'ns al 902 383 666, identifiqui's com a membre del seu col·lectiu, organitzem una reunió i comencem a treballar.

sabadellprofessional.com

Captura el codi QR i
coneix la nostra news
'Professional Informa'

El banc de les millors empreses. I el teu.

El nostre benefici és la teva protecció

A Asisa treballem dia a dia per reinvertir els beneficis en tu

1.700.000
Assegurats

Confia en una companyia que reinverteix els beneficis en prestacions per tenir cura del seu principal actiu: tu. Perquè l'únic que volem guanyar és la teva confiança. **el nostre benefici és la teva salut.**

ASISA

www.asisa.es
901 10 10 10

